

**T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**TÜRKİYE İLE AVRUPA BİRLİĞİ MESLEKİ EĞİTİM
POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

Suat SELVİ

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRKÇE İŞLETME
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Şefika Şule ERÇETİN**

İSTANBUL, Mayıs 2014

**T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**TÜRKİYE İLE AVRUPA BİRLİĞİ MESLEKİ EĞİTİM
POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

Suat SELVİ

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRKÇE İŞLETME
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Şefika Şule ERÇETİN**

İSTANBUL, Mayıs 2014

T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRKİYE İLE AVRUPA BİRLİĞİ MESLEKİ EĞİTİM
POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Suat SELVİ
(122001476)

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRKÇE İŞLETME BÖLÜMÜ (EĞİTİM YÖNETİMİ UZMANLIĞI)
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Tezin Enstitüye Teslim Edildiği Tarih :30/05/2014
Tezin Savunulduğu Tarih :30/05/2014

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Şefika Şule ERÇETİN_____

Diğer Jüri Üyeleri : Prof. Dr. Temel ÇALIK _____
Doç. Dr. Sabri ÇELİK _____
Doç. Dr. Mehmet YILMAZ _____
Yard. Doç. Dr. Halil SEVAL _____

İSTANBUL, Mayıs 2014

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’deki Mesleki ve Teknik Eğitim Politikalarının gözden geçirilmesi ve buna göre Avrupa Birliği Mesleki Eğitim Politikalarının değerlendirilmesidir.

Çalışmamda Avrupa Birliği Mesleki Eğitim Politikaları ve uygulamaları incelenmiş, Türkiye’nin bu politikaların öngördüğü çalışmalarla hangi noktaya geldiği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu tezin hazırlanmasında, başlangıcından sonuna kadar, gerekli yardım, tavsiye ve yönlendirmeleri yapan, karşılaştığım sorunların çözümünde deneyimlerini benimle paylaşan ve bu çalışmaya şahsım kadar emek veren tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Şefika Şule ERÇETİN’E katkılarından ve bu süreçte bana öğrettiği değerli bilgilerden dolayı sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Bununla birlikte, çalışmama değerli yorum ve önerileri ile katkıda bulunan eşim Reyhan SELVİ’YE, bana çalışma ortamı sundukları için kızlarım Ceren ve Beren’e teşekkür ederim.

Mayıs, 2014

Suat SELVİ

İÇİNDEKİLER

	<u>SAYFA NO</u>
ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
SAYFA NO.....	ii
ÖZET	vii
ABSTRACT	ix
KISALTMALAR.....	xi
TABLO LİSTESİ (LIST OF TABLES).....	xiii
BÖLÜM 1 GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.2. PROBLEM CÜMLESİ.....	3
1.3. ALT PROBLEMLER	4
1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	4
1.5. SAYILTILAR.....	5
1.6. SINIRLILIKLAR.....	5
1.7. TANIMLAR.....	5
BÖLÜM 2 YÖNTEM.....	7
2.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	7
2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	7
2.3. VERİLERİN TOPLANMASI.....	8

BÖLÜM 3 AVRUPA BİRLİĞİ'NDE MESLEKİ VE TEKNİK

EĞİTİM..... 9

3.1. AB EĞİTİM POLİTİKALARININ TARİHSEL SÜRECİ..... 11

3.1.1. Roma Antlaşması 12

3.1.2. Maastricht Antlaşması 13

3.1.3. Brüksel Zirvesi 16

3.1.4. Lizbon Antlaşması 16

3.1.5. Sorbornne Bildirisi 17

3.1.6. Bologna Süreci..... 17

3.1.6.1. Bologna Bildirgesi (1999) 18

3.1.6.2. Prag Bildirgesi (2001) 18

3.1.6.3. Berlin Bildirgesi (2003)..... 18

3.1.6.4. Bergen Bildirgesi (2005) 19

3.1.6.5. Londra Bildirgesi (2007) 19

3.1.7. Lizbon Stratejisi 20

3.1.8. Kopenhag Süreci 22

3.1.9. Maastricht Bildirgesi 23

3.1.10. Helsinki Bildirgesi..... 25

3.1.11. Bordeaux Bildirgesi 25

3.1.12. Bruges Bildirgesi 25

3.1.13. Yaşam Boyu Öğrenme Stratejisi 26

3.2. AVRUPA BİRLİĞİ'NİN KURUMLARI..... 27

3.2.1. Avrupa Parlamentosu..... 28

3.2.2. Avrupa Komisyonu..... 29

3.2.3. Avrupa Birliği Konseyi..... 30

3.2.4. Avrupa Birliği Zirvesi 31

3.2.5. Avrupa Birliği Adalet Divanı..... 32

3.2.6. Avrupa Sayıştayı..... 32

3.2.7. Avrupa Merkez Bankası 33

3.2.8. Diğer Kurum, Organ ve Ajanslar 33

3.2.8.1. Ekonomik ve Sosyal Komite 33

3.2.8.2. Bölgeler Komitesi.....	34
3.2.8.3. Avrupa Yatırım Bankası.....	34
3.2.8.4. Avrupa Ombudsmanı.....	34
3.3. AVRUPA BİRLİĞİ'NİN MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KURUMLARI	35
3.3.1. CEDEFOP-Avrupa Mesleki Eğitim Geliştirme Merkezi.....	35
3.3.1.1. Avrupa Eğitim Politikalarının Şekillendirilmesine Yardımcı Olmak	35
3.3.1.2. Beceriler ve Öğrenme Konusundaki Avrupa Eğilimlerinin	35
3.3.1.3. Eğitim İle Sağlanan Faydaların Saptanması.....	36
3.3.1.4. Mesleki Eğitim ve Öğretimin Profilinin İyileştirilmesi.....	36
3.3.2. ETF-Avrupa Eğitim Vakfı	36
3.3.3. ACVT - Mesleki Eğitim Danışma Komitesi	36
3.4. AVRUPA BİRLİĞİ'NİN MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM	37
POLİTİKALARININ ORTAK AVRUPA ARAÇLARI	37
3.4.1. ECVET-Mesleki Eğitim ve Öğretimde Kredi Transfer Sistemi.....	37
3.4.2. Europass Eğitim Girişimi.....	39
3.4.3. EQF-Avrupa Nitelikler Çerçevesi	40
3.5. AVRUPA BİRLİĞİ'NDE UYGULANAN EĞİTİM PROGRAMLARI VE	40
PROJELERİ.....	40
3.5.1. Socrates AB Ortak Eğitim Programı	41
3.5.1.1. Comenius Okul Eğitimi Program	42
3.5.1.2. Erasmus Programı	43
3.5.1.3. Grundtvig Yetişkin Eğitimi	43
3.5.2. Leonardo da Vinci: Avrupa Birliği Ortak Mesleki ve Teknik Eğitim	44
Programı	44
3.5.2.1. Hareketlilik Projeleri	45
3.5.2.1.1. Temel Mesleki Eğitim Alanlar (IVT)	46
3.5.2.1.2. İş Piyasasındaki Kişiler (PLM)	48
3.5.2.1.3. Mesleki Eğitim ve Öğretimden Sorumlu Kişiler (VETPRO).....	48
3.5.2.3. Ortaklık Projeleri	49
3.5.2.4. Yenilik Transferi Projeleri.....	49

3.5.2.5. Hazırlık Ziyaretleri ve İrtibat Seminerleri	50
3.5.2.5.1. Hazırlık Ziyaretleri:.....	50
3.5.2.5.2. İrtibat Seminerleri	51
3.5.2.6. Avrupa Dil Ödülü	51
3.6. AVRUPA BİRLİĞİ MESLEKİ STANDARDİZASYON VE	
SERTİFİKALANDIRMA İŞLEMLERİ.....	52
3.6.1. AYÇ-Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi	52
3.6.2.ECTS-Avrupa Kredi Transfer Sistemi	54
BÖLÜM 4 AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM POLİTİKALARINA,	
TÜRKİYE’DE YAPILAN YASAL DÜZENLEMELER	55
4.1.TÜRKİYE’DE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM SİSTEMİ.....	56
4.1.1. 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu	56
4.1.2. 3308 Sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu.....	57
4.1.3. 4702 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu	59
4.1.4. Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği	61
4.1.5. Meslekî ve Teknik Eğitim Merkezleri (METEM)	63
4.1.6. MYK 5544 Sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu.....	63
4.2. TÜRKİYE’NİN AVRUPA BİRLİĞİ’NE UYUMU SÜRECİNDE YAPILAN	
MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM PROJELERİ	66
4.2.1. MTEM-Mesleki ve Teknik Eğitimin Modernizasyonu Projesi	66
4.2.2. MEGEP - Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi	
.....	67
4.2.3. OÖP - Orta Öğretim Projesi.....	71
4.2.3.1. Ortaöğretim Programları	72
4.2.3.2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri	72
4.2.3.3. Mesleki Rehberlik ve Danışmanlık	73
4.2.3.4. Mesleki Eğitim Girişimleri (MEG)	73
4.2.3.5. Okul Gelişim Programı (OGP).....	73
4.2.4. İKMEP - İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi	
Projesi	73
4.2.4.1. Mesleki Eğitim Konusunda Farkındalık Yaratmak.....	74

4.2.4.2. Mesleki Eğitim Ekipmanı Sağlamak	74
4.2.4.3. Öğretmen ve Okul Yöneticilerini Eğitim.....	75
4.2.4.4. Sosyal Ortakların Katılımını Sağlama.....	75
4.2.5. METEK – Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi.....	75
4.3. AVRUPA BİRLİĞİ'NDE UYGULANAN EĞİTİM PROGRAMLARI VE PROJELERİNİN TÜRKİYE'YE YANSIMALARI.....	77
4.3.1. Ulusal Ajans.....	77
4.3.2. Hayat Boyu Öğrenme Programları.....	79
4.3.2.1. Comenius Okul Eğitimi Programı	80
4.3.2.2. Erasmus-Yüksek Öğretim Programı.....	81
4.3.2.3. Erasmus+ Programı	82
4.3.2.4. Grundtvig.....	82
4.3.2.5. Lingua.....	83
4.3.2.6. Minerva.....	83
4.3.3. Leonardo Da Vinci.....	83
4.4. AVRUPA BİRLİĞİ MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM POLİTİKALARINA UYUM İÇİN ALINAN KARARLAR.....	84
4.4.1. VIII. Kalkınma Planında Mesleki ve Teknik Eğitim (2001-2005).....	84
4.4.2. IX. Kalkınma Planında Mesleki ve Teknik Eğitim (2007-2013).....	85
4.4.3. XVI. Milli Eğitim Şurası	86
4.4.4. XVIII. Milli Eğitim Şura Kararlarında Mesleki ve Teknik Eğitim	88
4.4.5. Torba Yasada Mesleki ve Teknik Eğitime Yönelik Düzenlemeler.....	89
4.4.6. Öğretmen Yetiştirme Milli Komitesi.....	93
BÖLÜM 5 BULGULAR	94
BÖLÜM 6 SONUÇ VE ÖNERİLER.....	96
6.1. SONUÇ.....	96
6.2. ÖNERİLER	99
KAYNAKLAR (REFERENCES).....	101
ÖZGEÇMİŞ (CURRICULUM VITAE).....	109

ÖZET

TÜRKİYE İLE AVRUPA BİRLİĞİ MESLEKİ EĞİTİM POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu tezin amacı, Türkiye ile Avrupa Birliği Mesleki Eğitim Politikalarının araştırılarak değerlendirilmesidir. Çalışma kapsamında, Avrupa Birliği Mesleki Eğitim Politikaları ve Uygulamaları incelenmiş ve bunlara yönelik Türkiye'nin yaptığı yasal ve yönetsel çalışmalar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Teknolojik gelişmelerin çok hızla arttığı günümüzde, bu hıza ayak uydurabilecek eğitilmiş insan kaynağına ihtiyaç artmıştır. Bu nedenle eğitilmiş insan kaynağının yetiştirilmesi için mesleki ve teknik eğitimin de önemi artmıştır. Türkiye'nin gelişen teknoloji ve bilgi birikimine sahip olabilmesi için, AB ortak standartlarını uygulayarak rekabet ortamlarında mücadele edebilecek mesleki ve teknik eğitimin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü yetiştirmesi gerekmektedir.

Türkiye ilk olarak AB mesleki ve teknik eğitim politikalarına uygun yasal ve yönetsel çalışmalar yapmıştır. Bunun yanında AB'ye üyelik sürecinde kurumsal olarak değişiklikler ve yenilikler yapmıştır. Yasal ve yönetsel değişikliklerin yapıldığı süreçte, çok önemli projelerin planlanarak hayata geçirilmesiyle AB'nin mesleki ve teknik eğitim politikalarının uygulanması ve yaygınlaşması sağlanmıştır.

AB ülkelerinin mesleki ve teknik eğitim sistemleri arasında belli bir standart olmamasına rağmen, ortak bir görüşte anlaşmaktadırlar.

Araştırma altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın kuramsal çerçevesini oluşturan bilgiler ve sorun ile ilgili alan yazından yararlanılarak elde edilen bilgilerin paylaşımı, problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın önemi, sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlar vardır. İkinci bölümde araştırmanın yöntemi, evren örneklem, ve verilerin toplanması ele alınmıştır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde Avrupa Birliği'nde mesleki ve teknik eğitim, AB eğitim politikalarının tarihsel süreci, Avrupa Birliği'nin kurumları, Avrupa Birliği'nin mesleki ve teknik eğitim kurumları, Avrupa Birliği'nin mesleki ve teknik eğitim politikalarının ortak Avrupa araçları, Avrupa Birliği'nde uygulanan eğitim programları projeleri ve Avrupa Birliği Mesleki standardizasyon ve sertifikalandırma işlemleri ele alınmıştır.

Çalışmanın dördüncü bölümünde ise Avrupa Birliği'nde uygulanan eğitim programları ve projenin Türkiye'ye yansımaları, Avrupa Birliği mesleki ve teknik eğitim politikalarına uyum için alınan kararlar ele alınmıştır.

Beşinci bölümde araştırma bulgularına yer verilmiştir. Altıncı bölümde ise araştırma sonuçları ve öneriler yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki ve Teknik Eğitim, Avrupa Birliği, Mesleki ve Teknik Eğitim Politikaları.

Tarih: 30/05/2014

ABSTRACT

TURKEY AND THE EUROPEAN UNION POLICY EVALUATION OF VOCATIONAL EDUCATION

The aim of this thesis, Turkey and the European Union is evaluated by the investigation of Vocational Training Policy. In the study, the European Union Vocational Education Policies and Practices in Turkey are examined and related to them his legal and administrative studies have tried to determine.

Technological developments have increased very rapidly nowadays, you can keep up with this pace has increased the need for trained human resources. Therefore, for the cultivation of trained human resources, the importance of vocational and technical education has increased. Turkey's evolving with technology and knowledge, to be competitive environment by implementing common standards in the EU will be able to tackle the needs of vocational and technical education to train skilled manpower is required.

Turkey from the EU vocational and technical education policy is made in accordance with the legal and administrative work. In addition, the EU accession process has made institutional changes and innovations. Legal and administrative changes made in the process, is very important to the implementation of projects planned EU policies and implementation of vocational and technical education is to be widely used .

Between the technical and vocational education systems of the EU countries there is no specific standard, although they are agreed on a common vision.

Research consists of six sections. In the first chapter the theoretical framework for information and issues related literature utilizing the obtained information sharing, problem situation, the problem statement, sub-problems and the importance of research,

assumptions, limitations and definitions are. In the second part of the research methods, population sampling, and data collection are discussed.

The third chapter in the European Union vocational and technical education, EU education policies of the historical process, the European Union's institutions, the European Union's vocational and technical training institutions, the European Union's vocational and technical education policies of common European tools of the European Union's implementation of projects and the training programs of the European Union Occupational standardization and certification process are discussed.

In the fourth part of the study, educational programs and projects implemented in the European Union reflections in Turkey, the European Union to adapt to technical and vocational education policy decisions are discussed.

In the fifth chapter of the research findings are presented. In the sixth chapter the research findings and recommendations are included.

Keywords: Technical and Vocational Education, European Union, Policies of Technical and Vocational Education and Training.

Date : 30/05/2014

KISALTMALAR

ACVT	: Mesleki Eğitim Danışma Komitesi
AKTS	: Avrupa Kredi Transfer Sistemi
AYÇ	: Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi
CEDEFOP	: Mesleki Eğitimi Geliştirmek İçin Avrupa Merkezi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
EARGED	: Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma Geliştirme Dairesi Başkanlığı
ERG	:Eğitim Reformu Girişimi
ECVET	: Mesleki Eğitim için Avrupa Kredi Transfer Sistemi
ECTS	:The European Credit Transfer System
ETF	: Avrupa Eğitim Vakfı
EQF	: Avrupa Nitelikler Çerçevesi
İKMEP	: İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi
KOB	: Katılım Ortaklığı Belgesi
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
LLP	: Yaşam Boyu Öğrenim
MEB ETÖGM	: Milli Eğitim Bakanlığı Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü
MEB SGB	: Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı
MEDA	: Avrupa Akdeniz Ortaklığı
MEGEP	: Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi
MESS	: Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası
METEM	: Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi
MTE	: Mesleki ve Teknik Eğitim
MTEM	: Mesleki ve Teknik Eğitimin Modernizasyonu Projesi

MYK	: Mesleki Yeterlilik Kurumu
OÖP	: Orta Öğretim Projesi
SWOT	: Güçlü ve zayıf yönler, fırsat ve tehditler
TÜRKONFED	: Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu
UEM	: Ulusal Europass Merkezi
UMEM	: Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri
UYÇ	: Ulusal Yeterlilik Çerçevesi
UYS	: Ulusal Mesleki Yeterlilik Sistemi
USPGG	: Ulusal Standart ve Program Geliştirme Grubu
QATT	: Kalite Güvence Çerçevesi

TABLO LİSTESİ (LIST OF TABLES)

SAYFA NO:

Tablo 3.1 Maastricht Bildirgesi'ndeki Öncelikler (Üye Ülkeler ve AB Düzeyleri) ...	24
Tablo 3.2 Hareketlilik Projelerinin Beklenen Faydaları.....	46
Tablo 3.3 AYÇ Yeterlilik Seviyeleri.....	53
Tablo 4.1 Referans Seviyeleri.....	65
Tablo 4.2 Tasarıya Göre İstihdamı Destek Unsurları.....	92

BÖLÜM 1 GİRİŞ

Bu bölümde; problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın önemi, sayıtlar, sınırlılıkları, kısaltmalar açıklanarak, araştırma da kullanılan terimler tanımlanmaktadır.

Mesleki ve Teknik Eğitim bütün dünyada en önemli konulardan biri haline gelmiştir. Son yıllarda uluslararası sahalarda rekabet edebilmek için çok iyi bir mesleki ve teknik eğitime sahip yetişmiş elemana sahip olmak ve bunları iş yaşamına aktarabilmek gerekmektedir.

Avrupa devletleri bu konuya çok daha ciddi bir şekilde el atmaya başlamış ve Avrupa Birliği'nin kurulmasıyla birlikte tüm birlik ülkelerini kapsayan çalışmalar ve uygulamalar gün yüzüne çıkmıştır. Kalkınma ve istihdam amaçlı insan gücü ihtiyacının karşılanması sadece yetişkinleri eğiterek mümkün olmayacağından, bunun yanında daha genç nüfusun örgün eğitim sistemi içinde mesleki alanlarda yetiştirilmesini zorunlu kılmıştır. Bu amaçla Örgün Eğitimde ki mesleki formasyon büyük önem kazanmış ve bu iki alan birbirini tamamlayıcı unsurlar haline gelmiştir.

1.1. PROBLEM DURUMU

Türkiye'nin hızla gelişen teknolojiye ve artan bilgi birikimine ayak uydurması ve uluslararası rekabet ortamlarında rekabet edebilmesi için mesleki ve teknik eğitim sisteminin ihtiyaçları doğrultusunda nitelikli insan gücü yetiştirmesi gerekmektedir.

İnsan gücünün uluslararası kriterlede olması Avrupa Birliği (AB) ülkelerinin temel politikalarındandır. Bu politikalar ışığında, yakın gelecekte sanayi ve bilgi toplumlarının rekabet edebilme kriterleri doğrultusunda ortak amaçlar altında bütünleşeceği söz konusudur. Çeşitli zamanlarda dile getirilen bu amaçların ilk kurumsal yapısı Avrupa Birliğidir. Bütünleşme hareketlerinin uygun ölçütleri sağlamış toplumlar arasında

gerçekleşeceği gerçeği ise, özellikle Avrupa kıtasında AB'ne üyeliği ön plana çıkarmıştır.

Geleceğin nitelikli işgücünü yetiştirmeyi amaçlayan mesleki ve teknik eğitimde geniş tabanlı, mesleki yeterliklere dayalı, yenilenen ya da değişen mesleklere yönelik biçimde, öğrencilerin sürekli eğitimi için temel oluşturulmalıdır.

Geniş tabanlı mesleki ve teknik eğitim, değişim sürecinin dinamikliğini taşıyan ve daha kompleks yapıda bulunmaya başlayan meslekler için de uygun görülmektedir. Çünkü öğrenmeyi bilme kavramına sahip, esnek becerilerle donanmış is gücüne duyulan ihtiyaç artmaktadır. Bu nedenle geniş taban kavramı, yoğunlaştırılmış bilgiye dayalı olup, bu bilgiyi farklı durumlarda kullanma becerisini ifade etmektedir. Geniş taban kavramı, meslekî ve teknik eğitim ile genel eğitim arasındaki ilişkiyle ilgili kuşku da ortadan kaldırmaktadır.

Gelişmiş ülkelerde uygulanan sanayi politikaları incelendiğinde istikrarlı bir mesleki eğitim altyapısının varlığı dikkati çeker. Buna karşın özellikle gelişmekte olan ülkelerde mesleki eğitim sisteminin ihtiyacı doğrultusundaki kamu yatırımlarının temin edilememesi, eğitimin maddi sorumluluğunun özel sektörle paylaşılabilmesi ve işgücü niteliklerinin uluslararası normları taşıyacak şekilde organize edilememesi, eğitimsel anlamda ciddi mesleki kaygıların oluşmasını sağlamıştır (Alkan, Doğan, Sezgin, 1996).

Bu eğilimin günümüz toplumlarına miras olarak bıraktığı tüketici kitle teşekkülü ve dış pazar olanaklarından yeterince istifade edilememesi gibi sonuçlar, siyasi yetkelerin en büyük uğraş alanlarını yaratmıştır. Bu süreç içindeki hızlı teknolojik gelişmeler ve eğitim kurumu, çalışan, işveren talebi döngüsü gelişmiş ülkelerin lehine stratejik imkânlar sunmuştur (Alkan, Doğan, Sezgin, 1996).

Eğitimin önemli bir boyutu olan mesleki ve teknik eğitim, oldukça farklı mesleki alanlarda ve kompleks yapıdadır. Mesleki teknik eğitimin en önemli görevi istihdam dünyasına is gücü yetiştirmektir. Görev yapacak is gücünde aranan nitelikler ise farklılık göstermektedir. Çünkü bilgi çağı, mal ve hizmet üreten is gücünde aranan beceri düzeyini ve sorumluluğunu artırmış bulunmaktadır.

Az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerin yeni teknolojileri mevcut imkânlarıyla transfer ederek karşılamaya çalışması, mesleki sistemin cevap veremediği kalifiye eleman talebi nedeniyle, ürün-kalite-tüketici tercihi basamaklarının asılması mümkün olamamıştır. Bu değişim sürecinde geleneksel mesleki eğitim sistemleri de değişime

uğramıştır. Bu değişimi etkileyen faktörleri su şekilde sıralamak mümkündür (Alkan, Doğan, Sezgin, 1996);

- Fabrika sistemleri değişerek otomasyon tabanlı bir yapıya kavuşmuş, bu yeni yapı içinde çalışanların yeniden tanımlanan bilgi ve becerilerle donatılmasına ihtiyaç duyulmuştur.
- Çalışanlar arasında is bölümü ve uzmanlaşma yaratılmaya çalışılarak bilgi yükü fazla teknolojilerin bireysel yeterliği zedelememesi sağlanmaya çalışılmıştır.
- Sosyal hareketlilik eğiliminin sonucu olarak mesleki eğitim kökenli bireyi zihinsel ve fiziksel açılardan sınıflandırılmış bir yapıdan kurtararak yeni yaşantıların odağına almıştır.
- Geleneksel mesleki beceriler kademesinin genişlemesi.
- Sistem yaklaşımının benimsenmesi.
- Kurallar ve kabullerle sınırlandırılmış bir yaşam formundan bağımsız ve bireycil hareket serbesiyeti kazandıran bir geçiş döneminin yaşanması.
- İş ve yaşam arasındaki yakınlığın kaybolması.
- Çalışma saatlerindeki değişkenlik.
- Eğitim kapsamındaki nüfus değişimi.
- Zorunlu eğitim süresindeki değişimler.
- Özellikle gençlerin istihdam problemleri.

1.2. PROBLEM CÜMLESİ

Türkiye mesleki eğitim politikalarını, Avrupa Birliğinde uygulanan mesleki eğitim politikalarına paralel olarak yürütmektedir. Avrupa Birliği mesleki eğitim politikaları çok önemlidir. Bu öneme binaen bunların Türkiye'ye yansımaları önem arz etmektedir.

Bu çalışmayla Avrupa Birliği hangi Mesleki ve Teknik Eğitim Politikalarını izlemektedir ve bu politikaların Türkiye'ye Yansımaları nedir? Sorusuna cevap aranmaktadır.

1.3. ALT PROBLEMLER

- 1- Avrupa Birliği Mesleki ve Teknik Eğitim Politikaları nelerdir?
- 2- Bu politikalar yasal ve yönetsel olarak Türkiye'ye nasıl yansımıştır?

1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu araştırma ile Türkiye'de mesleki eğitim sitemine ilişkin yapılan çalışmalar belirlenerek, AB'ne uyum sürecindeki yeri ve önemi ortaya konulmaya çalışılmıştır. Dolayısıyla araştırmanın alanını oluşturan mesleki eğitim oluŐumlara ilişkin Avrupa boyutundaki gelişmeler toplumsal ve akademik platformlarda irdelenerek sunulacaktır.

AB lkeleri kültürel, ekonomik ve sosyal nedenlere dayalı olarak farklı eğitim sistemlerine sahiptir. AB, bir yandan eğitim/ğretim sistemlerinin kapsamı ve yapılandırılmasında ye devletlerin kendi faaliyet serbestilerini korumalarına olanak tanırken diğer yandan da ye devletlerarasında çeşitli programlar aracılığı ile işbirliği mekanizması yaratmaktadır.

AB ile yapılan işbirliği ile çok uluslu ortaklıkların kurulmasına, yurt dıŐına eğitime olanak veren değişim programlarının oluşturulmasına, yenilike eğitim ve ğretim yaklaşımlarının geliştirilmesine, akademik ve mesleki uzmanlık ağlarının kurulmasına, eğitimde yeni teknolojilerin kullanılmasına ve niteliklerin karşılıklı olarak tanınmasına yönelik bir ereve oluşturulmaktadır.

1999 Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'nin diğer ülkelerle eşit statüde aday ülke olarak tanınmasını ve Türkiye'ye yönelik Katılım Ortaklığı Belgesi'nin hazırlanmasının ardından, AB müktesebatının Türkiye tarafından stlenilmesine ilişkin Türkiye Ulusal Programı'nda tanımlanan, takvim ve öncelikler çerçevesinde tüm alanlarda olduğu gibi eğitim-ğretim alanında da AB ile işbirliği ve uyum çalışmaları hız kazanmıŐtır. 2000 yılı itibariyle, AB destekli eğitim projeleri, AB'nin gençlik ve eğitim programları diğer aday ülkelerle birlikte Türkiye'nin de katılımına açılmıŐtır (Kocatürk, 2006).

GeniŐleyen Avrupa Birliğinde bilgiye dayalı bir Avrupa'nın oluşturulması ve Avrupa is piyasasının herkese açık hale getirilmesi, Avrupa meslekî eğitim ve ğretim sistemleri ve ilgili tüm taraflar için asılması gereken bir zorluk yaratmaktadır. Bu, sistemlerin sürekli olarak yeni gelişmelere ve toplumun değişen taleplerine

uyarlanmasını da gerektirmektedir. Meslekî eğitim ve öğretimde geliştirilmiş işbirliği; Avrupa Birliğinin genişleme sürecine ve Avrupa Birliği Konseyince belirlenen Lizbon hedeflerinin yerine getirilmesine önemli katkıda bulunacaktır (Kocatürk, 2006).

1.5. SAYILTILAR

Bu araştırmanın temelinde aşağıdaki sayılıtlar yer almaktadır.

1. AB MTE politikalarının ortaya koyulmasında, literatüre dayalı bilgilerin yanısıra, AB ülkelerinin somut MTE uygulamaları yol göstericidir.
2. Milli Eğitim Bakanlığı'ndan alınan veriler doğrudur.
3. Seçilen araştırma yöntemi araştırmanın amacına uygundur.
4. Araştırma kapsamında alınan AB mesleki eğitim politikaları ve Türkiye'nin AB'ye uyum sürecinde mesleki eğitimin güçlendirilmesinde Türkiye'nin bu konuda yaptığı çalışmaların genel bir değerlendirmesidir.

1.6. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma;

- 1- AB ile Türkiye arasında yapılan anlaşmalarla,
- 2- MEB ile yürütülmekte olan projelerle,
- 3- Ulusal Ajansın yürütmekte olduğu eğitim alanında yapılan çalışmalar, Türkiye'nin bu konuda yaptığı çalışmaların genel bir değerlendirmesi ile sınırlıdır.
- 4- Kaynakçada yer alan veri kaynakları ile sınırlıdır.

1.7. TANIMLAR

Akreditasyon: Öğretim organizasyonu veya öğretim yoluyla statü yetkisi vermek, bunun yanında, formal veya informal yolla kazanılan becerilerin tanınması işlemidir (Burkart, 2002).

Beceri: Özel is veya görevi yerine getirmek için gerekli bilgi ve deneyim ihtiyacı veya eğitim ürünü, öğretim ve denemeyim fikri ile birlikte bilginin türü hakkındaki teknik özelliklerdir (CEDEFOP, 2002).

Mesleki Eğitim: Bireye is hayatında belli bir meslekle ilgili bilgi, beceri ve is alışkanlıkları kazandıran ve bireyin yeteneklerini çeşitli yönleriyle geliştiren eğitim (Alkan, Doğan, Sezgin, 1996).

Mesleki Yeterlik: Bir meslek alanı ile ilgili is ve islem analizleri doğrultusunda belirlenen meslek standartlarına uygun bilgi, beceri, mesleki tutum ve is alışkanlıklarını gösterebilme düzeyidir (Karaağaçlı, 1995).

Temel Beceriler: Matematik, yazma, okuma, dinleme ve konuşma gibi modern toplumların fonksiyonel becerileridir (Burkart, 2002).

Yetenek: Mesleki durum ve gereksinimlerdeki değişimlerin bilgi yeterliği, beceriler ve bilginin nasıl kullanılacağı yoluyla asılmasını ifade eden bireysel kapasitedir (Burkart, 2002).

Yeterlik: Mesleğe giriş aşamasında bireysel gereksinimler veya resmi olarak tanınan belgelerle (Sertifika, Diploma) eğitim ve öğretimin tamamlanması, test veya sınavlarda yeterli performansın sergilenmesidir (Burkart, 2002).

BÖLÜM 2 YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması ve çözümlenmesi yöntemleri açıklanmaktadır.

2.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışma betimsel bir çalışma olup araştırmada, tarama modeli kullanılmış, konu hakkında mevcut olan durum ve uygulamalar belirlenmiştir.

İlgili ve ulaşılabilen kaynakların taranmasıyla (AB sürecinde oluşan arşivlerin işbirliği ile ilgili alanlarda yer alan haber ve makalelerin incelenmesiyle), AB ile bütünleşme sürecinde; AB'nin eğitim politikaları bu politikaların dayandığı temel unsurlar ve AB'nin mesleki eğitim alanında geliştirdiği çeşitli projeler, program ve araçları ile ilgili çalışmalar ele alınarak Türkiye için bu konuda bir sonuca varmaya çalışılacaktır.

Olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışan çalışmalar betimsel çalışmalardır. Betimleme araştırmaları, mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedef alır (Kaptan, 1998).

2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu araştırmada evren, Avrupa Birliği ve Türkiye'dir. Ayrıca Örneklem olarak Avrupa Birliği ve Türkiye'nin mesleki eğitim sistemleri üzerinde belirlenen amaçları kapsamında çalışılacaktır.

2.3. VERİLERİN TOPLANMASI

Uluslararası düzeydeki literatür taraması neticesinde AB, ILO, CEDEFOP, OECD, UNESCO, ETF vb. kuruluşların verilerine ulaşılmaya çalışılmıştır.

Ulusal düzeydeki literatür taramasıyla TURKONFED, MEGEP, ERG, TESK, METARGEM, KOSGEB, İSKUR, DPT, MEB, AB eğitim Programları merkezi başkanlığı (Ulusal Ajans) vb. kuruluşlar ile bu kuruluşların bünyesindeki dokümantasyon merkezlerinden veriler elde edilmiştir.

Çeşitli makaleler, günlük gazeteler, eğitim dergileri, tebliğler dergilerinin arşiv bilgileri incelenmiştir. AB ile ilgili yazılmış kitap ve makalelerden Birliğin eğitim politikaları, yürütülen projeler ve programlar ile ilgili bilgiler toplanmış ve değerlendirilmiştir.

Bunun yanında, yerli web sayfalarının yanında yabancı web sayfaları en çok yararlanılan kaynaklardır. Özellikle AB ve eğitim sistemleri ile ilgili bilgilere daha çok resmi web sayfalarından, Eurydice ve Eurybase veri tabanlarından ulaşılmıştır. Bunu Avrupa'nın bilgiye hızlı ve güvenli ulaşımında elektronik ortamları oldukça fazla kullanması ile ilişkilendirebiliriz. Ayrıca hemen her konuda resmi web sitelerinin bulunması ve bu bilgilerin sıklıkla güncellenmesi bu kaynakları güvenilir kılmaktadır.

BÖLÜM 3 AVRUPA BİRLİĞİ'NDE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM

AB, başlangıçta ekonomik ve siyasi amaçlı bir birlik olmasına rağmen üye ülkelerin aldığı göçler, çok kültürlü yapıları gibi nedenlerle ekonomik ve siyasi boyutların yanında kültürel boyuta ve eğitim alanına da önem vermiştir. Maastricht Antlaşması ile AB, eğitim alanını yasal olarak tanımıştır. Roma Antlaşması'nda mesleki eğitim konusunda bir düzenleme olmasına rağmen AB eğitim alanı, Bologna süreci ve Lizbon stratejisi gibi süreçlerle gelişim göstermiştir (Sağlam, Çıray, Özüdoğru, 2011a).

AB ülkelerinin meslekî ve teknik eğitim sistemleri arasında bazı farklar göze çarpmaktadır. Eğitim sistemleriyle ilgili çalışmaların başlangıcında tespit edildiği gibi, eğitim sistemleri arasında tek bir standart, hatta eşdeğerlilik mevcut değildir... Uygulanan bu yöntem sayesinde benzerlikler yaygınlaşmakta, eşdeğerlilikler artmakta ve nihayet belirli bir standart etrafında birleşmeye doğru gidilmektedir. Dolayısıyla AB ülkeleri 20–25 yıldır eğitim sistemlerini yenilemeye yönelik reformlar yapmakta, ortak ilkeler üzerinde birbirlerine yakınlaşmaktadırlar. Yakınlaşma sağlanan ilkeler şöylece sıralanabilir (MEB, 2007a):

1. İş piyasasının taleplerine uyum sağlayan ve değişim gösteren bir meslekî ve teknik eğitim yapısı kurulmaktadır.
2. Merkeziyetçi yapı yerine yerinden yönetim (decentralisation) tercih edilmektedir.
3. Meslekî ve teknik eğitimin yapılandırılmasında sanayi ve hizmet sektörünü temsil eden sosyal ortaklar ile eğitim sektörü birlikte hareket etmektedirler.
4. Yerel iş piyasasını ve ekonomik aktiviteleri temsil eden sosyal ortaklar ile eğitim sektörünün bölgesel veya il esasına göre oluşturulan meslekî eğitimi yönlendiren danışma ve/veya yönetim kurulları oluşturulmaktadır.
5. Yaşam boyu öğrenim ilkesi ve modüler öğretim programları benimsenerek meslek alanlarındaki değişimle birlikte, genel eğitimden meslekî eğitime geçişler kolaylaştırılmakta, çalışanların öğrenim etkinliklerine katılımını arttırmak için uzaktan

öğrenim güçlendirilmekte; öğrenciye daha önce verilen kararları yeniden gözden geçirme olanağı tanınmakta; eğitim kurumları ve üniversiteler arası dikey ve yatay geçişler kolaylaştırılmakta, sertifikalar birleştirilerek diplomaya dönüştürülebilmektedir.

6. Belirli bir süre sosyal aktivitelere katılan ve hizmet veren bireylerin orta eğitim ile verilecek bilgi, beceri ve olgunluğa eriştiği kabul edilmekte, lise diplomasına ihtiyaç duyulmadan bu kişilere üniversiteye girme hakkı tanınmaktadır.

7. Zorunlu eğitimden sonra meslekî yönlendirme çalışmalarına ağırlık verilmektedir.

8. Orta öğretimde meslekî ve teknik eğitim ile genel eğitim okullarının çok çeşitliliği giderek azaltılmakta, bunun yerine çok amaçlı modüler öğretim programlı okullar geliştirilmektedir.

9. Orta öğretimden yükseköğretime geçişte eşit koşullarda rekabete dayalı bir sistem uygulanmakta; okul tipine öncelik vermek yerine bireyin başarısı dikkate alınmaktadır.

10. Finansman bütün ülkelerde devlet tarafından karşılanmasına rağmen, işletmelerde uygulanan programlara ve meslekî teknik eğitimin finansmanına sosyal tarafların katılımı sağlanmaya çalışılmaktadır.

11. AB ülkeleri uygulama ve teorinin birlikte yer aldığı ve büyük çoğunluğu işletmelerde geçen eğitim uygulamalarına yönelmektedirler. Fransa'daki gibi okul ağırlıklı yapı yerine Almanya örneğindeki işletme ağırlıklı yapı tercih edilmektedir.

12. Yaşam boyu öğrenim ilkesini koruyacak bir meslekî ve teknik eğitim sistemi kurulurken iş piyasası ihtiyaçları, meslek standartları, eğitim standartları, modüler yapıdaki öğretim programları, ulusal yeterlilik sistemi hazırlanmaktadır.

13. Öğrenci merkezli eğitim sistemine uygun öğretmenlik meslek standartları çeşitlendirilmekte ve geliştirilmekte, çeşitli seviyelerdeki öğretim ve eğitim çalışmalarının hazırlanmasında UNESCO tarafından geliştirilen ISCED-97 olarak bilinen Uluslararası Mesleki Öğretim Sınıflandırma Standardı esas alınmaktadır.

Öğrenme ve yeni beceriler edinme amaçlı uluslararası hareketlilik programları, bireylerin istihdam edilebilirliklerini artırmanın yanı sıra kişisel gelişimlerine de katkıda bulunur. Bu programlar, bireylerin yabancı dil yeteneklerinin iyileşmesinde, sorumluluk duygularının gelişmesinde ve farklı kültürlere ve çalışma ortamlarına kolaylıkla uyum sağlayabilmelerinde önemli bir rol oynar (WEB_12, 2010e).

3.1. AB EĞİTİM POLİTİKALARININ TARİHSEL SÜRECİ

Son yıllarda, eğitim ve öğretim sistemlerinin geliştirilmesi konusunda ortak stratejiler izlenmesi amacıyla birçok üst politika belgesi yayımlanmıştır. Bu ortak strateji belgelerinde, mesleki ve teknik eğitim sistemlerinin güçlendirilmesi konusu önemli bir yer tutmaktadır. Avrupa Birliği (AB) kapsamında oluşturulan Lizbon Stratejisi, Eğitim-Öğretim 2010 Çalışma Programı, Kopenhag, Maastricht, Helsinki, Bordeaux ve Bruges Bildirgeleri, Avrupa 2020 ve Eğitim-Öğretim 2020 Çalışma Programı ortak strateji belgelerine örnek teşkil etmektedir (ERG, 2012).

Birlik çerçevesinde Eğitim alanındaki ilk işbirliği, 1971 yılında üye devletlerin Eğitim Bakanları toplantısıyla başlamıştır. 1972’de devlet ve hükümet başkanları, Birliğin sosyal ve insancıl alanlarda gelişmesi gerektiğini vurgulamıştır. Böylece, eğitim konusunda önemli bir adım atılmıştır. 1974’de Avrupa Komisyonunca ilk öneri paketleri hazırlanmıştır. O tarihlerde dokuz üye ülkenin Eğitim Bakanları, bir yandan üye ülkelerin geleneklerine önem vermek zorunda olduğu, farklı eğitim sistemleri ile öğretim yöntemlerinin standartlaştırılması girişimlerinin başlatılması gerektiği üzerinde durmuşlardır (Şahin, 2006).

AB’nin eğitim politikası, “eğitim alanında işbirliği ve uyumun sağlanmasına yönelik olarak Avrupa Konseyi, Avrupa Komisyonu gibi kurumlar tarafından alınan kararlara dayanan temel yönelimler” olarak tanımlanabilir (Terzi, 2005).

AB, üye ülkelere eğitim sistemleri konusunda bir dayatma politikası uygulamayarak, üye ülkelerin sosyo-ekonomik yapılarına uygun sistemi uygulamaları konusunda serbestlik tanıyarak, eğitim alanında belirli bir modeli uygulama zorunluluğu getirmemiştir. AB, üye ülkelerin ulusal eğitim sistemlerinin bütünleştirilmesinden ziyade uyumlaştırılmasını hedeflemektedir (Tuzcu, 2002).

AB’de eğitim alanında yapılan çalışmaların temelini, genel eğitim politikaları ortaya koymaktır. Üye ülkeler arasında ortak bir eğitim modeli kullanmamasına ve bunun teşvik edilmemesine rağmen AB, eğitim politikalarında, ortak bir mesleki eğitim politikası, mesleki eğitimin yaygınlaştırılması, zorunlu eğitimin sürelerinin artırılması ve zorunlu eğitim aşamasında en az iki dil öğretilmesi gibi birkaç şart dile getirmektedir (Atabay, 2006).

AB sürecinde temel önceliklerden biri olan eğitim kavramının, Roma Antlaşması'nda (1957) "ortak bir mesleki eğitim politikasının oluşturulması" kararıyla AB'nin ilgi alanı içerisine girdiği söylenebilir (Sağlam, 2009).

1993 yılında düzenlenen Brüksel Zirvesi'nde işsizlik artışı, büyüme oranlarındaki düşüş, ABD ve Japonya karşısında rekabet edilebilirliğin azalması nedenleriyle AB, "Beyaz Kitabı" yeni stratejisi olarak kabul etmiştir. Beyaz Kitap kapsamında mesleki eğitime ağırlık verilmesi, işgücü piyasalarının etkinliğinin artırılması, iş saatlerinin yeniden düzenlenmesi gibi işsizliği önleyici önlemler alınması yer almıştır. Bunun dışında Birliğin rekabet edilebilirliğinin artırılması amacıyla, işgücü maliyetini düşürmek yerine fiziki sermaye payının artırılması yönünde bir strateji benimsenmesi ve bu yönde ar-ge çalışmalarına ağırlık verilmesi öngörülmüştür (Tuzcu, 2002).

AB eğitim programları içerisinde, mesleki eğitim alanında işbirliğini sağlamak ve politikaları ve uygulamaları desteklemek için Leonardo da Vinci Programı ve gençlerin yapmış oldukları çalışmaları desteklemek ve gençler arasında iletişimi güçlendirmek amaçlı Youth Gençlik Programı da yer almaktadır (Karaman, 2000).

Avrupa Konseyi, Lizbon toplantısında AB için 2010 yılında "dünyadaki rekabet gücü en yüksek ve dinamik bilgiye dayalı, aynı zamanda daha iyi iş olanakları ve daha geniş kapsamlı sosyal uyum içeren sürdürülebilir büyüme kapasitesine sahip bir ekonomi" haline gelme gibi bir hedef belirlemiştir (Fontaine, 2007).

AB 2005'de "İstihdam Politikası Kılavuzu"nu kabul etmiştir. Bu kılavuzda AB'nin ekonomik büyümesinin işgücünde daha yüksek becerilere sahip olmaya bağlı olduğu ve eğitim düzeylerini iyileştirmenin işgücü becerilerini iyileştirmede iyi bir yol olduğu vurgulanmıştır. Bu nedenle, AB, üye ülkelerin yüksek kaliteli öğrenim standartları koymasını ve bu standartlara ulaşmasını, tüm seviyelerde eğitim fırsatlarını artırmasını, gençlerin esnek öğrenim yollarına girmesini ve eğitim sisteminin işgücü piyasasından kopmamasını amaçlamaktadır (Vorkink, 2006).

3.1.1. Roma Antlaşması

AB sürecinde temel önceliklerden biri olan eğitim kavramının, Roma Antlaşması'nda (1957) "ortak bir mesleki eğitim politikasının oluşturulması" kararıyla AB'nin ilgi alanı içerisine girdiği söylenebilir (Sağlam, 2009).

Roma Antlaşmasında, genel eğitimden çok mesleki eğitim üzerinde durulmuş ve mesleki eğitim üzerine düzenlemeler yapılmıştır.

Mesleki eğitime ilişkin ilk düzenlemeler Roma Antlaşması'nın 128. maddesinde yer almaktadır. Bu maddeye göre; ulusal ekonomilerin ve Ortak Pazar'ın gelişimiyle uyumlu bir mesleki eğitim politikası geliştirilmesi öngörülmüştür. Roma Antlaşması'nda tam istihdam politikasıyla uyumlu sosyal bir durum tanımlanmıştır. Mesleki eğitimin dâhil edilmesi ile serbest dolaşımı ve AB içerisinde genç çalışanların değişimi için bir ön koşul olarak tarif edilmiştir (Wollschlager, Guggenheim, 2004).

Roma Antlaşmasının 57. maddesine göre Konsey madde dahilinde belirtilen prosedürü izledikten sonra diploma, sertifika ve resmi kalifikasyonların karşılıklı tanınması hususunda yönergeler yayınlamakla yükümlüdür. Diploma, sertifika veya sahip olduğu resmi kalifikasyonları kabul edilmiş bir kişi, Topluluk üyesi bir başka ülkede kolaylıkla is bulma veya kendi isini kurma sansına sahip olacaktır (Arıman, 1996).

1957 yılında yapılan Roma antlaşmasında, mesleki eğitimin yaygınlaştırılması alanlarında yapılan çalışmalar ortaklaşa finanse edilecek proje ve kuruluşları da kapsayacak şekilde, etkili bir koordinasyon sağlanması, genç işçilerin değişiminin teşvik edilmesi, diplomaların, sertifikaların ve diğer resmi belgelerin karşılıklı tanınması, teknik ve mesleki eğitimde işbirliğinin güçlendirilmesi kararlaştırılmıştır.

3.1.2. Maastricht Antlaşması

9-10 Aralık tarihlerinde, Belçika ve Almanya sınırına çok yakın Hollanda'nın Maastricht şehrinde Avrupa Toplulukları hükümet ve devlet başkanları bir araya gelmişlerdir. Burada yapılan toplantıda Avrupa Birliği'nin hukuki temelleri atılmış ve Avrupa Birliği antlaşması üzerinde anlaşılmış, anlaşma metni 7 Şubat 1992'de imzalanmıştır (Karluk, 2005).

... Maastricht Antlaşması ile Avrupa Ekonomik Topluluğu yerini Avrupa Birliği'ne bırakmış ve bu anlaşmanın 126. ve 127. maddeleriyle AB'ye eğitim alanında doğrudan ve açık bazı yetkiler verilmiştir. Maastricht Antlaşması'nın 126. Maddesi, AB'YE eğitimde Avrupa boyutu (Europan dimension) geliştirme sorumluluğunu ve eğitim sistemlerinde uyum sağlama yetkisi verir iken, 127. Madde biraz daha ileri gidip

AB'YE Avrupa'ya özgü mesleki yetiştirim (vocational training) siyasalarını uygulama yetkisini vermiştir. (Field, 1996b).

126. maddenin 2. fıkrasına göre Birliğin amacı şöyle belirtilmiştir (Gülcan, 2005):

1. Özellikle üye devletlerin dillerini yayma ve öğretme yoluyla eğitimde Avrupa standartlarını yükseltmek,
2. Akademik çalışma sürelerinin ve diplomaların tanınmasını destekleyerek öğretmen ve öğrenci değişimini geliştirmek,
3. Eğitim kuruluşları arasındaki işbirliğini arttırmak,
4. Üye devletlerin eğitim sistemleri ile ilgili konularda bilgi ve deneyim alışverişini sağlamak,
5. Sosyal konularda branşlaşan öğretim elemanlarının ve bu alanda eğitim gören gençlerin değişimini özendirmek,
6. Uzaktan eğitimi geliştirmektir.

127. maddenin 2. fıkrasına göre AB MTE etkinliklerinde aşağıda belirtilen konuları amaç edinecektir (Gülcan, 2005):

1. Özellikle tekrar eğitim ve mesleki eğitim yoluyla endüstriyel değişikliklere uyumu kolaylaştırmak,
2. Meslek ve iş hayatı içinde yeniden uyumu kolaylaştırmak amacıyla mesleki eğitime girme yolunu kolaylaştırmak;
3. Özellikle gençlerin, öğrencilerin ve öğretmenlerin değişimini özendirmek ve mesleki eğitime girme yolunu kolaylaştırmak;
4. Eğitim öğretim kuruluşları ile sektörler arasındaki eğitimle ilgili işbirliği faaliyetlerini geliştirmek,

Bu maddeler, Birliğin genel eğitim ve mesleki eğitim alanında yapacağı tüm eylemlere ilişkin yasal bir dayanak oluşturmaktadır.

Maastrich Antlaşması dâhilinde eğitimle ilgili su esaslar ve gerçekleştirilecek topluluk etkinlikleri belirlenmiştir (Arıman, 1996, İslamoğlu, 1997):

1. Topluluk üye ülkeler arasında işbirliğini destekleyerek, üye ülkelerin eğitim sistemlerine ve müfredatlarına, kültüre ve dilbilimsel çeşitliliklerine saygı göstererek söz konusu ülkelerin faaliyetlerini destekleme ve tamamlama suretiyle eğitim kalitesinin artırılmasına katkıda bulunacaktır.

2. Üye ülkelerde konuşulan dillerin öğretilmesi ve yaygınlaştırılması ile eğitimde Avrupa Boyutu'nun geliştirilmesi,

3. Diploma ve belgesinin, ülkesi dışındaki Topluluk üyesi ülkelerde gördüğü eğitim sürelerinin akademik olarak tanınmasını destekleyerek öğrenci ve öğretmenlerin dolaşımının desteklenmesi,

4. Eğitim kurumları arasında işbirliğinin teşvik edilmesi,

5. Üye ülkelerin eğitim sistemlerinde ortak olan konularda bilgi ve deneyim teatisinin geliştirilmesi,

6. Gençlerin, sosyal ve eğitim alanlarında rehberlik yapan kimselerin ülkelerarası değişiminin desteklenmesi,

7. Uzak mesafelerde yaşayan kişilere yönelik eğitim çalışmalarının geliştirilmesinin desteklenmesi.

8. Topluluk, üye ülkelerin mesleki eğitimin kapsamı ve organizasyonuna yönelik sorumluluklarına saygı duyarak: söz konusu ülkelerin faaliyetlerini destekleyecek ve tamamlayacak mesleki eğitim politikası uygulanması.

9. Mesleki eğitim ve meslek içi eğitim ile teknolojik değişikliklere adaptasyonun kolaylaştırılması, işgücüne mesleki entegrasyonu kolaylaştırmak amacı ile temel ve sürekli mesleki eğitimin geliştirilmesi,

10. Mesleki eğitime girişin kolaylaştırılması ve söz konusu alanda rehberlik hizmeti sunan kişilerin, öğretmenlerin ve özellikle de genç insanların dolaşımının desteklenmesi,

11. Eğitim ve mesleki eğitim kurumları arasında mesleki eğitim alanında işbirliğinin ve deneyim teatisinin geliştirilmesi,

12. Mesleki entegrasyon ve iş piyasasına yeniden uyumu kolaylaştırmak için mesleki eğitimi sürekli geliştirmek (İslamoğlu, 1997),

13. Eğitimcilerin ve eğitilenlerin ve özellikle gençlerin hareketliliğini teşvik etme ve mesleki eğitime girişini kolaylaştırmak (İslamoğlu, 1997),

14. Eğitim kuruluşları ile eğitimle ilgili firmalar arasında işbirliğini teşvik etmek (İslamoğlu, 1997).

1993 yılında yürürlüğe giren Maastricht Antlaşması ile "Tek Avrupa" kavramı yasallaşmış ve AB eğitim politikaları ile ilgili yasal temel oluşturulmuştur. AB'nin sorumluluk alanları arasında ortak eğitim politikaları ayrıntılı bir şekilde yer almış ve Avrupa vatandaşlığı kavramı ilk kez bu antlaşmada gündeme gelmiştir. Yeni eylem

alanları olarak eğitim, kültür gibi alanların tespit edildiği antlaşmada, eğitim ve öğretim alanlarında AB'nin rolü 149. ve 150. maddelerde ortaya konulmuştur. Bu maddeler aşağıda verilmiştir (Bayrakçı, 2005):

- Üye ülkeler arasındaki iş birliğini sağlayarak ve gerekirse üye ülkelerin faaliyetlerini destekleyerek, eğitimin kalitesinin artmasına katkıda bulunmak,
- Üye ülkelerin faaliyetlerini destekleyen bir mesleki eğitim politikası uygulamak.

3.1.3. Brüksel Zirvesi

1993 yılında düzenlenen Brüksel Zirvesi'nde işsizlik artışı, büyüme oranlarındaki düşüş, ABD ve Japonya karşısında rekabet edilebilirliğin azalması nedenleriyle AB, "Beyaz Kitabı" yeni stratejisi olarak kabul etmiştir. Beyaz Kitap kapsamında mesleki eğitime ağırlık verilmesi, işgücü piyasalarının etkinliğinin artırılması, iş saatlerinin yeniden düzenlenmesi gibi işsizliği önleyici önlemler alınması yer almıştır (Tuzcu, 2002).

3.1.4. Lizbon Antlaşması

UNESCO'nun 1996-2001 yıllarını kapsayan orta vadeli stratejisinde akademik hareketlilik teşvik edilmekte, diploma ile edinilen becerilerin tanınması için girişimlerde bulunmaktadır. UNESCO, diploma denkliklerinin sağlanması amacıyla 11 Nisan 1997'de Avrupa Konseyi ile beraber 36 ülkenin katılımıyla Lizbon anlaşmasını imzalamıştır. Türkiye bahsi olunan bu anlaşmayı imzalamamış, imzalayan ülkelerden sadece Azerbaycan, Estonya ve İsviçre kendi parlamentolarında onaylamışlardır. Lizbon anlaşmasında katılımcı ülkelerden özellikle şu maddelerde anlaşılması istenmiştir (WEB_5, 2001, WEB_6, 2002):

- İlk ve Ortaöğretim sürelerindeki değişikliklerin giderilmesi,
- Teorik olmayan konularda Ortaöğretim programlarındaki farklılıkların giderilmesi,
- Ülkelerin genellikle kendi eğitim sistemlerinin en iyi olduğunu vurgulayarak uzlaşmayı kabul etmemesinden doğan anlaşmazlıkların giderilmesi,

Yükseköğretim sistemlerinde görülen farklılıklar ise şunlardır:

- Yükseköğretim sistemlerinin bazı ülkelerde iki bazı ülkelerde üç aşamalı olması,

- Master ve Doktora dereceleri ve terimlerinin ülkeden ülkeye farklılık arz etmesi,
- Bazı yükseköğretim sistemlerinin formasyon vermeye yönelik olmasına karşın bazılarının ilk yıllardan itibaren özel konulara yönelmeleri,
- Bazı ülkelerde üniversitenin yanında üniversite olmayan kuruluşlarında olması (Örn: Almanya).

3.1.5. Sorbornne Bildirisi

Sorbornne Bildirisi 1998 yılında, 4 ülkenin Eğitim Bakanı (Fransa, İtalya, İngiltere, Almanya) tarafından imzalanmış ve Avrupa yükseköğretim sistemlerinin uyumlulaştırılması amaçlanmıştır. Avrupa'nın bilgi toplumuna dönüşümü amacı, ekonominin dışında entelektüel, kültürel, sosyal ve teknik ortaklıkların kurulmasında üniversitelerin bir araç olması gerekliliği, hareketliliğin desteklenmesi, yükseköğretimde iki kademeli sisteme geçiş, özgünlük ve esneklik aracı olarak ECTS (The European Credit Transfer System)'in kullanımı ifade edilmiştir (WEB_3).

3.1.6. Bologna Süreci

Bologna Süreci'nin temelleri 1998 yılında Fransa, İtalya, Almanya ve İngiltere Eğitim Bakanlarının Sorbonne'da gerçekleştirdikleri toplantı sonunda yayımlanan Sorbonne Bildirisi ile atılmıştır. Avrupa'da ortak bir yükseköğretim alanı yaratma fikri ilk kez bu bildiri ile ortaya çıkmıştır. Ancak, Bologna Süreci resmi olarak 1999 yılında Bologna Bildirisi'nin 29 Avrupa ülkesinin yükseköğretimden sorumlu Bakanları tarafından imzalanması ve yayımlanması ile başlamıştır (WEB_4).

Bologna süreci, karşılaştırılabilir ölçütlere sahip bir Avrupa Yükseköğretim Alanı (AYA) oluşturmaya çalışmakta ve bu bağlamda yeni düzenlemeler öngörmektedir. Kalite güvencesinin, AYA kapsamındaki farklı eğitim sistemleri arasında güveni artırarak AYA'nın oluşturulmasında çok önemli bir rol oynayacağı düşünülmektedir (Adam, 2008).

Avrupa Yükseköğretim Alanında en gerçekleşmesi arzulanmayan şey, üye ülkelerin eğitim sistemlerinin tek tip yükseköğretim sistemi haline getirilmesidir. Avrupa Yükseköğretim Alanı'nda asıl hedeflenen, çeşitlilik ile birlik arasında bir denge kurulmasıdır. Amaç, yükseköğretim sistemlerinin kendilerine özgü farklılıkları

korunarak birbirleriyle karşılaştırılabilir olması ve uyumlu hale getirilmesinden ibarettir. Bu şekilde, bir ülkeden ya da yükseköğretim sisteminden bir diğerine geçişin kolaylaşması ve böylece öğrenciler ve öğretim görevlilerin hareketliliği ve istihdamının artırılması planlanmaktadır (WEB_4). Bologna Süreci kapsamında en çok tartışılan konu yükseköğretimde akreditasyon olmuştur (Van Damme, 2002).

Bologna Süreci'nde, yükseköğretimden sorumlu Avrupa Bakanları toplantılarında alınan ve bildiri ve bildirgelerle kamuoyuna duyurulan önlemler ve etkinlik alanları tarih sırasına göre özetle aşağıda gibidir (YÖK, 2008):

3.1.6.1. Bologna Bildirgesi (1999)

- Kolay anlaşılır ve karşılaştırılabilir bir derece sisteminin uygulanması,
- Lisans ve lisansüstü olmak üzere iki kademeli bir sistemin uygulanması,
- Ortak bir kredi sistemi (AKTS) oluşturulması,
- Öğrenci/Öğretim üyesi hareketliliğinin özendirilmesi ve teşvik edilmesi,
- Kalite güvencesinde Avrupa boyutunun oluşturulması,
- Yükseköğretimde Avrupa boyutunun güçlendirilmesi.

3.1.6.2. Prag Bildirgesi (2001)

- Hayat Boyu Öğrenme stratejilerinin geliştirilmesi, sosyal uyum, eşit fırsatlar ve yaşam kalitesini arttırmak için yeni teknolojilerin kullanımı,
- Yüksek Öğretim Kurumları ve öğrencilerin sürece aktif katılımı,
- Avrupa Yüksek Öğretim Alanı'nın (EHEA-AYA) çekici hale getirilmesi.

3.1.6.3. Berlin Bildirgesi (2003)

- Doktora eğitiminin üçüncü kademe olarak derece sistemine katılması ve Avrupa Yükseköğretim Alanı (EHEA-AYA) ile Avrupa Araştırma Alanı (ERA) ve doktora çalışmaları arasındaki sinerjinin teşvik edilmesi,
- Üç kademeli akademik derecelendirme (3-cycle degree structure),
- Diploma ve derecelerin tanınması,
- Kalite güvencesi için standartlar ve ilkelerin oluşturulması,

- Ortak derece programlarının desteklenmesi,
- Bologna sürecinde kaydedilen ilerlemelerin raporlanması,

3.1.6.4. Bergen Bildirgesi (2005)

- Vize ve çalışma izni verilmesinin kolaylaştırılması, hareketlilik programlarına katılımın teşvik edilmesi,
- Katılımcı ülkelerdeki ENIC/NARIC ağı tarafından saptanmış olan tanınmayla ilgili problemlere odaklanması,
- Kalite Güvencesi için ENQA (Avrupa Yükseköğretim Kalite Güvencesi Birliği) Standart ve ilkelerinin uygulanması,
- Avrupa Yükseköğretim Alanı (2010) gözetilerek Ulusal Yeterlilikler Çerçevesinin geliştirilmesi ve her kademedeki öğrenim için öğrenim çıktılarının ve yetkinliklerin temel alınması,
- Avrupa Yükseköğretim Alanı içerisinde doktora dâhil olmak üzere iki veya daha fazla ülke tarafından verilen ortak derecelerin teşviki ve tanınması,
- Hayat boyu öğrenme için fırsatlar yaratılması ve resmi olmayan öğrenmelerin tanınmasını geliştirmek için yükseköğretim kurumları ve diğer kurumlarla birlikte çalışılması.

3.1.6.5. Londra Bildirgesi (2007)

- Hareketlilik alanında ulusal düzeyde yapılanların raporlanması, hareketliliğin önündeki engellerin kaldırılması için başlıca ulusal unsurlarla mücadelelere odaklanması, bilgi ve deneyim paylaşılması amacıyla uzmanlar ağının oluşturulması,
- Sosyal boyutun geliştirilmesi için ulusal strateji ve politikaların raporlanması ve paydaşların ulusal düzeyde katılıma çağırılması,
- Hareketlilik ve sosyal boyutun amacına uygun sürdürülmesini ölçmek üzere Avrupa Komisyonu'nun karşılaştırılabilir ve güvenilir göstergeler oluşturması,
- Mezunların istihdam edilebilirliğinin artırılması için ayrıntılı çalışma yapılması,
- Küresel anlamda Avrupa Yükseköğretim alanı (EHEA-AYA) ile ilgili bilgilerin ve akademik tanınmanın geliştirilmesi,
- Kalite Güvencesinde Avrupa standart ve ilkelerinin devamlılığının sağlanması,

- E4 Grubu (EUA, EURASHE, ESU, ENQA) tarafından önerilen Kalite Güvence Ajanslarının Tescil sistemiminin kabulü ve geliştirilmesi,
- Ulusal ve Avrupa Yeterlilikler çerçevesi ve kalite güvencesi ile ilişkilendirilmesi.
- Hayat Boyu Öğrenme ve deneyime dayalı yeterliliklerin tanınması.

Yukarıda bahsedilen konular çerçevesinde her iki yılda bir Avrupa Bakanlar Toplantılarıyla artan ve çeşitlendirilen Bologna süreci konularının 1999 Bologna Bildirgesinden 2007 yılı Londra Bildirgesine kadar gelişimini aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür (YÖK, 2008):

A. Kolay anlaşılabilir ve karşılaştırılabilir bir akademik derece sistemi:

- 2/3 kademeli (Lisans, Yüksek Lisans, Doktora) yükseköğretim sistemi,
- Kademeler arası geçiş,
- Ulusal yeterlilikler Çerçevesi.

B. Kalite güvencesi

- Avrupa ilke ve standartları ile uyumlu Ulusal Kalite Güvence Sistemi,
- Öğrenci Katılımı,
- Uluslararası Katılım.

C. Diplomaların ve öğrenim sürelerinin tanınması

- Diploma eki,
- Lizbon Tanıma Sözleşmesi,
- AKTS

D. Hayat Boyu Öğrenme

- Tecrübeye dayalı yeterliliklerin tanınması

E. Ortak Dereceler

- Ortak derecelerin oluşturulması ve tanınması

3.1.7. Lizbon Stratejisi

2000 yılında kabul edilen Lizbon stratejisi, Avrupa eğitim sistemini bilgi toplumunun gereksinimlerini karşılamaya uygun hale getirmeyi, Avrupa'nın ekonomisini modernize etmeyi ve dünya pazarındaki diğer ülkelerle rekabet edebilmesini gerçekleştirebilmeyi

amaçlamaktadır. Bu doğrultuda Lizbon stratejisi bilimsel araştırma, eğitim ve mesleki eğitim gibi pek çok alanı kapsamaktadır (Fontaine, 2007).

2000 yılında, Avrupa Birliği Konseyi, AB'yi "dünyanın en dinamik ve en rekabetçi bilgi ekonomisi" haline getirmeyi amaçlayan Lizbon Stratejisi'ni ortaya koymuştur. On yıllık bir süre için tasarlanmış olan Lizbon Stratejisi, sürdürülebilir büyümeyi, daha fazla ve daha iyi koşullarda istihdamı ve toplumsal uyumun sağlanmasını hedeflemektedir (Çapanoğlu, 2010).

Söz konusu toplantının Başkanlık Sonuçları Belgesi'nde, Avrupa Birliği'nin önümüzdeki on yıl için kendisine yeni bir stratejik hedef koyduğu ifade edilmiştir. Söz konusu hedef "Daha çok sayıda ve daha iyi iş ve daha büyük bir toplumsal uzlaşmayla, sürdürülebilir ekonomik büyümeyi gerçekleştirebilecek, bilgiye dayalı dünyanın en rekabetçi ve dinamik ekonomisi durumuna gelmek" olarak tanımlanmıştır. Bu hedefe ulaşmak için izlenecek genel strateji aşağıdaki hususları içermektedir (Uçum, 2011) :

- Bilgi toplumu ve ARGE için daha iyi politikaların yanı sıra, rekabet gücü ve yenilik için yapısal reform sürecini hızlandırarak ve iç pazarı bütünleştirerek bilgiye dayalı bir ekonomiye ve topluma geçişi hazırlamak;
- Avrupa sosyal modelini modernleştirmek, bireye yatırım yapmak ve toplumsal dışlanmaya karşı mücadele etmek;
- Uygun bir makroekonomik politika bileşimi uygulayarak sağlıklı bir ekonomik görünüm ve olumlu büyüme perspektiflerini sürdürmek.

Somut olarak, Lizbon Stratejisi, 2010 yılına kadar araştırma ve geliştirmeye gayri safi yurtiçi hasılanın (GSYH) % 3'ü oranında kaynak aktarmayı, girişimciliğin önündeki engelleri kaldırmak için AB mevzuatından kaynaklanan idari yükleri azaltmayı ve istihdam oranını genelde % 70'e (kadınlar için % 60'a) çıkarmayı hedeflemektedir. Lizbon Stratejisi, bu hedeflere ulaşmak için AB'nin hem iktisadi yapısında hem de eğitim ve sosyal güvenlik sisteminde köklü bir değişikliğe ve modernleşmeye ihtiyaç duyduğunu vurgulamıştır (WEB_7, 2002).

Lizbon Stratejisi'nin eğitim ve öğretim alanındaki hedef ve politikalarını belirleyen ayrıntılı ortak çalışma programı ise 2002 yılında Barselona'da onaylanmıştır. Eğitim ve Öğretim 2010 Çalışma Programı, üye ülkelerle eşgüdüm içerisinde yürütülecek olup, on yıllık bir zaman dilimine yayılmaktadır. Program, 2010 yılına kadar AB eğitim

sisteminin “kalitesi ve değeriyle dünyaca kabul edilen bir referans” haline getirilmesini amaçlamaktadır (WEB_8, 2004).

Lizbon Stratejisi'nin 2005 yılında gerçekleştirilen ara değerlendirmesinde, özellikle ekonomik büyüme, verimlilik ve istihdam alanında elde edilen sonuçların yetersiz olduğu belirtilmiştir. Avrupa Komisyonu ve üye ülkeler arasındaki eşgüdüm eksikliği, yüklü gündem ve birbirleriyle çakışan öncelikler, Lizbon Stratejisi'nin uygulanması aşamasında etkili bir yöntem izlenememesi ve üye ülkelerde hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik siyasal irade eksikliği bu durumun nedenleri arasında gösterilmiştir (WEB_9, 2004).

Tüm bunları göz önünde bulunduran Avrupa Birliği Konseyi, 2005 yılında, hedefleri aynı kalacak şekilde Lizbon Stratejisi'nin yeniden düzenlenmesine karar vermiştir (WEB_10, 2005).

3.1.8. Kopenhag Süreci

Kopenhag sürecinin üç temel amacı bulunmaktadır: Mesleki ve teknik eğitimin kalitesini iyileştirmek, mesleki ve teknik eğitime olan talebi artırmak, mesleki ve teknik eğitimden mezun olan öğrencilerin sektörler ve ülkeler arasındaki hareketliliğini teşvik ederek istihdam sağlamak. Bu amaçlara ulaşmak için belirlenen öncelik alanları arasında mesleki ve teknik eğitimde AB ülkeleri arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi, mesleki rehberlik ve bilgilendirme sistemlerinin güçlendirilmesi, mesleki yeterlilik ve niteliklerin tanınması ve mesleki eğitimde kalite güvencesi sisteminin iyileştirilmesi yer almaktadır (WEB_11, 2002).

Kopenhag süreci iki senelik dönemlerle gözden geçirilmektedir. Süreç kapsamında kaydedilen ilerlemeler ilk defa 2004 yılında değerlendirilmiş, mesleki ve teknik eğitim alanında bir sonraki dönem için AB ve üye ülkeler düzeyindeki öncelikler Maastricht Bildirgesi'nde ortaya konmuştur. Kopenhag Bildirisinde belirlenen diğer hedefler ise şunlardır (MEB, 2007a):

- Yeterliliklerin şeffaflığı için tek bir çerçeve kullanılmalıdır,
- Mesleki eğitimde kalite güvencesi konusunda iş birliği yapılmalıdır,
- Mesleki eğitimde kredi aktarım sistemi uygulanmalıdır,
- Örgün ve yaygın eğitimin geçerliliğini sağlamak için ortak ilkeler belirlenmelidir,

- Yaşam boyu öğrenmeye destek için; politika, sistem ve uygulamalar güçlendirilmelidir,
- Sektörel düzeyde yeterlilikler belirlenmelidir,
- Eğitimcilerin kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir.

3.1.9. Maastricht Bildirgesi

Kopenhag sürecine bağlı olarak, 2004 yılında yapılan ilk büyük inceleme Maastricht Bildirisidir. Bu bildiri; üye ülkelerin Lizbon hedeflerini yakalama noktasında bir katkı olarak değerlendirilebilir. Maastricht Bildirisinde; Kopenhag önceliklerinin güçlendirilmesini, açık ve esnek bir Avrupa yeterlilik çerçevesi, mesleki eğitimde kredi aktarım sisteminin geliştirilmesi, meslek öğretmenlerinin ve eğitimcilerinin öğrenme ihtiyaçlarının ve rollerinin incelenmesi ve mesleki eğitim ve öğretim istatistiklerinin kapsamının, kesinliğinin ve kalitesinin geliştirilmesi gibi amaçlara sahiptir (Şencan, 2008).

14–16 Aralık 2004 tarihlerinde Maastricht'te, 32 ülkenin eğitim bakanlarının, Avrupa sosyal ortaklarının ve Avrupa Komisyonu'nun katılımı ile gerçekleşmiştir. Bildirgede Mesleki Teknik Eğitimde, Avrupa ülkelerindeki iyileştirilmeler ve gelecekteki öncelikleri ele alınmış ve işbirliği üzerinde önemle durulmuştur. Bildirgede tespit edilen hususlar şöyledir: (MEB, 2007a).

1- Avrupa ülkelerinin rekabetçi bir ekonomiye sahip olması için Mesleki Teknik Öğretim Sistemleri modernize edilecektir.

2- Gençlerin, yaşlıların, işsiz veya özel eğitim gerektiren bireylerin; iş bulabilmeleri ve iş hayatında daha verimli olabilmeleri için gerekli bilgi ve yeterlilikler kazandırılacaktır.

Maastricht Bildirgesi'nde en dikkat çekici ulusal öncelikler arasında, mesleki ve teknik eğitim konusunda kamu-özel sektör işbirliğinin teşvik edilmesi, iş piyasasındaki mesleki ve teknik beceri ihtiyaçlarının önceden belirlenmesi, öğretmen ve eğitimcilerin bilgi birikimlerinin sürekli güncellenmesi ve özellikle dezavantajlı gruplara özel olanaklar sunulması yer almaktadır (ERG, 2012).

AB düzeyindeki öncelikler incelendiğinde göze çarpan noktalar ise, mesleki ve teknik eğitimde yeterliliklerin tanınmasını ve transfer edilebilmesini kolaylaştırmak

üzere ortak bir referans sağlayan açık ve esnek bir Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi'nin ve Avrupa Kredi Transferi Sistemi'nin geliştirilmesidir (ERG, 2012).

Maastricht Bildirgesi'ni takiben, mesleki ve teknik eğitim alanında ortak çerçeve ve araçlar (Europass, Avrupa Kredi Transfer Sistemi, Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi, Avrupa Ortak Kalite Güvencesi Çerçevesi) geliştirilmesi yönünde önemli ilerlemeler kaydedilmiştir (ERG, 2012).

Kopenhag süreci iki senelik dönemlerle gözden geçirilmektedir. Süreç kapsamında kaydedilen ilerlemeler ilk defa 2004 yılında değerlendirilmiş, mesleki ve teknik eğitim alanında bir sonraki dönem için AB ve üye ülkeler düzeyindeki öncelikler Maastricht Bildirgesi'nde ortaya konmuştur.

Tablo 3.1. Maastricht Bildirgesi'ndeki Öncelikler (Üye Ülkeler ve AB Düzeyleri).

MAASTRİCHT BİLDİRGESİ'NDEKİ ÖNCELİKLER (ÜYE ÜLKELER VE AB DÜZEYLERİ)
AB
Kopenhag sürecinin önceliklerinin sağlamlaştırılması ve hedeflerine ulaşılmasının kolaylaştırılması
Açık ve esnek bir Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi'nin geliştirilmesi
Mesleki ve teknik eğitimde Avrupa Kredi Transfer Sistemi'nin geliştirilmesi ve uygulanması
Meslek öğretmenleri ve eğitimcilerinin özel ihtiyaçlarının göz önüne alınarak mesleki ve teknik becerilerinin sürekli olarak güncellenmesi
Mesleki eğitim ve öğretimle ilgili istatistiklerin kapsamının, doğruluğunun ve güvenilirliğinin artırılması
Üye ülkeler
Mesleki ve teknik eğitimde hayat boyu rehberlik, kalite güvencesi, yaygın ve enformel eğitimin tanınması gibi konularda reform yapılması
Kamu-özel sektör işbirlikleri ve (uygun olduğu durumlarda) Avrupa Birliği Konseyi tarafından önerildiği şekilde "vergi ve fayda sistemlerinin öğretimi teşvik edici etkileri" yoluyla kamu ve/veya özel sektörün mesleki ve teknik eğitime yatırımının artırılması
Mesleki ve teknik eğitim sistemlerinin risk altındaki bireylerin/grupların (erken yaşta okuldan ayrılanların, düşük vasıflıların, göçmenlerin, engelli kişilerin ve işsizlerin) ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak geliştirilmesi
Bireylerin uygun rehberlik ve danışmanlık hizmetleri ile desteklenmesi
Mesleki ve teknik eğitimde öğretmen ve eğitimcilerin yeterliliklerinin sürekli olarak geliştirilmesi
Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında ve işletmelerde öğrenime yardımcı ortamların geliştirilmesi
Mesleki ve teknik eğitimin kalitesinin artırılması
Mesleki ve teknik eğitimin gelişiminin desteklenmesi için Avrupa Sosyal Fonu ve Avrupa Bölgesel Gelişim Fonu'ndan faydalanılması

Kaynak: WEB_13, 2004.

3.1.10. Helsinki Bildirgesi

Kopenhag sürecinin ikinci değerlendirmesi 2006 yılında yapılmış, yayımlanan Helsinki Bildirgesi'yle öncelikler gözden geçirilmiştir (WEB_14, 2006).

Buna göre AB, 2006-2008 döneminde aşağıdaki alanlara odaklanmayı hedeflemiştir:

- Maastricht Bildirgesi'nden bu yana AB düzeyinde geliştirilmekte olan ortak çerçeve ve araçların tamamlanması ve 2010 yılında uygulamaya konulması amacıyla test edilmeye başlanması,
- Mesleki ve teknik eğitimin statüsünün ve kalitesinin iyileştirilmesi,
- Mesleki ve teknik eğitimle ilgili paydaşların (hem AB hem ülke düzeyindeki sosyal tarafların, özel sektör temsilcilerinin, mesleki ve teknik eğitim kurumlarının) Kopenhag sürecine dahil edilmesi,
- Tutarlı ve karşılaştırılabilir veri ve gösterge kullanımının sağlanmasıyla AB ülkeleri arasında karşılıklı öğrenme ve işbirliğinin güçlendirilmesi.

3.1.11. Bordeaux Bildirgesi

Lizbon Stratejisi üçüncü gözden geçirme toplantısı 2008 yılında gerçekteştirilmiş ve Bordeaux Bildirgesi'nin açıklanmasıyla sonuçlanmıştır. Bordeaux Bildirgesi'nde, Helsinki'de belirlenen öncelik alanlarına mesleki ve teknik eğitimin işgücü piyasasının ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde düzenlenmesi (işgücü piyasası ihtiyaç analizleri, eğitimden istihdama geçişi kolaylaştırmak için rehberlik ve danışmanlık hizmetleri, işyerinde yetişkin eğitiminin teşvik edilmesi için finansal mekanizmalar ve özellikle çıraklık eğitimi alanlar için hareketlilik programları yoluyla) eklenmiştir. (WEB_15, 2008).

3.1.12. Bruges Bildirgesi

Lizbon Stratejisi'nin son değerlendirmesi ise 2010 yılında yapılmıştır. Bruges Bildirgesi'yle 2011-2020 dönemi için aşağıdaki hedefler belirlenmiş ve bu hedeflerin gerçekteştirilmesine yönelik kısa ve orta vadeli eylem planları hazırlanmıştır (WEB_16, 2010a) :

- Özellikle başlangıç seviyesindeki mesleki ve teknik eğitimin kalitesinin, verimliliğinin ve çekiciliğinin artırılması, öğretmenlerin ve idarecilerin niteliklerinin iyileştirilmesi, meslek eğitimi ve işgücü piyasası arasındaki bağların kuvvetlendirilmesi,
- Yetişkinlerin mesleki ve teknik eğitime devam etmelerinin teşvik edilmesi, mesleki ve teknik eğitimde uluslararası hareketliliğin geliştirilmesi,
- Mesleki ve teknik eğitimin her aşamasında yaratıcılığın, yenilikçiliğın ve girişimciliğın artırılması, bilişim teknolojilerinin kullanımının teşvik edilmesi,
- Mesleki ve teknik eğitimin özellikle dezavantajlı grupların/bireylerin istihdam edilebilirliğini artırması.

Lizbon Stratejisi'yle birlikte eğitim konusu AB açısından artık sadece ikincil bir alan olarak değil, sürdürülebilir büyüme, istihdam ve sosyal uyum üzerinde belirleyici rol oynayan anahtar faktörlerden biri olarak görülmeye başlanmıştır. Bu bağlamda, 2002'de başlatılan Kopenhag süreci ve sonrasında açıklanan ortak bildirgeler doğrultusunda mesleki ve teknik eğitim alanında geliştirilen bir işbirliği, AB'nin başarılı bir şekilde genişlemesi sürecine ve Lizbon Stratejisi'nde belirlenen hedeflere ulaşılmasına önemli katkıda bulunacaktır (Öztürk, 2008).

3.1.13. Yaşam Boyu Öğrenme Stratejisi

Yaşam boyu öğrenmeyle ilgili AB komisyonunun çeşitli çalışmaları bulunmaktadır. Örneğin, Komisyonun 1995 yılında yayınladığı "Öğrenen Topluma Doğru" adlı çalışması yaşam boyu öğrenmeyle ilgili olup, alınan kararlar doğrultusunda 1996 yılı Avrupa Yaşam Boyu Öğrenme yılı olarak kabul edilmiştir (Akbaş ve Özdemir, 2002).

2000 yılında AB komisyonu tarafından kabul edilen yaşam boyu öğrenmeyle AB, bireylere öğrenme fırsatları sağlayarak, kişisel gelişimi desteklemeyi; toplumsal bütünleşme için aktif vatandaşlığını güçlendirmeyi ve bireylerin beceri ve kapasitesini geliştirerek istihdam olanaklarını artırmayı amaçlamaktadır (Turan, 2005; Cansever, 2009).

2000 yılında Yaşam Boyu Öğrenme için ölçütler oluşturulmaya çalışılmış, Lizbon Avrupa Konseyi sonucunda ölçütler belirlenmiştir. Eğitim sistemlerinin geleceğe dönük amaçları üzerine hazırlanan raporla 2010 yılına kadar genel ve mesleki eğitimin niteliğinin artırılması, yaşam boyu öğrenimin herkes tarafından daha rahat anlaşılması,

Avrupa eğitim sistemlerinin dışa dönük hale getirilerek üçüncü ülkelerle ilişkilerin güçlendirilmesi amaçlanmıştır (WEB_1).

Birlik üyeleri; yaşam boyu öğrenme stratejisini su özellikleriyle belirlemişlerdir: Bilgi toplumunu oluşturmak ve bireylerin bilgi ve becerilerini yenilemeleri için sürekli ve evrensel eğitime ulaşımını garanti etmek; insan kaynağına yatırım yapmak ve onun düzeyini sürekli yükseltmek; öğrenme ve öğretme yöntemleri geliştirmek; bireysel olarak eğitime katılmayı desteklemek; herkesin nitelikli bilgiye kolayca ulaşabilmesini sağlamak; yaşam boyu öğrenme olanaklarının bireylere mümkün olduğunca yakın olmasını ve bilgi teknolojisi ile desteklenmesini sağlamak (Gülcan, 2005).

2003 yılında Eğitim Bakanları, 2010 yılına kadar ortaöğretim mezunlarının sayısını artırılmasını, okulu bırakanların sayısının azaltılmasını, yaşam boyu öğrenime katılım oranının yükseltmesini hedeflemiştir. 2004 yılında uygulanan programların sonuçları doğrultusunda eğitim alanında yeni ihtiyaçlar ışığında sade ve bütünleştirilmiş bir sistem oluşturulmasına karar verilmiştir (WEB_1).

3.2. AVRUPA BİRLİĞİ’NİN KURUMLARI

Avrupa Topluluklarını kuran Paris ve Roma Anlaşmaları, ileride birleşik bir Avrupa Devleti’nin çekirdeğini oluşturabileceğinin bilinci içinde Toplulukları, aynen bir ulusal devlette görüldüğü gibi yasama, yürütme ve yargı görevlerini yerine getiren kurum ve organlar ile donatmışlardır. Topluluklarda, ekonomik birleşmenin gerektiği işleri yürütecek bir sistem söz konusudur. Bu sistemi oluşturan kurum ve organların uluslar üstü yetkileri vardır. Başka bir deyişle Avrupa Birliği’nin kurumsal yapısı, uluslarüstülük ile hükümetler arasılığın birlikte yer aldığı “topluluk yönetimi” adı verilen kendine özgü bir uygulamaya dayanmaktadır (Karluk, 2005).

Avrupa Birliği, amaçlarını ve değerlerini gerçekleştirip geliştirecek ve Birliğin, vatandaşlarının ve üye devletlerin çıkarlarına hizmet edecek tek bir kurumsal çerçeveye sahiptir. Avrupa Birliği Antlaşması’nın 13. maddesi uyarınca Birlik kurumları (WEB_17, 2013) :

- Avrupa Parlamentosu
- Avrupa Komisyonu
- Avrupa Birliği Konseyi

- Avrupa Birliği Zirvesi
- Avrupa Birliği Adalet Divanı
- Avrupa Sayıştayı
- Avrupa Merkez Bankası
- Diğer Kurum, Organ ve Ajanslar

3.2.1. Avrupa Parlamentosu

Avrupa Parlamentosu, üye devlet vatandaşlarının demokratik menfaatlerini ve siyasi görüşlerini temsil eden bir organdır. Bundan dolayı, Avrupa Parlamentosu'nda üyeler ülkelerine göre değil, siyasi görüşlerine göre grup oluştururlar. Parlamenteler ülkelerini değil, kendilerine oy veren Avrupa vatandaşlarının siyasi görüşlerini temsil ederler. Avrupa Parlamentosu'nda, bugün için 7 siyasi parti grubu ve bağımsız üyeler yer almaktadır (WEB_18, 2013).

AB içinde halkların temsilcisi konumundaki kurum niteliğindedir. Üye devlet vatandaşlarını Birliğin işleyişi ile ilgili olarak işbirliğine davet etmektedir. Avrupa bütünleşmesinde demokratik denetim ve meşruiyet sağlamak üzere öngörülmüştür. Parlamento üyeleri her üye devlette yapılan doğrudan seçimlerle 5 yıllık bir süre için seçilir. Parlamento sayısı üye ülkenin nüfusuna göre belirlenmektedir. Seçilen üye kendi ülkesini değil Avrupa halklarını temsil eder. Bu nedenle de parlamenteler siyasi görüşlerine göre grup oluştururlar, bireysel oy kullanırlar ve herhangi bir yerden talimat almazlar (Meydan, 2003).

Tüm Parlamentolar gibi AP'nin de üç temel yetkisi vardır: yasama, denetim, bütçe. Bu çerçevede AP, Komisyon'un önerilerini inceler ve Konsey ile birlikte yasama sürecine katılır (bkz. karar alma mekanizması); yönelttiği yazılı veya sözlü sorularla başta Komisyon olmak üzere tüm AB kurumlarını denetleme yetkisine sahiptir; AB'nin yıllık bütçesini onaylamak ve uygulanmasını denetlemek suretiyle Konsey ile birlikte bütçe yetkisini paylaşır. 1 Aralık 2009'da yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması, AP'nin AB bütçesi üzerindeki yetkilerini artırmış, yasama yetkilerini neredeyse tüm alanlarda Konsey ile eşit konuma getirmiştir. (WEB_19, 2013).

Parlamento Genel Kurulu kural olarak Strazburg'da toplanır. Parlamento'nun siyasi grupları ve komiteleri Brüksel'de toplanır, sekreteryası ise Lüksemburg'dadır. Parlamento'ya görüşölmek üzere gelen konular öncelikle farklı görev alanlarına sahip

24 adet komiteden konuyla ilgili olanında tartışılır ve ulaşılan sonuç, bir raporla Genel Kurul'a sunulur. Genel Kurul'daki görüşmeler de bu çerçevede yapılır (WEB_18, 2013).

3.2.2. Avrupa Komisyonu

Avrupa Komisyonu, yasama sürecini başlatan, ayrıca Birliğin yürütme organı olarak AB müktesebatını, btceyi ve programları uygulamaktan ve idari denetimden sorumlu kurumdur. Avrupa Komisyonu, her bir ye devletten bir kişinin yer aldığı 27 üyeden oluşur. Bu kişilere “komiser” adı verilir. Her Komiser bir veya daha fazla AB politikasının yürütülmesinden sorumludur. Komisyon adeta bir Bakanlar Kurulu gibi faaliyet gösterir. Komisyon'da komiserlerin yanı sıra, Avrupa Birliği görevlilerinden oluşan 25.000 kişilik bir idari teşkilat da mevcuttur (WEB_20, 2013).

Komisyon'un dört temel görevi vardır: AP'ye ve Konsey'e yasa önerisinde bulunmak; AB politikaları ve btcesini yönetmek ve uygulamak; Avrupa Birliği Adalet Divanı ile birlikte Avrupa mevzuatının uygulanmasını sağlamak; AB'yi uluslararası düzeyde temsil etmek. Bu bağlamda, yasa önerisinde bulunma Komisyon'un münhasır yetkisidir. Komisyon, ye devletlerin çıkarlarını temsil eden Konsey'in aksine, hkmetlerden bağımsızdır ve genel AB çıkarlarını korur. Bu erevede, Komisyon yeleri 5 yıl sürecek görevlerine başlamadan önce tarafsızlık yemini ederler (WEB_19, 2013).

Avrupa Komisyonunun beceri ve hareketlilik ile ilgili eylem planları incelendiğinde aşağıdaki başlıklara önem verildiği görülür (WEB_21, 2002):

- Yaş ayırımı yapılmaksızın bütün vatandaşlar becerilerini geliştirme yönündeki faaliyetlere ulaşmalarını sağlamak.
- Özellikle az gelişmiş yörelerde yaşayanlara yönelik insan kaynaklarını geliştirme çalışmalarına öncelik vermek.
- Özellikle genç kadınlar arasındaki mühendislik ve bilgi iletişim teknolojilerine ulaşımı yaygınlaştırmak, e-ticaret becerilerini geliştirmek ve tanımlamak.
- Yaşam boyu eğitimi ve bu alandaki yenilikçi şirketleri ve organizasyonları desteklemek.
- Eğitim, endüstri ve mesleki rehberlik arasındaki ilişkileri güçlendirmek.
- Yabancı dil becerilerini kazandırma, formal ve informal ğrenmeyi Avrupa boyutunda tanımlamak (yetenekte açıklık yönelimi).

- Nitelikli insan gücü çeşitliliğini ve oranını arttırmak.
- Sosyal güvenlik çalışmaları kapsamında sigorta sistemleri tasarlamak, emeklilik haklarının transferi konusunda çaba sarf etmek.
- Vergi sistemlerindeki ücret mekanizmalarını ve faydalı projeleri geliştirmek.
- Piyasa koşullarından kaynaklanan problemleri çözümlenmek.
- ECT (Avrupa Kredi Transfer) sistemini kullanarak Bologna deklarasyonu uyarınca öğrenci ve öğretmen hareketliliğini sağlamak.
- Yapılacak anlaşmalarla ulusal yeterlik sınırlamalarını kaldırmak, düzensiz mesleklerdeki yeterlik sınırlarını tayin etmek.
- Göçmenlerin üye ülkelere adaptasyonunu sağlamak (sosyal ve ekonomik ilkeler)
- Eğitim ve mesleki yeterlik alanlarında bilgi ağları kurarak hareketlilik eylemleri tasarlamak.
- EURES (Mesleki Tanınma Servisi) servislerini modernize ederek mesleki sınıflandırma ve AB ülkelerindeki var olan sistemleri karşılaştırmak.
- Bilginin hareketliliği uyarınca kampanyalar, konferanslar, seminerler v.b. düzenlemek.

3.2.3. Avrupa Birliği Konseyi

Konsey, (“Bakanlar Konseyi” ya da “AB Konseyi”) Avrupa Birliği üyesi devletlerin hükümetlerinde görev yapan bakanlardan oluşan bir organ konumundadır. Konsey, Avrupa Birliği içinde üye devletlerin ulusal çıkarlarının temsil edildiği organdır. Konsey toplantılarına, karara bağlanacak konu doğrultusunda üye devletleri temsilen ilgili bakanlar katılır (WEB_22, 2013).

AB'nin kurumsal yapısı içerisinde nihai karar alma yetkisine sahip en güçlü organdır. Konsey her üye devletin, o üye devleti taahhüt altına sokmakla yetkili bakan düzeyindeki temsilcilerinden oluşur. Konsey başkanlığı üye ülkeler arasında 6 ayda bir rotasyona tabidir. 6 ayda bir, o dönem için AB Bakanlar Konseyi Dönem Başkanlığını yürüten üye devletin ülkesinde Zirve toplanır. Bu toplantılara AB Komisyonu ve Avrupa Parlamentosu başkanları da katılır. Üst düzey siyasî müzakere ve pazarlık platformu oluşturma niteliğindedir. Konsey AB'nin hem yasama hem de yürütme organı konumundadır (Meydan, 2003).

Konsey üç değişik usul çerçevesinde karar almakta olup bunlar; oybirliği, oy çokluğu ve nitelikli çoğunluktur. Lizbon Antlaşması sonrasında Konsey'de esas oylama usulü nitelikli çoğunluk olarak düzenlenmiş; oybirliği ve basit oy çokluğunun istisna niteliği taşıdığı ortaya konmuştur. Ortak Dış ve Güvenlik Politikası bugün hala büyük ölçüde üye devletlerin oybirliği ile karar aldığı en önemli istisna alanını oluşturur. Yeni üyelerin katılımı da yine Konsey'de oybirliği aranan bir alandır (WEB_22, 2013).

Konsey toplantıları üye ülkelerin Daimi Temsilcilerinden oluşan Komite (Daimi Temsilciler Komitesi – Comitédes Representants Permanents - COREPER) tarafından hazırlanır. Toplam 10 farklı Konsey konfigürasyonu vardır (WEB_19, 2013):

- Genel İşler Konseyi,
- Dış İlişkiler Konseyi,
- Ekonomik ve Mali İşler Konseyi,
- Adalet ve İçişleri Konseyi,
- İstihdam, Sosyal Politika, Sağlık ve Tüketici Hakları Konseyi,
- Rekabet Konseyi,
- Ulaştırma, Telekomünikasyon ve Enerji Konseyi,
- Tarım ve Balıkçılık Konseyi,
- Çevre Konseyi,
- Eğitim, Gençlik, Kültür ve Spor Konseyi.

3.2.4. Avrupa Birliği Zirvesi

Avrupa Birliği Zirvesi, Avrupa Birliği'ne üye devletlerin başbakanları veya devlet başkanları ile Avrupa Birliği Zirvesi Başkanı ve Avrupa Komisyonu Başkanı'nın katılımı ile meydana gelir. Yılda dört defa toplanan Zirve, Birliğin gelişmesi ve Avrupa'nın bütünleşmesi doğrultusunda öncelikleri ve temel politikaları belirleyen kararlar alır. Avrupa Birliği Zirvesi'nin herhangi bir yasama yetkisi yoktur. Buna rağmen, AB üyesi tüm devletlerin en üst düzey yetkililerinin bir araya geldiği ve temel politikaları belirlediği kurum olmasından dolayı siyasi bir ağırlık ve yönlendirme gücü taşır (WEB_23, 2013).

Genel olarak Brüksel'de gerçekleştirilen toplantılara Dışişleri Bakanları da katılır. Her toplantı sonunda Başkanlık Sonuç Bildirgesi yayımlanır. Lizbon Antlaşması ile

birlikte getirilen bir başka önemli değişiklik de üye ülkeler tarafından 2,5 yıllık bir süre için bir AB Zirvesi Başkanı'nın atanması olmuştur. Başkan, nitelikli çoğunluk ile göreve gelir ve görev süresinin bitiminde bir dönem daha bu göreve getirilebilir (WEB_19, 2013).

3.2.5. Avrupa Birliği Adalet Divanı

Avrupa Birliği Adalet Divanı, Avrupa Birliği'nin yargı organıdır ve Adalet Divanı, Genel Mahkeme ve uzmanlık mahkemeleri olmak üzere üçlü bir yapıdan oluşur. Adalet Divanı'nın temel amacı, Avrupa Birliği hukukunun Avrupa Birliği içerisinde her yerde aynı şekilde yorumlanmasını ve uygulanmasını sağlamaktır. Divan, Birlik hukukunun yorumlanmasında ve uygulanmasında hukuka saygıyı sağlama, ulusal hukuk düzenleri ile AB hukuk düzeni arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi, hukuki denetim, yorum, uyuşmazlık çözme, hukuk yaratma ve boşluk doldurma işlevlerini yerine getirir (WEB_24, 2013).

Adalet Divanı; üye devletler, AB kurumları, işletmeler ve kişiler arasındaki anlaşmazlıkların çözümlenmesi yetkisine sahiptir. Yetkisi, sadece ilgili Birlik tasarrufunun yorumlanması veya geçerliliği konusunda karar verilmesi ile sınırlıdır; ulusal anlaşmazlıklarla ilgili karar verme yetkisi yoktur. Kararları bağlayıcıdır. Divan, her üye devletten birer tane olmak üzere 27 hâkim ve 8 hukuk sözcüsünden oluşur. Hâkimler ve hukuk sözcüleri, üye devlet hükümetlerinin mutabakatı ile altı yıl için atanırlar ve yeniden atanmaları da mümkündür (WEB_19, 2013).

3.2.6. Avrupa Sayıştayı

Avrupa Sayıştayı, Birliğin tüm gelir ve giderlerini inceler, işlemlerinin hukuka ve usule uygunluğunu temin eder. Sayıştay denetimi, gelir ve giderlerin hukuka uygunluğu ile düzenliliğini ve iyi bir mali idareyi sağlamaya yöneliktir (WEB_25, 2013)

Sayıştay'ın temel görevi, AB bütçesinin doğru bir şekilde kullanılmasını sağlamaktır. Bu görevi yerine getirirken AB gelirleri veya harcamalarını idare eden her türlü kurumun kayıtlarını inceleyebilir; gerektiğinde yerinde denetleme yapabilir. Ayrıca her yıl bir önceki mali yıla ilişkin bir rapor hazırlar ve bunu AP'ye ve Konsey'e sunar. Bu yıllık rapor, AP'nin, Komisyon'un bütçeyi idaresini onaylayıp onaylamamasında

önemli bir rol oynar. Sayıştay, bunların yanı sıra, AB mali tüzükleri kabul edilmeden önce görüş bildirir (WEB_19, 2013)

Avrupa Sayıştayını her bir üye devletten birer üye olmak üzere 27 üyeden oluşmaktadır. Üyeler, Konsey tarafından Parlamento'ya danışıldıktan sonra, 6 yıllık bir süre için tayin edilir. Bu üyeler, kendi ülkelerinde denetim kurumlarında çalışan veya çalışmış ve bu görev için özel niteliğe sahip kişilerin arasından seçilir. Sayıştay üyelerinin bağımsızlığı ve tarafsızlığı güvence altına alınmıştır (WEB_25, 2013).

3.2.7. Avrupa Merkez Bankası

Avrupa Merkez Bankası tüzel kişiliğe sahip bağımsız bir AB organıdır. Görevi, para birimi olarak Avro'yu kullanan AB üyesi ülkelerden oluşan Avro bölgesinde fiyat istikrarını sağlamaktır. Bu görevini üye devletlerin merkez bankaları ve Avrupa Merkez Bankası'ndan oluşan Avrupa Merkez Bankaları Sistemi içinde yerine getirir. Bu çerçevede AB'nin para politikasının tespiti ve uygulanması, döviz işlemlerinin yürütülmesi, üye devletlerin resmi döviz rezervlerinin tutulması ve yönetilmesi, ödeme sistemlerinin düzgün işleminin sağlanması görevlerini yerine getirir (WEB_26, 2013).

3.2.8. Diğer Kurum, Organ ve Ajanslar

Bölgeler Komitesi, AB içindeki yerel ve bölgesel yönetimlerin temsilcilerinden oluşan danışma nitelikli bir komite AB Antlaşması'nın 13. maddesinde belirtilen AB kurumları dışında, pek çok organ, ajans ve ofis AB çatısı altında çeşitli işlevleri yerine getirmek üzere faaliyet göstermektedir.

3.2.8.1. Ekonomik ve Sosyal Komite

AB'nin İşleyişine Dair Antlaşma'nın 300. maddesi uyarınca Ekonomik ve Sosyal Komite; Parlamento'ya, Konsey'e ve Komisyon'a yardımcı olmak amacıyla öngörülmuş bir danışma kurumu olup, kararları bağlayıcı değil, danışma niteliktedir. Ekonomik ve Sosyal Komite, işçi ve işveren grupları ile belirli toplum kesimlerinin değişik menfaatlerini temsil eden gruplardan seçilen üyelerden oluşur. Komite, Avrupa bütünleşmesinin genel çıkarları çerçevesinde faaliyet gösterir ve üyelerinin bağımsızlığı Antlaşma'da açıkça düzenlenmiştir (WEB_27, 2013).

3.2.8.2.Bölgeler Komitesi

Bölgeler Komitesi, AB içindeki yerel ve bölgesel yönetimlerin temsilcilerinden oluşan danışma nitelikli bir komite olup, AB'nin İşleyişine Dair Antlaşma'nın 305. ve 307. maddelerinde düzenlenmiştir (WEB_27, 2013).

Bölgeler Komitesi, çeşitli uzmanlık grupları halinde çalışır. Komite bünyesinde ayrıca çeşitli alt komiteler kurulabilir. Belirli karar önerileri ya da sorunlar üzerinde görüş taslakları bu alt komiteler tarafından hazırlanır (WEB_27, 2013).

3.2.8.3. Avrupa Yatırım Bankası

AB'nin İşleyişine Dair Antlaşma'nın 308. maddesi uyarınca Avrupa Yatırım Bankası tüzel kişiliği haiz olup üyeleri, Avrupa Birliği üyesi devletlerdir. Banka'nın görevi, Antlaşma'nın 309. maddesinde, Birliğin çıkarı doğrultusunda iç pazarın dengeli ve düzgün gelişimine katkı sağlamak olarak belirtilmektedir. Banka bu anlamda sermaye piyasasından ve öz kaynaklarından yararlanarak kazanç amacı gütmeksizin kredi vermek suretiyle bazı alanlardaki projelerin finanse edilmesini sağlar (WEB_27, 2013).

3.2.8.4. Avrupa Ombudsmanı

Maastricht Antlaşması ile AB kurumsal yapısına kazandırılmış bir kurum olan Avrupa Ombudsmanı, Avrupa Parlamentosu tarafından yenilenebilen 5 yıllık bir süre için atanır ve bağımsızlığı da Antlaşmalarda teminat altına alınmıştır. AB'nin İşleyişine Dair Antlaşma'nın 20. maddesinde Avrupa Ombudsmanı'na başvurmak Birlik vatandaşlarının hakları arasında sayılmaktadır. Antlaşma'nın 228. maddesi uyarınca Avrupa Parlamentosu tarafından seçilen Avrupa Ombudsmanı'na Birliğin her vatandaşı veya ikametgahı ya da tüzüğüne göre merkezi bir üye devlette bulunan her gerçek ve tüzel kişi başvurabilir (WEB_27, 2013).

3.3. AVRUPA BİRLİĞİ'NİN MESLEKİ VE TEKNİK

EĞİTİM KURUMLARI

3.3.1. CEDEFOP-Avrupa Mesleki Eğitim Geliştirme Merkezi

AB genelinde ortak MTE politikaları oluşturabilmek ve oluşturulan bu politikalar çerçevesinde tüm AB ülkelerindeki MTE faaliyetlerinin standart olmasını sağlamak amacıyla, AB genelinde faaliyet gösteren CEDEFOP (European Centre for the Development of Vocational Training) adında bir merkez kurulmuştur. 1975 yılında kurulan CEDEFOP, AB'de MTE sisteminin ilerlemesine ve gelişmesine yardımcı olmayı hedeflemektedir. CEDEFOP, AB'nin MTE alanında danışma merkezidir (MEB, 2007a).

Cedefop'un çalışmalarındaki dört önceliği vardır (WEB_28, 2008):

3.3.1.1. Avrupa Eğitim Politikalarının Şekillendirilmesine Yardımcı Olmak

Cedefop, Üye devletlerin eğitimle ilgili ortaya koyduğu politikaları izler ve bu politikalarla ilgili raporlamada bulunur. Ortak Avrupa öncelikleri, ilke ve araçlarının uygulanmasında kaydedilen gelişmeyi analiz eder. Ayrıca Cedefop bu ortak Avrupa yaklaşımlarının tasarlanması, geliştirilmesi ve uygulanmasına da yardımcı olur. Ayrıca, Cedefop yaygın eğitimi geçerli hale getirmek, mesleki rehberliği geliştirmek ve eğitimin kalitesini güvence altına almak için ortak Avrupa ilkeleri geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

3.3.1.2. Beceriler ve Öğrenme Konusundaki Avrupa Eğilimlerinin

Yorumlanması

Beceri taleplerinin nasıl değişeceğini ve bu durumun bizim ne öğrenmemiz gerektiğini ne şekilde etkilediğini daha çok anlamamız gerekmektedir. Beceri ihtiyaçlarını ne kadar iyi tahmin edebilirsek politikalarımız da o kadar iyi olacaktır. Bu nedenle Cedefop, arz ve talebin mesleğe ve sektöre göre düzenli tahmin çalışmalarını yapar ve ortaya çıkabilecek uyumsuzlukları belirler. Avrupa'daki beceri ihtiyaçlarının öngörülmesi konusunda ortak bir yaklaşımın tasarlanması üzerinde çalışmaktadır.

3.3.1.3. Eğitim İle Sağlanan Faydaların Saptanması

Mesleki eğitim ve öğretimin yararlarının ortaya konulması hem girişimcileri hem de ona yatırım yapacak kişileri teşvik edebilmektedir. Cedefop, genel eğitimden çok mesleki eğitim ve öğretimin kişilere, girişimcilere ve daha geniş anlamda ekonomi ve toplumumuza sağladığı belirli yararları ele almaktadır.

3.3.1.4. Mesleki Eğitim ve Öğretimin Profilinin İyileştirilmesi

Eğitim profilinin daha iyi tanıtılması ve bunun hayat boyu öğrenmedeki rolü konusunda farkındalığın artırılması için Cedefop, hedef kitlelerine, yani politika belirleyiciler, araştırmacılar ve uygulayıcılara elektronik ve yazılı ortamda açık, güvenilir, zamanında ve mümkün olduğunda karşılaştırılabilir bilgi yaymaktadır.

3.3.2. ETF-Avrupa Eğitim Vakfı

Faaliyetlerine 1995 yılında başlayan Avrupa Eğitim Vakfı, Avrupa Birliği'ni, demokrasi, istikrar, ekonomik refahın paylaşıldığı alanının geliştirilmesi konusunda desteklemektedir. Vakfın ana misyonu, AB'nin dış ilişkiler politikası çerçevesinde, ortak ülkelere, mesleki eğitim öğretim ve istihdam sistemlerinin yeniden şekillendirilmesi ve modernleştirilmesi sürecinde yardım etmektedir. Vakfın uzmanlığı, AB'nin dış yardım politikaları ile insan kaynakları geliştirme politikası gündemi üstünde yoğunlaşmaktadır. Vakıf, AB kurumları, Üye Devletler ve büyük kalkınma ajanslarıyla ortak çalışmaktadır (İşler, 2006).

Avrupa Eğitim Vakfı (ETF)'nin faaliyet alanına mesleki ve teknik eğitim de girmektedir. Birlik içerisinde mesleki eğitim-öğretim reform sürecine katkıda bulunma, mesleki eğitim ve öğretim alanında Avrupa uzmanlığını ve iyi uygulamayı hareketlendirme, geliştirme ve yaygınlaştırma ile mesleki eğitim ve öğretimde Avrupa Birliği ve ortak ülkeler ve devletler arasında etkin işbirliğini sağlamak önceliklerine sahiptir (Anapa, 2008).

3.3.3. ACVT - Mesleki Eğitim Danışma Komitesi

Mesleki eğitim konusundaki işbirliğinin temelini, Roma Antlaşmasının: 118. (Mesleki eğitimde ve hizmetiçi eğitimde işbirliği) ve 128. (Mesleki eğitiminin temel

ilkeleri) maddeler ile Konsey'in bu alanda ortak bir politika oluşturulmasına ilişkin 2 Nisan 1963 tarihli Kararında belirlediği ilkelerden oluşturmuştur. Bu karar ile ortak mesleki eğitim politikasına yönelik temel prensipler belirlenirken, hükümet, işçi ve işveren temsilcilerinden oluşan bir Mesleki Eğitim Danışma Komitesi kurulmuştur. Bu komitenin görevi, mesleki eğitim politikasının yürütülmesinde Komisyona yardımcı olmaktır (Arıman, 1996).

Mesleki Eğitim Danışma Komitesi (ACVT), Topluluk'un mesleki ve teknik eğitim politikasının yürütülmesinde Komisyon'a yardımcı olmak için oluşturulmuştur. Mesleki eğitimi ilgilendiren prensipler ile mesleki eğitim alanında Komisyon'un planladığı faaliyetlerin gerçekleştirilmesi, değerlendirilmesi ve iyileştirilmesi hakkındaki sorular üzerine fikir bildirme görevine sahiptir (İşler, 2006).

Burada meslek eğitimi, Topluluğun iktisadi gücünün geliştirilmesine, çalışanların serbest dolaşımına, istihdam, politikasına ve sosyal dengenin sağlanmasına bir katkı olarak görülmüştür. Avrupa Topluluğu mesleki eğitim politikasına temel teşkil eden 118. maddeye göre Konsey, Komisyonun önerisi üzerine ve Ekonomik ve Sosyal Komiteye danıştıktan sonra, ulusal ekonomilerin ve Ortak Pazarın gelişimine uyum sağlayacak şekilde mesleki eğitim politikasının geliştirilmesi yönünde genel prensipleri belirleyecektir (Arıman, 1996).

3.4. AVRUPA BİRLİĞİ'NİN MESLEKİ VE TEKNİK

EĞİTİM POLİTİKALARININ ORTAK AVRUPA

ARAÇLARI

3.4.1.ECVET-Mesleki Eğitim ve Öğretimde Kredi Transfer Sistemi

1989 yılında başlatılan Yükseköğretim Kredi Transfer Sistemi'nin başarılı sonuçlarından hareketle geliştirilen ECVET'in pilot uygulamalarına 2009 yılında başlanmıştır. Sistemin 2012 yılına kadar tamamlanması ve uygulamaya konulması öngörülmektedir. ECVET'in tamamen hayata geçirilmesiyle birlikte bireylerin

kolaylıkla farklı ülkelerde ve farklı eğitim kurumlarında mesleki ve teknik beceri kazanmalarının ya da mevcut becerilerini geliştirmelerinin yolu açılacaktır (ERG, 2012).

Mesleki Eğitimde Avrupa Kredi Transfer Sistemi (ECVET) projesi, kişilerin öğrenme çıktılarının transfer edilmesini, biriktirilmesini ve tanınmasını kolaylaştırmak üzere tasarlanmıştır. 2002 yılında alınan bu kararlar, 32 ülkenin mesleki ve teknik eğitimden sorumlu Bakanları, Avrupalı sosyal ortaklar ve Avrupa Komisyonu tarafından kabul edilen 14 Aralık 2004 tarihli Maastricht Bildirgesi ile yenilenerek güçlendirilmiştir (Altın, 2010).

ECVET, temel olarak, oldukça parçalı bir yapısı bulunan AB mesleki ve teknik eğitim sistemleri kapsamında, bireylerin bir başka ülkede edindikleri bilgi, beceri ve yeterliliklerinin resmen tanınmasını kolaylaştırmayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda, ECVET, bir yeterliliği biriktirilebilir ve transfer edilebilir öğrenme çıktıları (bilgi, beceri ve yetkinlikler) ve kredi puanlarıyla ifade eden bir yöntem izlemektedir. Böylece, ulusal mesleki yeterlilik kurumları diğer bir ülkede edinilmiş öğrenme çıktıları ve kredilerini kendi mesleki eğitim yeterlilikler sistemine tercüme edebilmektedirler (ERG, 2012).

Avrupa Birliği Üye Devletleri ve Avrupa Komisyonu'nun da katılımı ile geliştirilen ECVET sistemi, ülke dışında veya diğer öğrenme platformlarında yapılacak mesleki eğitim ve öğretim yolu ile becerilerin, yeteneklerin ve bilginin tanınmasını mümkün kılar (MESS, 2013).

ECVET'in başarılı bir şekilde AB ülkelerinde uygulanması mesleki ve teknik eğitim alanında bireylerin uluslararası hareketliliğinin artmasına ve eğitim sisteminin daha esnek bir hale gelmesine büyük katkıda bulunacaktır. Ülkeler arası hareketliliği ve eğitim sistemindeki yatay ve dikey geçişleri geliştirmesinin yanı sıra ECVET'in hayat boyu öğrenme fırsatlarına erişimin artmasında da rol oynaması beklenmektedir (ERG, 2012).

Bilimsel ve teknolojik gelişmelere cevap verilebilmesi, uluslararası rekabet edilebilirlik seviyesinin yükseltilmesi, istihdamın artırılması ve işgücünün serbest dolaşımının Topluluk içerisinde sağlıklı yürütülmesi için mesleki ve teknik eğitim alanında sürekli değerlendirmeler yapılması ve geliştirilmesi gerekli görülmüştür. Bu

değerlendirmeler ışığında AB mesleki eğitim ve öğretim politikasının öncelikleri tespit edilmiştir. Buna göre (Demirezen, 2006):

- Mesleki eğitime daha çok katılım için mesleki eğitiminin tercih edilirliliğinin artırılması,
- Hareketliliği sağlamak ve eğitim kurumları arasında işbirliği için Avrupa boyutunun güçlendirilmesi ve yakın işbirliğinin kurulması,
- Öğrenime erişim, yeterliliklerin tanınması ve transfer edilebilirliğine ilişkin üye ülkelerde bilgi, rehberlik ve danışmanlığın desteklenmesi ve yeterlilikler ile yeterliliklerin şeffaflığı için tek bir çerçeve oluşturulması,
- Becerilerin ve yeterliliklerin, transfer edilebilirliklerin farklı ülkeler arasında referans düzeyleri, belgelendirme düzeyleri için ortak ilkelerin geliştirilmesi,
- İşbirliğinde sosyal ortakların dahil edilmesi yoluyla sektörel düzeyde beceri ve yeterliliklerin geliştirilmesine yönelik desteğin artırılması, bilgi ekonomisinin iş piyasası gerekleri ile mesleki eğitim arasında bağlantı kurulması,
- Kaliteye yönelik yöntemlerle kalite güvencesi konusunda işbirliğinin teşvik edilmesi kabul edilmiştir.

3.4.2. Europass Eğitim Girişimi

Ocak 2005'te başlatılan Europass çerçevesi, yeterliliklerin şeffaflığını destekleyen tüm Avrupa belgelerini bir araya toplar. Bu portföy yaklaşımı, vatandaşların kendi öğrenme çıktılarını basit, net ve esnek bir şekilde eğitim kurumlarına, işverenlere ve diğerlerine sunmalarını mümkün kılar. Bireyler iki belgeyi Europass özgeçmiş (CV) ve Europass Dil Pasaportu kendileri doldurabilirler; diğer üç belge; Europass Sertifika Eki, Europass Diploma Eki ve Europass Dolaşımı yetkili kuruluşlar tarafından doldurularak verilmelidir. Bu belgeler, kademeli olarak 20'den fazla dilde hazırlanması planlanmaktadır (MEB, 2007a).

Europass dokümanları, Avrupa Birliği düzeyinde bir eğitim programına girmek isteyen veya iş arayan Avrupa vatandaşlarının gönüllü kullanımına açık ve sahip oldukları niteliklerini ve yeterliliklerini daha iyi göstermelerinde yardımcı olmak amaçlı yetkinlik ve yeterliliklerde şeffaflığı sağlayan bir dokümanlar klasörüdür (WEB_29, 2013).

3.4.3. EQF-Avrupa Nitelikler Çerçevesi

Avrupa çapında çalışanların ve öğrencilerin hareketliliği ve yaşamboyu öğrenimin teşviki doğrultusunda, EQF ulusal niteliklere ilişkin ortak referans çerçevesi oluşturulmasını öngörür. Çerçeve, bireylerin kabiliyetlerini değerlendirecek (öğrenme neticeleri) ve ulusal nitelikleri saptayacak sekiz referans düzeyi oluşturmuştur. Avrupa kurumları tarafından 2008 yılında kabul edildikten sonra EQF Avrupa çapında uygulamaya konulmuştur. 2012 yılında her nitelik bir EQF düzeyine tekabül edecektir (MESS, 2013).

Ulusal ve sektörel düzeyde yeterlilik çerçevelerinin ve sistemlerinin ilişkide bulunması vatandaşların yeterliliklerinin aktarılması ve tanınmasını kolaylaştıracağı düşünülmüştür. 2005 yılında 2005/36/EEC sayılı Mesleki Yeterliliklerin Tanınması Direktif ile bireyin kendi ülkesindeki hukuki düzenlemeye göre sahip olduğu mesleki yeterliliğin üye ülkelerde de geçerli olduğu hükmü getirilmiştir (Kenar, 2005).

3.5. AVRUPA BİRLİĞİ'NDE UYGULANAN EĞİTİM PROGRAMLARI VE PROJELERİ

1957 Roma Antlaşması'ndan Maastricht Anlaşmasına kadar geçen sürede Roma Antlaşması'nın 128.maddesinde mesleki ve genel eğitimde üye ülkeleri bağlayacak şekilde kararlar alınmıştır. 1980 yılından sonra ekonomik ve siyasal konuların yanında eğitim konusunda da önemli programlar düzenlenmeye başlanmıştır. Bilgi teknolojilerine duyulan ihtiyaç ve genç nüfus arasındaki yüksek düzeyde işsizlik oranı programların ana teması olmuştur (WEB_1, 2008).

Avrupa'da uygulanan Force (sürekli eğitim), Petra (temel eğitim), Comett (üniversite-iş dünyası işbirliği), Lingua (dil öğrenimi) ve Eurotecnet (teknolojik yeniliklerle ilişkili niteliklerin yükseltilmesi) programları ilk dönem programlarıdır (WEB_1, 2008).

AB Eğitim Programları, SOCRATES (Genel Eğitim Programları), LEONARDO DA VINCI (Mesleki-Teknik Eğitim Programı) ve YOUTH (Gençlik Programı) olmak üzere üç alt programdan oluşmaktadır (WEB_30, 2013).

3.5.1. Socrates AB Ortak Eğitim Programı

AB'ye üye ülkelerde eğitimde kalitenin gelişmesine katkı sağlamak, eğitimin tüm alanlarında fırsat eşitliği oluşturmak amacıyla Avrupa Birliği Antlaşması'nın 149. ve 150. maddeleri temel alınarak 1995 yılında AB ülkelerinde Sokrates Programı başlatılmıştır. Örgün eğitim, yaygın eğitim, uzaktan eğitim ve Avrupa dillerinin eğitimi gibi alanları kapsayan Sokrates programı ile eğitimde Avrupa boyutunun güçlenmesi ve üye ülkeler arasında eğitimde işbirliği sağlanmıştır (Gedikoğlu, 2005).

Socrates, Avrupa Birliği'nin genel eğitim alanındaki eylem programıdır. Program aşamalar halinde planlanıp uygulamaya konmaktadır. Bu eğitim programı, Avrupa Birliği Antlaşmasının bazı maddelerine dayanılarak hayata geçirilmiştir. Söz konusu maddelere göre, AB üye devletlerle yakın işbirliği içinde, bir dizi eylemi uygulamaya koyarak eğitimde kalitenin geliştirilmesine katkıda bulunacaktır. Antlaşma, aynı zamanda, Birliğin bütün vatandaşlarının hayat boyu öğrenme imkânlarını geliştirme taahhüdünü de içermektedir (WEB_30, 2013):

I. Etap 1994-2000 yılları arasında uygulanmıştır. Birinci etap programın yatay önceliği her türlü ayrımcılıkla mücadele edilmesi olarak belirlenmiş ve program 2000 yılında sona ermiştir.

II. Etap 2000-2007 yıllarını kapsamaktadır. II. Etap programın amacı sosyal entegrasyon, eğitim-yeteneklerin tanınmasında ortak yöntemler ve eğitim kalitesi olarak belirlenmiştir.

III. Etap başlangıç tarihi 2008 yılıdır ve hedef olarak her Avrupalı için en az iki Avrupa dili öğrenilmesidir.

Socrates aralarında üniversite öğrencileri ve personeli, müdürler, öğretmenler, öğrenciler ve karar vericilerin bulunduğu eğitim alanında Avrupa vatandaşının dolaşımını sağlamış bir projedir. Üniversite ve binlerce okulun katılımıyla, eğitimin kalitesini geliştirme, okul eğitimi, dil öğrenme ve öğretme, açık ve uzaktan öğrenme ve yetişkin eğitime yönelik uluslararası projelere destek sağlamıştır. Sokrates programı, eğitim alanında beş ana faaliyetten oluşmaktadır. Bu faaliyetler şunlardır (Tosun, 2010):

- Comenius : Okul eğitimi
- Erasmus : Yükseköğretim
- Grundtvig : Yetişkin eğitimi ve diğer eğitim yolları

- Lingua : Avrupa dillerini öğrenme ve öğretme
- Minerva : Eğitimde bilişim ve iletişim teknolojileri

3.5.1.1. Comenius Okul Eğitimi Program

Socrates Programının birinci eylemi olan Comenius, meslekî ve teknik eğitimi de kapsayan ilk ve orta dereceli okul eğitimine ve anaokullarında verilen eğitime odaklanmaktadır. Eylemin hedef kitlesini; öğrenciler, öğretmenler ve eğitim personeli oluşturmaktadır. Ayrıca, Comenius bünyesinde yer alan faaliyetlere okul aile birlikleri gibi dernekler, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler, şirketler ve sosyal taraflar da katılabilmektedir (Atabay, 2003).

Birlik hedeflerine ulaşabilmek için öğrenciler ve eğitim personeli arasında Avrupa kültür ve dil çeşitliliği ile değerleri hakkında bilgi ve anlayış oluşturmayı, öğrencilerin kişisel gelişimleri için gerekli olan temel becerileri edinmelerini amaçlar. Bu hedefler, "Okul Eğitimi" alanında Avrupa ülkeleriyle işbirliği yoluyla eğitimde kalitenin artırılması ve kültürel diyalogu sağlayarak dil öğreniminin teşvik edilmesini kapsar. Bu doğrultuda, Avrupa ülkelerinde eğitimle ilgili kurumlar arası işbirliğini sağlamaya çalışır. Comenius programının hedef kitlesi okul öncesi, ilk ve orta öğretim kuruluşları ile eğitim fakülteleridir (WEB_31, 2013).

Comenius, okul eğitiminin kalitesinin yükseltilmesine ve okul eğitimindeki Avrupa boyutunun güçlendirilmesine yönelik olarak (Atabay, 2003);

- Okullar ve öğretmenlere eğitim veren kurumlar arasındaki değişim ve uluslar arası işbirliğine,
- Pedagojik yöntem ve materyaller alanındaki yeniliklere,
- Okul yönetimlerinde yenilikçi ve başarılı uygulamaların yaygınlaştırılmasına,
- Eğitim alanındaki dışlanmaya ve öğrencilerin başarısızlığıyla mücadeleye yönelik yöntemlerin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesine,
- Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin entegrasyonuna,
- Eğitimde fırsat eşitliğine,
- Eğitim alanında çalışan personelin eğitimi ile okul eğitiminde bilgi ve iletişim teknolojisi kullanımının teşvik edilmesine katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

3.5.1.2. Erasmus Programı

Avrupalı yükseköğretim kurumlarının birbirleri ile işbirliği yapmalarını teşvik etmeye yönelik bir programdır. Yükseköğretim kurumlarının birbirleri ile ortak projeler üretip hayata geçirmeleri; kısa süreli öğrenci ve personel değişimi yapabilmeleri için karşılıksız mali destek sağlamaktadır. Bunun yanı sıra, yükseköğretim sistemini iş dünyasının gereksinimlerine uygun olarak geliştirmek ve üniversite mezunlarının iş dünyasında istihdam edilebilirliğini arttırmak amacıyla, yükseköğretim kurumları ile iş çevreleri arasındaki ilişkilerin ve işbirliğinin arttırılmasını da teşvik etmektedir (WEB_31, 2013).

Avrupa Birliği ülkelerinde 1987'den beri uygulanmakta olup 1995'te Socrates programları kapsamına alınmıştır. Şimdiye kadar oldukça yüksek sayıda öğrenci değişimi yapılmış olması nedeniyle AB Eğitim ve Gençlik Programlarının en dikkate değer programı olduğu söylenebilir (WEB_30, 2013).

Yükseköğretim kurumlarının Erasmus sistemine girip, öğrenci ve personel değişimi yapabilmeleri için öncelikle Avrupa Komisyonu tarafından verilen bir Erasmus Üniversite Beyannamesi (Erasmus University Charter) almaya hak kazanmaları gerekmektedir (WEB_31, 2013).

3.5.1.3. Grundtvig Yetişkin Eğitimi

Program, yetişkinlerin bireysel gelişimlerine olanak tanıyarak, ruh sağlıkları ve görev yapabilme potansiyellerini teminat altına almayı hedefler. Program, öğrenciler dışında, öğretmenler, stajyerler, siyaset organları, danışma kurumları, bilgilendirme servisleri ve ayrıca yaşamboyu öğrenme sürecine ve yetişkin eğitime dâhil olmuş yerel, bölgesel ya da ulusal düzeyde, sivil toplum kuruluşları, gönüllü kurumlar ve araştırma merkezlerini de bünyesinde barındırır (MESS, 2013).

Grundtvig Programı'nın işlevsel amaçları şunlardır (WEB_31, 2013) :

- Tüm Avrupa'da yetişkin eğitiminde yer alan kişilerin hareketlilik kalitesi ve erişilebilirliğinin iyileştirilmesi ve sayısının artırılması. Böylece 2013 yılına kadar yılda en az 25000 kişinin hareketliliğini desteklemek,
- Tüm Avrupa'da yetişkin eğitiminde yer alan kuruluşlar arasında işbirliğinin kalitesini ve sayısını arttırmak,

- Yetişkin eğitime katılmaları için kendilerine alternatif fırsatlar vermek amacıyla, başta yaşlılar ve temel nitelikleri kazanamadan eğitimlerini yarıda bırakanlar olmak üzere kırılğan sosyal gruplardan ve marjinal sosyal çevrelerden gelen kişilere yardımcı olmak,
- Yetişkin eğitiminde yenilikçi uygulamaların geliştirilmesini ve bunların ülkelerarası transferini desteklemek,
- Hayat boyu öğrenme için yenilikçi BİT (Bilgi ve İletişim Teknolojileri) tabanlı içeriğin, hizmetlerin, pedagojilerin ve uygulamaların geliştirilmesini desteklemek,
- Pedagojik yaklaşımları ve yetişkin eğitimi kuruluşlarının yönetimini geliştirmek.

3.5.2. Leonardo da Vinci: Avrupa Birliği Ortak Mesleki ve Teknik Eğitim Programı

AB'ye üye ve aday ülkelerin mesleki eğitime yönelik politikalarını desteklemek ve geliştirmek için yürütülen bir programdır. Bu program; ülkelerarası işbirliğinin geliştirilmesi yoluyla mesleki eğitim sistemleri ile uygulamalarında kalitenin geliştirilmesini, yeniliklerin teşvik edilmesini ve mesleki eğitimde Avrupa boyutunun güçlendirilmesini amaçlamaktadır (WEB_31, 2013).

Bu yaklaşımla, Force (sürekli eğitim), Petra (temel eğitim), Comett (üniversite-endüstri işbirliği), Eurotecnnet (teknolojik yeniliklerle ilişkili niteliklerin yükseltilmesi) ve Lingua (dil öğrenimi) gibi Topluluk düzeyinde yürütülen ortak programlar, AB eğitim politikasında daha fazla tutarlılık sağlanması amacıyla Leonardo da Vinci programı kapsamında birleştirilmiştir. Bu nedenle, mesleki eğitim alanında, uluslar ötesi eğitim kurslarını ve çırakların, öğrencilerin ve uzmanların değişimini kolaylaştıran Leonardo da Vinci programı, mesleki eğitim ve genel eğitim alanında büyük öneme sahip AB programlarının bir uzantısıdır (Karaman, 1997).

Bu program, üye devletlerin mesleki eğitim alanında gerçekleştirdikleri faaliyetleri tamamlamakta ve desteklemektedir. Mesleki bütünleşmeyi kolaylaştırmayı, mesleki eğitiminin niteliklerini ve mesleki eğitime erişimi iyileştirmeyi, eğitimin yeniliklere olan katkısını arttırmayı hedeflemektedir (İKV, 2004).

AB eğitim programları kapsamında serbest dolaşıma büyük önem verilir. Serbest dolaşım eylemleri kapsamında işgücünün ülkelerarası hareketliliği ve eğitim isteğinin farklı ülkelerde yürütülebilmesi mümkün kılınmıştır (Tübitak, 1996).

Serbest dolaşım kavramı mesleki eğitimin yapılması, mesleki yeterliklerin tanınması ve mesleklerin icrası konularında AB'nin hareket noktasını oluşturmaktadır (Çavdar, 2002).

Leonardo da Vinci AB'ne üye ve aday ülkelerin mesleki eğitime yönelik politikalarını desteklemek ve geliştirmek için yürütülen bir programdır. Leonardo da Vinci Programı 4 dönemden oluşmuştur (WEB_32, 2009);

1995 Öncesi: Leonardo da Vinci

- Comett I (1986-89) ve II (1990-94) : Üniversite-Sanayi işbirliği
- Eurotecnet (1990-94): Eğitimde yeniliklerin özendirilmesi
- Force (1991-94): Sürekli eğitim
- Petra I (1987-91) ve II (1990-94): Gençler için mesleki eğitim
- Lingua (1990-94): Yabancı dil öğrenimi.
- I. Dönem: Leonardo da Vinci 1995 – 1999 (5 yıl)
- II. Dönem: Leonardo da Vinci 2000 – 2006 (7 yıl)
- III. Dönem: Lifelong Learning 2007 – 2013 (7 yıl)

2014-2020 döneminde Hayatboyu Öğrenme ve Gençlik Programlarının yerini Erasmus+, alıyor.

Ldv Programı, bireylerin diğer AB ülkelerinde eğitim görmelerini veya çalışma deneyimi kazanmalarını sağlayan hareketlilik projelerini, yenilikçi uygulamaların geliştirilmesini ve transferini amaçlayan çok taraflı projeleri ve mesleki ve teknik eğitim alanındaki tüm paydaşların arasındaki ilişkilerin kuvvetlendirilmesini hedefleyen sektörel ya da tematik iletişim ağı kurma ve geliştirme projelerini kapsamaktadır (ERG, 2012).

3.5.2.1. Hareketlilik Projeleri

Hareketlilik projeleri, bireylerin başka bir katılımcı ülkedeki bir kurum (mesleki ve teknik eğitim kurumu ya da işletme) bünyesinde mesleki eğitim alma ya da çalışma deneyimi kazanma sürecini kapsamaktadır.

Tablo 3.2. Hareketlilik Projelerinin Beklenen Faydaları

TABLO 2.2: HAREKETLİLİK PROJELERİNİN BEKLENEN FAYDALARI	
İşletmeler	<ul style="list-style-type: none">Çalışanların yetkinliklerinin iyileşmesiİşletmenin uluslararası boyut kazanmasıİşletmenin yeni pazarlar hakkında bilgi edinmesiİşletmenin faaliyet gösterdiği sektörde diğer ülkelerdeki gelişmeler konusunda bilgi edinmesiİşletmenin yeni yaklaşımlar ve çalışma yöntemleri tanınmasıÇalışanların yabancı dil becerilerinin iyileşmesiİşletmenin faaliyet gösterdiği sektöre ilginin artması
Mesleki Teknik ve Eğitim Kurumları	<ul style="list-style-type: none">Mesleki ve teknik eğitim ya da çıraklık sistemine olan ilginin artmasıÖğretmen ve eğiticilerin yetkinliklerinin iyileşmesiDiğer ülkelerde mesleki ve teknik beceri kazanımı alanında edinilen bilgi ve deneyimlerin paylaşılmasıKurumların uluslararası işbirliğine açık hale gelmesi ve uluslararası bir boyut kazanmasıÖğretim programlarının sadece ulusal değil, uluslararası işgücü piyasalarının gereklerine cevap verebilmesiKurumların geleneksel okul anlayışından sıyrılıp bilgi merkezine dönüşmesi
Bireyler	<ul style="list-style-type: none">Mesleki ve teknik becerilerin, uluslararası becerilerin ve kişisel beceri ve yeterliliklerin gelişmesiUygulama deneyimi edinilmesiKariyer fırsatlarının artmasıMesleki ve teknik bilginin gelişmesiİletişim becerilerinin iyileşmesiKültürel farkındalığın artmasıYabancı dil becerilerinin iyileşmesiKendine güvenin artması

Kaynak: Price Waterhouse Coopers ve CINOP, 2007.

3.5.2.1.1. Temel Mesleki Eğitim Alanlar (IVT)

Bu faaliyet türü, bilgi, beceri ve yeterlik kazanmaları amacıyla, temel mesleki eğitim almakta olanların yurtdışı hareketliliklerini destekler ve iki alt gruba ayrılır (WEB_33, 2013):

A. Meslek Lisesi öğrencileri

B. Mesleki Eğitim Merkezi öğrencileri (Çıraklar)

Temel mesleki eğitim kapsamındaki yurtdışı hareketlilik; katılımcı (çırak, öğrenci, stajyer vb.) tarafından program üyesi başka bir ülkedeki bir işletmede veya bir eğitim kurumunda gerçekleştirilen mesleki eğitim dönemine ait staj ve/veya çalışma tecrübesinden oluşmaktadır. Yurtdışı yerleştirmenin bir eğitim kurumunda olması durumunda; pratik tecrübe ile katılımcıların eğitim ihtiyaçları arasındaki bağlantı açıkça belirtilmelidir (WEB_33, 2013).

Çırakların hareketliliği söz konusu olduğunda; KOBİ'lerin katılımcı gönderen ortak olarak projelere katılımını desteklemek ve kolaylaştırmak ve eğitim dünyası ile işletmeler arasında köprü kurabilmek için yetkin aracı kurumların projelerde yer alması önem arz etmektedir. Yetkin aracı kurumlar, eğitim-öğretim faaliyetlerinde iş dünyası veya eğitim sektörüne destek veren kamu kurumu veya meslek odaları, iş dünyasının temsilcilikleri, birlikler vb. kamu niteliğindeki kurumlardır (WEB_33, 2013).

Yararlanıcı kurum, aracı kuruluşlar dahil proje ortaklarının Kalite Taahhüdünde yer alan aşağıdaki kuralları uygulamalarını sağlar

- Amaçlar, ihtiyaçlar, beklenen öğrenme çıktıları, içerik ve yurtdışı yerleştirmenin içeriğinin açıkça tanımlanması,
- Yurtdışı staj faaliyetinin, katılımcının mesleki eğitim döneminin tamamlayıcı bir parçası olması,
- Katılımcının eğitim ihtiyaçları ile eğitim müfredatı elde edilecek yeterlilik ve staj faaliyetinin içeriği arasında açık bir uyum olması
- Katılımcıların kişisel, kültürel ve dil hazırlığının sağlanması
- Katılımcıların pedagojik olarak izlenmesi (gönderen ortak ile ev sahibi kurumun işbirliği ile rehberlik ve danışmanlık, öğrenme anlaşmasının takibi)
- Katılımcı tarafından elde edilecek yeterliklerin ve öğrenme çıktılarının tanınması, genel çıktının özel bir mesleki eğitim alanında değerlendirilmesi (istenildiğinde, Europass Mobility kullanımı, uygun olması durumunda ECVET kullanımı)
- Katılımcılara lojistik destek sağlanması (seyahat, konaklama vb. organizasyonlar)
- Yaygınlaştırma faaliyetlerinin yapılması

3.5.2.1.2. İş Piyasasındaki Kişiler (PLM)

Bu faaliyet türü, başka bir ülkede mesleki eğitim almak amacıyla, bir işletmede çalışanlar, serbest çalışanlar veya mezunlar dahil istihdam edilebilir kişilerin yurtdışı hareketliliğini destekler (WEB_33, 2013).

İş piyasasındaki kişilerin yurtdışı hareketliliği; katılımcı tarafından program üyesi başka bir ülkedeki bir işletmede veya bir eğitim kurumunda gerçekleştirilen mesleki eğitim dönemine ait staj ve/veya çalışma tecrübesinden oluşmaktadır. Yurtdışı yerleştirmenin bir eğitim kurumunda olması durumunda; pratik tecrübe ile katılımcıların eğitim ihtiyaçları arasındaki bağlantı açıkça belirtilmelidir (WEB_33, 2013).

Yararlanıcı kurum, aracı kuruluşlar dahil proje ortaklarının Kalite Taahhüdünde yer alan aşağıdaki kuralları uygulamalarını sağlar (WEB_33, 2013):

- Amaçlar, yurtdışı eğitim içeriği ve süresinin açıkça tanımlanması,
- Katılımcının mesleki geçmişine ilişkin eğitim ihtiyaçları ile yurtdışı yerleştirmenin içeriği arasında açık bir uyum olması,
- Katılımcıların kişisel, kültürel ve dil hazırlığının sağlanması,
- Katılımcıların pedagojik olarak izlenmesi (gönderen ortak ile ev sahibi kurumun işbirliği ile rehberlik ve danışmanlık, öğrenme anlaşmasının takibi),
- Katılımcı tarafından elde edilecek yeterliklerin ve öğrenme çıktılarının tanınması, genel çıktının özel bir mesleki eğitim alanında değerlendirilmesi (istenildiğinde, Europass Mobility kullanımı, uygun olması durumunda ECVET kullanımı),
- Katılımcılara lojistik destek sağlanması (seyahat, konaklama vb. organizasyonlar),
- Yaygınlaştırma faaliyetlerinin yapılması.

3.5.2.1.3. Mesleki Eğitim ve Öğretimden Sorumlu Kişiler (VETPRO)

Bu faaliyet türü, mesleki eğitimden ve/veya insan kaynaklarından sorumlu kişilerin uluslararası hareketliliğini destekler. Mesleki eğitim personeli, mesleki rehberlik uzmanları, eğitim kurumları ve eğitimin planlamasından sorumlu kişiler ve insan kaynakları yöneticileri bu hedef grubu kapsamına girer (WEB_33, 2013).

Mesleki eğitim ve öğretimden sorumlu kişilerin hareketliliği, mesleki eğitim alanında yeterliklerin, yenilikçi metot ve uygulamaların transferi, geliştirilmesi ve güncellenmesi

üzerine odaklanır. Bu kişiler karşılıklı öğrenme amacıyla başka ülkelerdeki meslektaşlarıyla tecrübelerini paylaşırlar. Bu faaliyet ayrıca mesleki eğitimden sorumlu uzmanların mesleki dil öğrenmelerini de kapsar (WEB_33, 2013).

Proje hibesinden yararlanacak kurum aşağıda yer alan kalite kriterlerinin karşılanmasını sağlar (WEB_33, 2013):

- Amaçlar, yurtdışı eğitim içeriği ve sürelerinin açıkça tanımlanması,
- Katılımcının mesleki eğitim ihtiyaçları ile yurtdışı yerleştirmenin içeriği arasında açık bir uyum olması,
- Gerekliğinde katılımcılara yönelik hazırlık faaliyeti yapılması,
- Katılımcılar tarafından elde edilen yeterliklerin tanınması ve genel çıktının özel bir mesleki alanda değerlendirilmesi,
- Hareketliliğin organizasyonuna ilişkin faaliyetlerin yapılması,
- Yaygınlaştırma faaliyetlerinin yapılması.

3.5.2.3. Ortaklık Projeleri

Leonardo da Vinci Programı Ortaklıkları proje tabanlı bir faaliyettir. Bu projeler, mesleki eğitim ve öğretim alanında faaliyet gösteren ve ortak ilgili alanı olan kuruluşlar arasındaki küçük çaplı işbirliği faaliyetleridir. Mesleki eğitim ve öğretimi güçlendirmeye yönelik bu faaliyetler, proje sonucunda ürün ya da çıktı oluşmasını hedefler. Bu hedefi geliştirmek yolunda ise karşılıklı hareketlilikler (çalışma ziyaretleri) gerçekleştirilmektedir. Proje en az biri AB üyesi ülke olmak koşulu ile en az üç program katılımcısı ülkeden ortak ile yürütülür (WEB_34, 2013).

Ortaklık projeleri, yenilik transferi projeleri ile hareketlilik projeleri arasındaki boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Bu projeler, hareketlilik projelerinde elde edilen başarılı sonuçların doğurduğu işbirliğinin devamı veya yenilik transferi projelerinin ilk adımı olarak da görmek mümkündür. Ortaklık projeleri, salt hareketlilik faaliyetlerinin ötesinde, mesleki eğitim ve öğretim alanında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar arasında sürekli bir işbirliği zemini oluşturmayı amaçlamaktadır (WEB_34, 2013).

3.5.2.4. Yenilik Transferi Projeleri

Yenilik Transferi Projeleri, AB ortaklığı yoluyla iyi uygulamaların ülkeler arasında yaygınlaştırılmasını amaçlayan proje tipidir (WEB_35, 2013).

Yenilik transferi faaliyeti, farklı içeriklerde geliştirilmiş yenilikçi ürün, araç, yöntem ve uygulamaların yeni ülkelere, bölgelere veya sektörler; ulusal, dilsel, kültürel ve sektörel ihtiyaçlar gözetilerek transfer edilmesi amacıyla hazırlanan projelere destek sağlamaktadır. Yenilik Transferi Projeleri somut proje sonuçları ortaya koymayı amaçlamakta, daha önce hazırlanmış bir projenin birebir transferini değil; söz konusu projenin sonuçlarının ve çıktılarının uyarlanarak ortaklar yoluyla yeni yararlanıcılara kazandırılmasını amaçlamaktadır (WEB_35, 2013).

3.5.2.5. Hazırlık Ziyaretleri ve İrtibat Seminerleri

3.5.2.5.1. Hazırlık Ziyaretleri:

Hayat Boyu Öğrenme Programı alt faaliyetlerinden olan Hazırlık Ziyaretleri, Leonardo Programı kapsamında sunulacak projelere (Hareketlilik, Yenilik Transferi ve Ortaklık Projeleri) hazırlık yapmak amacıyla kuruluşlara, proje ortaklarını daha yakından tanımaları, çalışma planı hazırlamaları ve başvuru formu ile diğer gerekli dokümanları birlikte doldurmaları için sağlanan bir imkandır. Bu sayede ortaklar başvuru öncesinde, projenin amaç, hedef ve metodolojisini daha ayrıntılı olarak tanımlamak, proje içindeki ortakların rollerini ve görevlerini belirlemek için bir araya gelebilirler (WEB_36, 2013).

Hazırlık Ziyaretleri İki Şekilde Gerçekleştirilebilir (WEB_36, 2013):

- Hayat Boyu Öğrenme Programına üye ülkelerdeki potansiyel herhangi bir kuruma yapılan ziyaretlere katılım,
- Ulusal Ajanslarca kurumların ortaklık oluşturmalarını sağlamak amacıyla düzenlenen İrtibat Seminerleri'ne katılım.

Yüz yüze yapılan bir ziyaretin yazılı iletişim, elektronik yollar ve telefonla yapılan iletişimle karşılaştırıldığında çok daha etkili ve verimli olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle Leonardo Programı kapsamında ortaklık kurmak isteyen kuruluşlara imkan sağlamak, ortaklık kurmuş kuruluşlara ise projelerinin detaylarını görüşmek ve başvuru formunu birlikte doldurmak üzere, bağlantı kurdukları potansiyel proje ortakları ile bir araya gelmelerine imkan sağlayan faaliyetlerdir. Hazırlık Ziyaretlerini potansiyel ortaklar kendi aralarında organize ederler (WEB_36, 2013).

Genellikle koordinatör olacak olan kuruluşun ülkesinde ve belirlediği bir yerde en fazla 5 gün süreli toplantılar şeklinde gerçekleştirilir, ancak gerekçelendirildiği takdirde

başka bir potansiyel ortağın ülkesinde de yapılabilir. Ayrıca, Avrupa Komisyonu tarafından yürütülen merkezi projeler (centralizedactions) için de Hazırlık Ziyaretleri gerçekleştirilebilir ve başvuruları Merkezimize yapılabilir. Merkezi projeler için gerçekleştirilecek olan Hazırlık Ziyaretleri de bu Kılavuz çerçevesindeki prosedüre tabidir (WEB_36, 2013).

3.5.2.5.2. İrtibat Seminerleri

İrtibat Seminerleri (Contact Seminars) Hayat Boyu Öğrenme Programı (LLP) Leonardo programı kapsamında sunulacak projelere (Hareketlilik, Yenilik Transferi ve Ortaklık Projeleri) ortak bulma araçlarından biridir. İrtibat Seminerleri AB Komisyonu'nun desteği ile Ulusal Ajanslar tarafından düzenlenen, farklı konularda yapılan ve birçok ülkeden kuruluş temsilcisinin katıldığı resmi toplantılardır. Avrupa Komisyonu tarafından yürütülen merkezi projeler (centralizedactions) için gerçekleştirilen İrtibat Seminerlerine katılım başvuruları da bu Kılavuz çerçevesindeki prosedüre tabidir (WEB_36, 2013).

Bu seminerlerde kuruluşları adına katılan kişiler, projelerini diğer katılımcılara sunarak projelerine ortak arayabilir veya diğer katılımcıların projelerine ortak olabilirler. Ulusal Ajanslar tarafından düzenlenen 3 - 4 gün süreli (en fazla 5 gün sürebilir) İrtibat Seminerleri, her ülkeden gelen katılımcılar ile toplamda 50-100 kişinin katılımı ile ve genelde çalıştay şeklinde gerçekleşir (WEB_36, 2013).

İrtibat Seminerlerinin Amacı (WEB_36, 2013):

- Avrupa boyutunda işbirliği olanakları üzerine daha fazla bilgi edinmek,
- Diğer Avrupa ülkelerinde aynı alanda çalışan kuruluş temsilcileri ile tanışmak ve proje ortaklığı kurmak,
- Kaliteli bir uluslararası projenin geliştirilmesi konusunda somut bilgi ve tavsiyeler almak (projede sorumlulukların belirlenmesi, proje değerlendirmesi ve yaygınlaştırması için faaliyetlerin nasıl geliştirileceği vs.),
- İşlemlerin yürütülmesi, başvuru formlarının doldurulması, hibe alan kuruluşların mali ve idari yükümlülükleri gibi konularda pratik bilgiler edinmek.

3.5.2.6. Avrupa Dil Ödülü

Avrupa Dil Ödülü, 1999 yılından beri Avrupa'da yeni, yaratıcı ve başarılı dil öğretme ve öğrenme uygulamalarına verilen bir ödüldür. Amacı, dil eğitim ve öğretimi

alanındaki en yeni uygulamaları, yaklaşımları, yöntemleri ve teknikleri teşvik etmek ve Avrupa genelinde yaygınlaştırmaktır. Öğrencilerin yaş aralıkları ve ilgili kuruluşların türleri ve kategorileri ne olursa olsun, her türlü dil öğretimi ve öğrenimi girişimi kabul edilmektedir. (WEB_37, 2013).

Bazı projelerin yeni teknolojileri kullanması bu projelere önemli ayrıcalık kazandırmamaktadır. Önemli olan bir projenin veya uygulamanın mevcut imkânlardan en iyi şekilde yararlanıyor olmasıdır (WEB_37, 2013).

3.6. AVRUPA BİRLİĞİ MESLEKİ STANDARDİZASYON VE SERTİFİKALANDIRMA İŞLEMLERİ

3.6.1. AYÇ-Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi

2008 yılında, Avrupa Birliği Konseyi, tüm AB ülkelerinde bireylerin sahip oldukları yeterliliklerin kolayca tanınması ve ulusal ve sektörel seviyede yeterlilik çerçevelerinin birbiriyle ilişkili olması amacıyla AYÇ'yi oluşturmaya karar vermiştir. Avrupa Birliği Konseyi kararına göre, AB ülkelerinin, ulusal yeterliliklerini 2010 yılına kadar AYÇ seviyeleri ile ilişkilendirmeleri ve 2012 yılı itibarıyla da tüm yeterlilik belgelerinin AYÇ seviyelerine uygun bir referans taşıması için gerekli önlemleri almaları gerekmektedir (ERG, 2012).

Avrupa Yeterlilik Çerçevesinin temel hedefi, farklı ulusal veya sektörel yeterlilikler için ortak referans noktası oluşturması ve bunun yanı sıra eğitim ve öğretimde eğitimcilerle öğrenciler arasındaki iletişimi kolaylaştırmasıdır. Böylece, ulusal ve sektörel seviyede yeterlilik çerçevelerinin ve sistemlerinin birbirleriyle ilişkili olması sağlanarak vatandaşların sahip oldukları yeterliliklerin aktarılması ve tanınmasını kolaylaştıracaktır. Diğer bir ifadeyle, Çerçeve, ulusal veya sektörel seviyede yetkili bir makam tarafından değerlendirilen ve tasdik edilen yeterliliklerin transferini, şeffaflığını ve tanınmasını kolaylaştıracaktır (MEB, 2009).

Genel eğitim, mesleki ve teknik eğitim ve yükseköğretim dâhil olmak üzere her seviyede edinilen yeterliliklere uygulanabilen AYÇ, AB'deki farklı eğitim sistemleri arasındaki ilişkilerin kurulabilmesi amacıyla, öğrenme girdilerine (öğrenimin süresi,

kurum tipi vb.) değil, öğrenme çıktılarına (bireyin öğrenme süreci sonunda bildikleri, anladıkları ve yapabildikleri) odaklanmaktadır. Bu doğrultuda, AYÇ kapsamında, öğrenme çıktılarıyla tanımlanan sekiz yeterlilik seviyesi bulunmaktadır (ERG, 2012).

Tablo 3.3.AYÇ Yeterlilik Seviyeleri

TABLO 2.3: AYÇ YETERLİLİK SEVİYELERİ				
Seviye	Bilgi	Beceri	Yetkinlik	Yeterlilik Örnekleri
8. Seviye	Belirli bir alanda ve bu alanın diğer alanlarla etkileşimi konusunda en üst düzey bilgiye sahip olmak	En ileri seviyede Yöntemleri kullanarak (sentez, değerlendirme vb.) araştırma ve/veya yenilikçilik faaliyetlerinde ortaya çıkan karmaşık sorunları çözmek Mevcut mesleki bilgi ve uygulama alanlarını genişletmek	Yüksek düzeyde yetki, sorumluluk, özerklik, akademik ve profesyonel bütünlük sergilemek Araştırma, yeni fikir ve süreçlerin gelişiminde sürekli sorumluluk taşımak	Doktora derecesi
7. Seviye	Belirli bir alanda, özgün düşünceye ve/veya araştırmaya temel olabilecek yüksek derecede uzmanlaşmış bilgiye sahip olmak Belirli bir alanda bilgi eksiklikleri hakkında farkındalığa sahip olmak Belirli bir alanın diğer alanlarla etkileşimi konusundabilgi sahibi olmak	Yeni bilgi ve yöntemler geliştirmek ve farklı alanlardaki bilgileri bir araya getirmek amacıyla yürütülen araştırmalarda ve/veya yenilikçilik faaliyetlerinde ortaya çıkan sorunları çözmek	Öngörülemeyen durumların sıklıkla meydana geldiği çalışma ortamlarında karmaşık ve yeni stratejik yaklaşımlar gerektiren faaliyetleri yönetmek ve bu faaliyetlere yön vermek Ekiplerin mesleki gelişimlerine katkıda bulunmak Ekiplerin stratejik performanslarını değerlendirmek	Uzman profesyonel ve üst düzey yönetici yeterlilikleri (Yüksek lisans diploması)
6. Seviye	Belirli bir alanda ileri düzeyde bilgiye sahip olmak Bu alandaki teori ve ilkelere eleştirel bir yaklaşım getirmek	Uzmanlık gerektiren bir alanda karmaşık ve öngörülemeyen sorunları çözmek için gereken ustalığı ve yenilikçiliği ortaya koymak	Karmaşık mesleki faaliyetleri veya projeleri yönetmek Öngörülemeyen durumların meydana geldiği çalışma ortamlarında karar vermek ve sorumluluk almak Bireylerin ve grupların profesyonel gelişimlerini yönetme konusunda sorumluluk almak	Profesyonel yeterlilikler ve yönetici mesleki yeterlilikleri (Lisans diploması)
5. Seviye	Belirli bir alanda kapsamlı, uzmanlaşmış, pratik ve teorik bilgiye sahip olmak Bu bilginin sınırlarına dair farkındalığasahip olmak	Somut ve soyut sorunlara yaratıcı ve stratejik çözümler geliştirmek	Öngörülemeyen durumların meydana geldiği çalışma ortamlarında faaliyetleri yönetmek ve denetlemek Kişisel çalışma performansını değerlendirmek ve geliştirmek Diğer çalışanların çalışma performansını değerlendirmek	İleri mesleki yeterlilikler (Önlisans diploması)
4.	Belirli bir alanda geniş	Belirli bir alanda ortaya çıkan	Çoğunlukla öngörülebilir	Tam

Seviye	kapsamlı, pratik ve teorik bilgiye sahip olmak	somut sorunlara çözüm üretmek	durumların olduğu çalışma ortamlarında bağımsız çalışabilmek Diğer çalışanların günlük işlerini denetlemek ve eğitimleriyle ilgili sorumluluk almak	yetkinliği olan nitelikli eleman yeterlilikleri (Yaygın eğitim sertifikası, mesleki/teknik lise diploması)
3. Seviye	Belirli bir alanda genel kavramlara, süreçlere ve ilkelere dair bilgiye sahip olmak	Belirli bir alana özgü bilgileri, yöntemleri, araçları ve malzemeleri seçerek ve uygulamaya koyarak görevleri yerine getirmek ve problemleri çözmek	Görevlerin tamamlanmasıyla ilgili sorumluluk almak Problemlerin çözümünde Davranışlarını değişik ortamlara uyarlayabilmek	Yarı-yetkin nitelikli eleman yeterlilikleri
2. Seviye	Belirli bir alanda temel bilgilere sahip olmak	Basit kuralları ve yöntemleri uygulayarak görevleri yerine getirmek Belirli bir alanda ortaya çıkan günlük somut problemleri çözmek	Doğrudan gözetim altında sınırlı sorumluluk alarak görevleri yerine getirmek	Temel mesleki yeterlilikler (Yaygın eğitim sertifikası)
1. Seviye	Temel genel bilgilere sahip olmak	Basit görevleri yerine getirmek	Yapılandırılmış bir ortamda doğrudan gözetim altında basit görevleri yerine getirmek	Meslek öncesi yeterlilikler (İlköğretim diploması)

Kaynak: CEDEFOP, 2008.

3.6.2.ECTS-Avrupa Kredi Transfer Sistemi

Yükseköğretim alanında AB düzeyinde yapılan en önemli çalışmalardan biri ECTS'dir. Avrupa Komisyonu tarafından geliştirilen ECTS, öğrencilerin yurtdışında aldıkları ve başarılı oldukları ders kredilerinin, bir yükseköğretim kurumundan diğerine transfer edilmesini sağlayan bir sistemdir (Serbest, 2005). AB, yurtdışındaki eğitimin öğrencilerin mesleki ve akademik kariyerlerinin gelişimine katkıda bulunmasını göz önüne alarak, öğrencilerin eğitimlerinin bir kısmını yurtdışında yapmalarını yaygınlaştırmaya çalışmaktadır (WEB_2, 2010b)

BÖLÜM 4 AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM POLİTİKALARINA, TÜRKİYE'DE YAPILAN YASAL DÜZENLEMELER

AB'ye giriş sürecinde eğitim alanında daha fazla çaba göstermesi gerektiği vurgulanan Türkiye, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) bünyesinde eğitim ile ilgili çeşitli birimler oluşturmuştur. MEB bünyesinde oluşturulan bu birimlerde çalışmalar devam ederken, Türkiye'deki üniversiteler de çalışmalarını sürdürmektedir (Gülcan, 2010).

Türkiye'de ise 1973 yılında çıkarılan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile belirlenen, herkesin eğitim hakkının olması, herkese eğitimde eşit fırsatlar verilmesi gibi Milli Eğitim Sistemi'nin amaçları ve temel ilkeleri, AB'nin ortak eğitim hedefleri ile örtüşmektedir (Çelik, 2006).

AB'nin Lizbon sonuç bildirgesinde yer alan bilgi teknolojileri politikaları doğrultusunda Türkiye'de de okulların bilgisayar teknolojileri ile donatılması yönünde çalışmalar yapılmaktadır. Bu kapsamda, pilot illerde ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarına bilgisayar laboratuvarları kurulmuş, öğretmenlere gerekli eğitimler verilmiş, gerekli yazılımlar sağlanmış ve bu çalışmaların öğrencilerin öğrenmesine etkileri üzerine araştırmalar yapılmıştır (Bayrakçı, 2005).

AB'nin yukarıda bahsedilen nitelikli insan gücü çeşitliliğini ve oranını artırma politikası kapsamında Türkiye'de mesleki ve teknik eğitimi geliştirmek için çalışmalar yapılmaktadır. SVET (Strengthening Vocational Education and Training-Mesleki Eğitim ve Öğretimin Güçlendirilmesi) projesi, MVET (Modernisation of Vocational Education and Training in Turkey - Türkiye'de Mesleki Eğitim ve Öğretimin Modernizasyonu) projesi ve CEDEFOP (The European Centre for the Development of Vocational Training-Avrupa Mesleki Eğitimi Geliştirme Merkezi) ile işbirliği bunlar arasında sayılabilir (WEB_2, 2010b).

AB boyutunda, teknik eğitimin Lizbon Hedefleri'ne katkısı, piyasanın ihtiyaçlarına uygun mesleki ve teknik donanım hakim işgücü kazandırılmasının yanı sıra, modern bir insan kaynağı yönetimi sağlanması, yaşam boyu öğrenme modelinin uygulanabilmesini ve Avrupa yurttaşlık bilinciyle yetiştirilmesini de kapsayan öğretim ortamlarının oluşturulması olarak tanımlanmıştır (TÜRKONFED, ERG, 2006).

Bu çerçevede mesleki ve teknik eğitimi iyileştirme gayretleri 2002 yılında Kopenhag süreciyle bağlanmış ve Maastricht Bildirgesi ile devam etmiştir. Kopenhag sürecinde tek çerçeve, kalite sistemi, kredi transferi, AB yaklaşımı, örgün ve yaygın eğitimin geçerliliği, yaşam boyu eğitimin desteklenmesi, sektörel yeterliliklerin geliştirilmesi konularında standardizasyona gidilmesi yolunda kararlar alınmış ve uygulamalar başlamıştır (TÜRKONFED, ERG, 2006).

Maastricht Bildirgesi ile altı çizilen noktalar ise eğitim ve istihdam arasında daha sistematik bir bağın kurulması, kişilerin sadece ülkeler arası değil iş ve sektörler arası hareketliliğinin desteklenmesi, mesleki ve teknik eğitimin yaygın eğitimin de etkisiyle daha açık ve esnek bir hal alması gerekliliği, iş yerlerinin öğrenen organizasyonlar olarak yapılandırılmaları, mesleki ve teknik eğitimle yükseköğretim arasındaki engellerin kaldırılması, bilişim teknolojilerinin eğitimin parçası haline gelmesi ve öğretmen eğitiminin birincil hedeflerden biri olmasıdır (TÜRKONFED, ERG, 2006).

4.1.TÜRKİYE'DE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM SİSTEMİ

4.1.1. 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu

Türkiye'de 1973 yılında,1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu çıkarılmıştır. Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarından biri olan, “ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak” (Madde 2) ile mesleki eğitim, Milli Eğitimin genel amaçları arasında yerini almıştır.

Türk Milli Eğitimin temel ilkelerinden “ferdin ve toplumun ihtiyaçları, yöneltme, süreklilik ve planlılık, ilkeleri” mesleki ve teknik eğitimin nasıl uygulanacağı hakkında bilgi sunmaktadır.

“Milli eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir” (Madde 5) ile “Ferdin ve Toplumun İhtiyaçları” ilkesi mesleki ve teknik eğitime dolaylı olarak değinmiştir.

“Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler” (Madde 6) ile “Yöneltme” ilkesi mesleki eğitimi içine alarak yöneltilmelerinden bahsetmektedir.

“Fertlerin genel ve mesleki eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır” (Madde 9) ile “Süreklilik” ilkesi her yaştaki insanların yaşamları boyunca alacağı genel ve mesleki eğitim güvence altına alınmıştır.

“Milli eğitimin gelişmesi iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitim - insan gücü - istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak mesleki ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir. Mesleklerin kademeleri ve her kademenin unvan, yetki ve sorumlulukları kanunla tespit edilir ve her derece ve türdeki örgün ve yaygın mesleki eğitim kurumlarının kuruluş ve programları bu kademelere uygun olarak düzenlenir. Eğitim kurumlarının yer, personel, bina, tesis ve ekleri, donatım, araç, gereç ve kapasiteleri ile ilgili standartlar önceden tespit edilir ve kurumların bu standartlara göre optimal büyüklükte kurulması ve verimli olarak işletilmesi sağlanır” (Madde 14) ile “Planlılık” ilkesi mesleki ve teknik eğitimin uygulama şeklini açıklamaktadır.

Milli Eğitim Temel Kanunu'nun ikinci Türk milli eğitim sistemi, örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere, iki ana bölümden kurulur. Örgün eğitim, okul öncesi eğitimi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar. Yaygın eğitim, örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar (Madde 18)

4.1.2. 3308 Sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu

1977'de çıkarılan 2089 sayılı Çıraklık Yasası, 1978-1982 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı ile Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinin yürüttüğü

OSANOR ve METEP projeleri, 1986 yılında çıkarılan 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Yasasının alt yapısını oluşturmuştur.

2089 sayılı kanunda çırakta aranacak şartlar, çıraklık sözleşmesi, çalışma süresi, sınav, çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimleri düzenlenmiştir. Denetim yetersizliği, yönetici, öğretmen ve işletme sahipleri gibi uygulayıcıların yetersiz kalmasından dolayı başarılı bir uygulama olmamıştır (Alkan, Doğan, Sezgin, 1996).

3308 sayılı kanun ile okul ağırlıklı yapıdan çıkılmış, okul endüstri işbirliğine dayalı karma bir yapıya doğru yönelme olmuştur. Okul içinde döner sermaye işletmeleri açılması yasal düzenlemelerle desteklenmiştir. En az ilkokulu bitirmiş ancak eğitimine devam edememiş gençleri mesleğe hazırlamak ve temel eğitim sağlamak için gerekli çalışmalar yapılmıştır (Alkan, Doğan, Sezgin, 1996). Ancak kanunun uygulanması sırasında meslek standartlarının geliştirilmiş olmaması, okul sanayi işbirliğinin zayıf olması, eğitim programlarının verimliliğinin sağlanamaması, nitelikli eğiticinin az oluşu, devlet teşvikinin sınırlı olması gibi nedenler eksiklik olarak tespit edilmiştir (TİSK, 1997).

3308 sayılı kanunun birinci kısmında, 1. ve 2. maddesinde amacı ve kapsamı belirtilmiştir. Bu Kanunun amacı; çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak meslekî eğitime ilişkin esasları düzenlemektir.

Bu Kanun;

a) 17 Temmuz 1964 tarih ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu ve bu Kanunda değişiklik yapan 3153 sayılı Kanun ile, 8 Mart 1950 tarih ve 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanunu ve Bu Kanunda değişiklik yapan 2567 sayılı Kanuna göre kurulmuş meslekî kuruluşlar ile bu kuruluşlara üye işyerlerini, mal ve hizmet üreten kamu kuruluşlarını; Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğüne bağlı işyerleri ile Dışişleri Bakanlığına bağlı Devlet Konukevleri hariç olmak üzere döner sermayeli işyerlerini; bu işyerlerinde çalışan çırak, kalfa ve ustaları;

b) Yukarıda yazılı işyerlerinde, meslekî ve teknik liselerde eğitim gören öğrencileri kapsar.

Birinci kısmın 3. Maddesinde ise 2089 sayılı kanunda olmayan aday çırak, çırak, kalfa, usta, usta öğretici tanımları yer almıştır.

3308 sayılı kanunda, kanun kapsamı, tanımlar, kurullar, kurulların görevleri, İl Kurulları ve görevleri, çıraklık ve kalfalık eğitimi, ücret ve sosyal güvenlik, çıraklık eğitimi fonu gibi konular açıklanmıştır. Verilen tanımlarla çıraklık eğitiminin çeşitli kademeleri birbirinden ayrılmış ve her kademedede sahip olunması istenilen nitelikler açık bir şekilde ortaya konmuştur. Böylelikle hangi işyerlerinde çıraklık eğitimi yapılacağı, hangilerinde yapılamayacağı tartışması önlenmiştir (Akkutay, 1991). 3308 sayılı yasanın getirdiği başlıca yenilikler şunlardır (Sezgin, 1987):

1. Örgün ve yaygın mesleki ve teknik eğitim sistem bütünlüğü içerisinde düzenlenmektedir.
2. Özel sektör mesleki ve teknik eğitimin planlama ve gelişme sürecine etkin şekilde katılmaktadır.
3. Bağımsız işyeri açma veya işletme mesleki yeterlilikle mümkün olmuştur.
4. Çırak ve meslek lisesi öğrencilerinin sigorta primleri devlet tarafından ödenecektir.
5. Mesleki beceri eğitimi gerçek iş ortamında yapılabilecektir.
6. Mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesi için istikrarlı kaynak sağlanmıştır.
7. Çırak ve öğrenciler meslek öğrenirken ücret alabileceklerdir.
8. Özel eğitime muhtaç kişileri istihdama hazırlayan meslek kursları açılacaktır.
9. Mesleki ve teknik eğitim hizmetleri geniş halk kitlelerine yaygın şekilde ulaştırılabilecektir.

4.1.3. 4702 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu

Türkiye'deki mesleki ve teknik eğitimin yasal olarak dayanağı 3308 Sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu'dur.

3308 sayılı Kanun mesleki eğitim alanında birçok yenilik yapmış olmasına rağmen zaman içerisinde yaşanan değişimler nedeniyle yeniden düzenlenmesi zorunlu hale gelmiştir. Mesleki ve teknik eğitimin günün şartlarına ve Avrupa Birliği'ne uyumunu sağlamak için, Kalkınma Planları ve Hükümet Programlarının içerdiği ilke, hedef ve politikalar ile 15. ve 16. Milli Eğitim Şuraları'nda alınan kararların yasalaştırılması istenmiştir.

Bunların sonucu olarak 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu'nda değişiklik yapılması gerekli görülmüş ve 2001 yılında 4702 sayılı Yükseköğretim

Kanunu, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Millî Eğitim Temel Kanunu, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun ile 24.3.1988 Tarihli ve 3418 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bazı Kâğıt ve İşlemlerden Eğitime Katkı Payı Alınması Hakkında Kanun ile Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kabul edilmiştir.

3308 Sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu'na, 4702 sayılı kanunla; öğrenci, mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları, personel, işletme, eğitici personel, meslek alanı, meslek dalı tanımları eklenmiştir.

4702 sayılı Kanun ile işletmelere bazı yükümlülükler yükleyerek mesleki eğitim ve öğretimin geliştirilmesinde işletmelere de rol verilmiştir. İşletmelerin eğitim birimi kurmaları, beceri eğitimini yaygınlaştırmaları, usta öğretici bulundurma zorunluluğu ile mesleki eğitimde görev üstlenmeleri istenmiştir (Ulusoy, 2004).

4702 sayılı Kanun, Yükseköğretim Kanunu'nda, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu'nda, MEB'in Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, Sekiz Yıllık Eğitim Kanunu ve 3418 sayılı Kanunlarda değişiklik yapan çerçeve niteliğinde Kanundur. Bu Kanun'un sınavsız üniversiteye geçişle ilgili olan bölümü mesleki ve teknik eğitimde yeni bir dönüm noktası olarak tanımlanmaktadır (WEB_42, 2002).

4702 sayılı Kanun uyarınca mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olacakların/olanların istedikleri takdirde, bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya buna en yakın programların uygulandığı, öncelikle kendi mesleki ve teknik eğitim bölgesi içinde yer alan veya bölgesi dışındaki meslek yüksekokulları ile açık öğretim ön lisans programlarına sınavsız olarak yerleştirilebilecekleri ifade edilmektedir. Bu Kanun'un temel amacı ülkemizde mesleki ve teknik eğitimi yaygınlaştırmak, tüm dünyada olduğu gibi ortaöğretimde mesleki teknik eğitim ağırlığını % 60'lara çekmektir (WEB_42, 2002).

Çıraklık eğitimine 4702 sayılı Yasa ile getirilen yenilik ile on dokuz yaşından büyük kişilere çırak olma olanağı tanınmıştır. Bu düzenleme mesleki eğitim yaşını yükselterek niteliksiz işçilere mesleki eğitim kazandırmaya amaç edinmiştir. Ancak bu kişilerin çırak adı altında işçi olarak çalıştırılmasına neden olmuştur. İşçi olarak çalışmalarına rağmen işçilerin sahip olduğu haklardan yararlanamamakta ve emeklilik sigortasına tabi olmadan çalışmaktadırlar (Yücesoy, 2006).

3308 Sayılı ıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu'nun 4. Maddesindeki “ıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu”, 4702 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun 5. Maddesine göre “Mesleki Eğitim Kurulu” olarak genişletilerek değiştirilmiş ve ye çeşit sayısı 10'dan 17' ye çıkarılmıştır. 4702 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun 5. maddesine göre Mesleki Eğitim Kurulu'nun görevleri şunlardır;

a) Gerek bu Kanun ve gerekse bu Kanuna göre çıkarılacak olan yönetmelik hükümlerinin uygulanmasını takip etmek ve değerlendirmesini sağlamak,

b) Muhtelif sektör ve branşta ıraklık eğitimi ile meslek eğitimi konusunda eğitim ihtiyaçlarını tespit etmek ve Bakanlığa bildirmek,

c) Mesleki Eğitim programlarının esasları ve süreleri hakkında Bakanlığa görüş bildirmek,

d) ıraklık ve işletmelerdeki mesleki eğitim sınav komisyonlarının kurulması ve çalışması ile sınavların yapılış usullerine ilişkin yönetmelik taslaklarını hazırlamak ve Bakanlığa sunmak,

e) Aday ırak, çırak ve işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler için sözleşme modellerini hazırlamak ve Bakanlığa sunmak,

f) Lüzumu halinde ıraklık ve mesleki eğitim ile ilgili konuların incelenmesi için ihtisas komisyonları kurmak,

g) ıraklık ve mesleki eğitimle ilgili Bakanlıkça gönderilecek konuları incelemek ve görüş bildirmek,

h) Bu Kanuna göre yapılacak ıraklık ve işletmelerdeki mesleki eğitimde; uygulama alanına alınacak veya çıkarılacak yer ve meslekleri belirlemek ve Bakanlığa görüş bildirmek,

i) İl Mesleki Eğitim Kurullarının yıllık çalışma raporlarını değerlendirmek,

j) Teknolojik gelişmelerin ve iş hayatındaki değişmelerin meslek eğitimine etkilerini izlemek ve Bakanlığa bildirmektir.

4.1.4. Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği

3 Temmuz 2002 tarih ve 24804 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Meslekî ve Teknik Eğitim Yönetmeliği'nin amacı,

a) Mesleki Eğitim Kurulu ile il mesleki eğitim kurulunun kuruluş ve işleyişi,

(Değişik:RG-20/3/2009-27175) ile “Mesleki Eğitim Kurulunun kuruluş ve işleyişi”, olarak değiştirilmiştir.

b) Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezlerinin kurulması,

c) Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında; eğitim-öğretim, yönetim ve üretim işlerinin yürütülmesi ile kurul, komisyon ve ekiplerin oluşturulması ve çalışmaları,

d) Çıraklık eğitiminde; kalfalık ve ustalık sınav komisyonlarının oluşturulması ve sınavların yapılması ile kalfaların işten ayrılmasını gerektiren hususları,

e) En az üç yıl süreli meslekî ve teknik orta öğretim kurumlarından veya meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarından mezun olanların ustalık eğitimi ve bu eğitimin kapsam ve süreleri ile sınavları,

f) Meslek kursları ile geliştirme ve uyum kurslarının açılması ve işleyişi,

g) Meslekî eğitimin yaygınlaştırılması için kalfa, usta ve genel lise mezunlarına telâfi eğitimi yoluyla meslekî orta öğretim diploması kazandırılması,

h) İşletmelerde yapılan eğitim-öğretim ve denetimi,

ı) İşletmelerde eğitim birimlerinin kuruluş ve işleyişi,

i) Yurt içi ve yurt dışında mesleki eğitimde alınan diploma, sertifika ve belgelerin denkliği ile kazanılan mesleki bilgi ve becerilerin değerlendirilmesi,

(Değişik:RG-20/9/2008-27003) ile Avrupa Birliği’ne uyum politikaları çerçevesinde “Yurt içi ve yurt dışında mesleki eğitimde alınan diploma, sertifika ve belgelerin denkliği ile kazanılan mesleki yeterliklerin değerlendirilmesi,” olarak değiştirilmiştir.

j) Kapsama alınan il ve mesleklerde; istihdam edilen ve edileceklerin almaları gereken meslekî eğitimin seviyesi, türü ve hâlen çalışanların durumu,

k) Mesleki ve teknik eğitim bölgelerinin oluşturulması,

(Mülga:RG-4/10/2012-28431) ile yürürlükten kaldırılmıştır.

l) Mesleki ve teknik eğitim bölgesinde bulunana meslek yüksekokulu veya okulları ile mesleki ve teknik orta öğretim kurumları, ilgili kamu ve özel kurum ve kuruluşları arasındaki iş birliği ve koordinasyonun sağlanması ve yürütülmesi,

(Mülga:RG-4/10/2012-28431) ile yürürlükten kaldırılmıştır.

m) Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından mezun olan öğrencilerin, bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya buna en yakın programların uyguladığı meslek yüksekokullarına sınavsız olarak yerleştirilmeleri

(Mülga:RG-4/10/2012-28431)ile yürürlükten kaldırılmıştır.
ile ilgili esas ve usulleri düzenlemektir.

4.1.5. Meslekî ve Teknik Eğitim Merkezleri (METEM)

4702 sayılı Kanun gereğince, eğitim maliyetini azaltmak, kaynakları daha verimli kullanmak ve eğitimin niteliğini artırmak amacıyla öncelikle Bakanlıkça belirlenen küçük yerleşim birimlerinde olmak üzere meslekî ve teknik eğitim merkezleri kurulmaktadır. Bu merkezlerde, meslekî ve teknik eğitim alanında diplomaya götüren Anadolu teknik lise, Anadolu meslek lisesi, teknik lise ve meslek lisesi seviyesindeki orta öğretim programlarının tümü, çıraklık eğitimi programları ile belge ve sertifikaya götüren yaygın meslekî ve teknik eğitim programları uygulanmaktadır (MEB, 2007b).

4.1.6. MYK 5544 Sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu

XVII. Milli Eğitim Şurası'nda alınan kararlar doğrultusunda ve AB'ye uyum yasaları doğrultusunda 07 Ekim 2006 tarihinde Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu çıkarılmıştır.

... Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu'nun amacı; ulusal ve uluslararası meslek standartlarını temel alarak, teknik ve mesleki alanlarda ulusal yeterliliklerin esaslarını belirlemek; denetim, ölçme ve değerlendirme, belgelendirme ve sertifikalandırmaya ilişkin faaliyetleri yürütmek için gerekli ulusal yeterlilik sistemini kurmak ve işletmektir (MEB, 2007a).

AB uyum süreci ve sürecin devamlılığını sağlamak açısından böyle bir kuruma ihtiyaç duyulmuştur. (MEB, 2007a).

Türkiye'de mesleki ve teknik eğitim yeterliliklerinin kalite güvencesinde 2 Kasım 2011 tarihli 665 sayılı KHK ile 5544 sayılı MYK Kanunu değiştirilmiş ve Ulusal Yeterlilik Çerçevesini (UYÇ) oluşturmak ve geliştirmekle MYK görevli ve sorumlu kılınmıştır. Türkiye Yeterlilik Çerçevesi (TYÇ) olarak; Avrupa Yeterlilik Çerçevesi (AYÇ) ile uyumlu söz konusu çerçevenin oluşturulmasına ve işletilmesine ilişkin usul ve esaslar MEB, YÖK, MYK ve ilgili paydaşlarla birlikte hazırlanacak, Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenecektir (MEB, 2012).

Kurumun görev ve yetkileri şunlardır (Madde 4) :

- a) Ulusal meslekî yeterlilik sistemi ile ilgili yıllık gelişme planlarını hazırlamak, geliştirmek, uygulamasını yapmak veya yaptırmak, denetlemek; bunlara ilişkin düzenlemeleri yapmak.
- b) Standartları belirlenecek meslekleri belirlemek ve bu standartları hazırlayacak kurum ve kuruluşları tespit etmek.
- c) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa tâbi teknik ve meslekî eğitim veren yüksek öğretim kurumlarında ulusal meslek standartlarına uygun eğitim ve öğretimin yapılabilmesi için Yükseköğretim Kurulu ile; orta öğretim düzeyindeki meslekî ve teknik eğitim veren öğretim kurumlarında ulusal meslek standartlarına uygun eğitim ve öğretimin yapılabilmesi için Millî Eğitim Bakanlığı ile işbirliği yapmak.
- ç) Ulusal meslek standartlarını temel alarak, teknik ve meslekî alanlarda ulusal yeterliliklerin esaslarını belirlemek.
- d) Ulusal meslekî yeterlilikler alanındaki eğitim ve öğretim kurumlarını ve programlarını akredite edecek kurumları belirlemek.
- e) Sınav ve belgelendirme sistemi kapsamında; yeterliliği belgelendirecek yetkilendirilmiş kurumları belirlemek ve sınavlarda başarılı olanlara sertifika verilmesini sağlamak.
- f) Türkiye'de çalışmak isteyen yabancıların sahip oldukları meslekî yeterlilik sertifikalarının doğruluğunu belirlemek.
- g) Ulusal meslekî yeterlilik standartlarını dünyadaki ve teknolojideki gelişmelere uygun olarak geliştirmek, yeterlilik standartlarını yükseltmek ve uluslararası alanda tanınmalarını sağlamak.
- ğ) Mesleki alan ve sektörler arasındaki yatay ve dikey geçişler için gerekli yeterliliklerin belirlenmesini sağlamak.
- h) Diğer ülkelerdeki benzer kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak, hizmet satın almak, projeler geliştirmek ve uygulamak, eğitim, araştırma, konferans, seminer ve yayın faaliyetlerinde bulunmak.
- ı) Hayat boyu öğrenmeyi desteklemek ve teşvik etmek.
- i) Faaliyet alanına giren sair her türlü çalışmayı yapmak.

Türkiye'de Millî Eğitim Bakanlığı, işçi ve işveren konfederasyonları, odalar ve Sivil Toplum Kuruluşları temsilcileriyle oluşan sosyal ortakların katılımıyla 8 referans seviyeli bir ulusal yeterlilik sistemini geliştirdiler (MEB, 2007a).

Tablo 4.1. Referans Seviyeleri

AVRUPA REFERANS SEVİYESİ	HER SEVİYEDE YETERLİLİKLERE ÖZEL VE BUNLARIN GÖSTERGESİ NİTELİĞİNDE DESTEKLEYİCİ BİLGİLER	ÖĞRENİM DÜZEYİ
1	Okuma-yazma seviyesidir. Vasıfsız elemandır. Hayat boyu öğrenime başlangıç noktasıdır.	İLKÖĞRETİM
2	Örgün ve yaygın eğitimle okul ve eğitim merkezinde veya işyeri gibi ortamlarda kazanılır. Hayat boyu öğrenime giriş noktası olabilir.	MESLEK LİSESİ ARA SINIF (10)
3	Örgün ve yaygın eğitimle okul ve eğitim merkezinde özellikle ortaöğretimin ikinci kısmında kazanılır. Yarı vasıflı istihdama, gelişmiş eğitime ve yükseköğretime erişim sağlar. Bu seviye, hayat boyu öğrenme yolunda anahtar aşamayı oluşturabilir.	MESLEK LİSESİ ARA SINIF (11)
4	Ortaöğretim ikinci devrede ve iş piyasasında zorunlu yetişkin eğitiminde örgün eğitimi yansıtır. İş yoluyla yaygın eğitim biçiminde olabilir. Ayrıca yükseköğretimdeki öğrenme fırsatlarına giriş kapısı olarak kullanılır.	MESLEK LİSESİ DİPLOMASI
5	Çıraklıkla birlikte ilgili alanda program sonrası deneyim gibi ortaöğretim sonrası bir öğrenim programının tamamlanmasını takip eder. Kıdemli teknisyenler ve müdürler, genellikle ortaöğretimle yüksekokul eğitimi ve öğrenimi arasında köprü kuran bu yeterlilikleri kazanırlar. Bu seviyede yer alan yükseköğretim yeterlilikleri, Bologna süreci içinde kısa devreli (birinci devre içinde) yeterliliklerle ilişkilidir.	MESLEK YÜKSEK OKUL DİPLOMASI
6	Yükseköğretim kurumlarında veya iş ortamları yeterli ölçüde zorlayıcı bir bağlam sağlar. İş ortamlarında da bu seviyede öğrenme kazanılabilir, sektör ve meslek kuruluşları bu yolla kazanılan öğrenmenin tanınması imkânını sunar. Bilgi temelli profesyoneller olan veya profesyonel yönetim pozisyonlarında çalışan kişiler, bu yeterlilikleri kazanırlar. Bologna sürecinde geliştirilen çerçevede yükseköğretimde birinci devre yeterliliklerle ilişkilidir.	LİSANS DİPLOMASI
7	6. seviye üzerine yapılandırılan ve bunu genişleten ve/veya geliştiren seviyede bir bilgi ve kavrayış içeren uzman yükseköğretim kurumlarında gerçekleşir. Sektör veya meslek kuruluşları, iş ortamında bu seviyede kazanılan öğrenmenin tanınmasını sağlar. Bu yeterlilikleri kıdemli profesyoneller ve müdürler kazanırlar. Bologna süreci kapsamında geliştirilen çerçevede yükseköğretim yeterliliklerinin ikinci devresiyle ilişkilidir.	YÜKSEK LİSANS DİPLOMASI

8	Öğrenme ortamları alışılmışın dışındadır. Çok belirgin olmayan, bu nedenle içeriği karmaşık hale getiren ve öngörülemeyen, birbirleriyle etkileşim halindeki pek çok faktörden oluşan problemlerin çözülmesini gerektirir. Öğrenme büyük ölçüde uzmanlık gerektiren bir alanda, uzmanlaşmış yükseköğretim kurumlarında gerçekleşir. Yeterlilik kazanan öğrenciler, belirli bir çalışma alanında sistemli kavrayış sergilerler ve bu alanla bağlantılı becerilere ve araştırma yöntemlerine hâkim olduklarını kanıtlarlar.	DOKTORA DİPLOMASI
----------	---	------------------------------

Kaynak: MEB, 2007a.

4.2. TÜRKİYE’NİN AVRUPA BİRLİĞİ’NE UYUMU

SÜRECİNDE YAPILAN MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM PROJELERİ

4.2.1. MTEM-Mesleki ve Teknik Eğitimin Modernizasyonu Projesi

Mesleki ve Teknik Eğitimin Modernizasyonu Projesi (MTEM), çağdaş ve etkin bir öğretmen eğitimi sisteminin düzenlenmesi ve geliştirilmesine yönelik kapasitenin artırılmasını ve mesleki ve teknik eğitim fakülteleri, meslek yüksekokulları, sosyal taraflar, meslekî ve teknik eğitim vakıfları, kurum ve kuruluşları arasında kurulacak bölgesel ortaklıkların teşvik edilmesini amaçlayan bir projedir (Ünal, 2006).

Bilindiği gibi Türkiye önde gelen sorunlardan birisi de mesleki eğitim ve öğretimde görev yapan öğretmenlere üniversiteler/eğitim sağlayıcıları tarafından destek verilmemesidir. Lizbon, Stokholm ve Barselona AB zirvelerinde yapılan görüşmelerin sonucu olarak eğitim ve öğretim sistemlerine yönelik bir dizi hedef belirlenmiştir. Bu bağlamda ilk olarak belirtilen “öğretmen ve eğitimcilerin eğitim ve öğretimlerinin geliştirilmesi” hedefinin özel bir anlamı bulunmaktadır (Serdengeçti, 2006).

2003 yılında başlayıp 42 ay sürecek olan MTEM’in genel amacı olarak, ülkenin sosyoekonomik ihtiyaçlarına ve yaşam boyu öğrenme ilkelerine daha etkin olarak karşılık verecek biçimde mesleki ve teknik eğitim sisteminin düzenlenmesi ve modernize edilmesi gösterilmiştir (MEB, 2004).

Proje, genel amacı doğrultusunda;

- Mesleki ve teknik eğitim alanında öğretmen yetiştirme sistemi için ulusal standartların belirlenmesini ve geliştirilmesini,
- Standartlara uygun hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlere yönelik örnek eğitim programları geliştirilmesini (modül eğitim programı),
- Yükseköğretimde Kalite Güvencesi ile İlgili Avrupa Ağ sistemi (ENQA-the European Association for Quality Assurance in Higher Education) koşullarına uygun ortak kalite güvencesi çerçevesinin geliştirilmesini, böylece öğrencilerin, çalışanların ve toplumun kaliteli yükseköğrenim konusundaki ilgilerinin sağlanması, yükseköğretim kurumları ve öğrencileri için akademik programların kalitesinin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi ile akademik programların desteklenmesi ve sunulması için etkin ve verimli organizasyonlar oluşturulması,
- Seçilmiş beş bölgede (Ankara, İstanbul, Denizli, Konya ve Elazığ) ve seçilen program alanlarında (otomotiv, konaklama işletmeciliği, giyim-hazır giyim, bilgisayar, elektrik-elektronik ve pedagoji ile 2005 yılında eklenen yapı teknolojisi, çocuk gelişimi ve eğitimi, tesisat-gaz teknolojisi) yeniliği ve gelişmeyi teşvik eden 20 adet pilot projenin uygulanmasına destek verilmesini,
- Mesleki ve teknik eğitim alanındaki öğretmen yetiştirme sisteminde insan kaynaklarını geliştirmek için orta vadeli stratejiler oluşturulmasını hedeflemiştir.

4.2.2. MEGEP - Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi

Avrupa Komisyonu destekli MEGEP, mesleki eğitim ve öğretim sisteminin sosyoekonomik gereksinimler ve hayat boyu öğrenme ilkeleri doğrultusunda güçlendirilmesi amacıyla 2002-2007 arasında yürütülmüştür. 31 ilde yapılan İş Piyasası ve Beceri İhtiyaç Analizi'yle Türkiye'deki işgücü piyasalarına ilişkin bilgi toplanmış, toplam 576 mesleğe ilişkin, sektör ve iş analizleriyle, değerlendirmeler yapılmıştır. Ayrıca, mesleki ve teknik eğitimin yeniden yapılandırılması konusunda önemli bir ölçüt ve basamak oluşturacak bir dizi politika belgesi hazırlanmıştır (ERG, 2012).

MEGEP kapsamında, modüler sisteme geçiş süreciyle birlikte, mesleki ve teknik ortaöğretim için yeni bir yapı söz konusudur. İki yıl boyunca (2004-2006) 30 ilde ve

145 pilot okulda izlendikten sonra modüler sistem, 2006-2007 öğretim yılından itibaren tüm mesleki ve teknik eğitim kurumlarında uygulamaya girmiştir. Modüler sistemin temelinde yatan fikir, geleneksel anlamda derslerin oluşturduğu belirli programların aksine, öğrencilerin kendilerinin geliştirecekleri daha esnek programlar çerçevesindeki modüllere kaydolmalarıdır. (MEB, 2006).

Toplam 51 milyon avro bütçesi olan ve AB tarafından fonlanan MEGEP kapsamında ayrıca kamu kurumlarınca daha verimli ve etkili meslek eğitimi verilebilmesi için okul ve eğitim merkezi yöneticilerinin eğitimi ve eğiticilerin eğitimi yapılmaktadır. Bu doğrultuda, yönetişimin iyileştirilmesi sürdürülmekte ve yapılan değişikliklerin kamuoyunu duyurulması için bilgilendirme kampanyaları tasarlanmakta ve uygulanmaktadır (TÜRKONFED, ERG, 2006).

Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi 2002-2007 yılları arasında gerçekleştirilmiştir.

Projenin amacı; Türkiye'deki mesleki ve teknik eğitim sistemini sosyo-ekonomik gereksinimler ve yaşam boyu öğrenme ilkeleri doğrultusunda bütünlüklü olarak güçlendirmektir (MEB, 2012).

- Proje kapsamında toplam 576 mesleğe ilişkin sektör ve iş analizi yapılarak yeterliliğe dayalı modüler öğretim programlarının geliştirilmesi ve bu programların yürütülmesine yardımcı olacak modüllerin hazırlanması,
- Klasik program yapısından modüler esnek bir yapıya geçilerek yatay ve dikey geçişlere elverişli bir yapı oluşturulması,
- Mesleki eğitimin yeniden yapılandırılması konusunda önemli kriter ve basamak oluşturulacak bir dizi politika belgesinin hazırlanması (Hayat Boyu Öğrenme),
- 30 pilot ilimizde mesleki eğitim ve öğretiminin SWOT analizlerinin gerçekleştirilmesi,
- Sosyal ortakların kapasitelerinin güçlendirilmesi amacıyla yaklaşık 4 milyon Avro'luk 34 pilot projenin desteklenmesi sağlanmış oldu.

Türkiye uzun süredir iş gücünün niteliğini yükseltmek ve ekonominin tüm sektörlerinde istihdam imkânlarını artırabilmek için mesleki eğitim sistemini geliştirmeye çalışmaktadır. Bu çaba, Türkiye'nin dünyanın önde gelen ekonomileri arasında rekabet edebilirliği ve Avrupa Birliği'ne girişi bağlamında daha da anlamlı hale gelmiştir (MEB, 2007a).

Türkiye'nin bu alandaki çabalarını desteklemek amacıyla 1999 AB Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'nin MEDA fonlarından yararlandırılması kararlaştırılmıştır. Bunun sonucunda Türkiye ekonomisinin iş gücü ihtiyacıyla, mesleki ve teknik okullarının çıktıkları arasındaki boşluğu kapatabilmek amacıyla bazı proje fikirleri geliştirmiştir. Bu yöndeki ilk adım olarak, 4 Temmuz 2000 tarihinde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Birliği arasında Türkiye'deki Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesinin (MEGEP) anlaşması imzalanmıştır (MEB, 2007a).

Modüler sistem, öğrencilerin geleneksel anlamda derslerin oluşturduğu belirli bir programa değil, kendilerinin geliştirecekleri daha esnek bir program çerçevesindeki modüllere kaydolmaları esasına dayanmaktadır. Bu tasarım, mesleki eğitim kurumlarının türlerinin azaltılmasıyla birlikte farklı mesleklere yönelik programların aynı okul çatısı altında gerçekleştirilmesini ve öğrencinin belli bir mesleğe yönelik uzmanlaşma kararını daha esnek bir çerçeveye oturtmasını hedeflemektedir (MEB, 2006).

Modüler sistemin temelinde yatan fikir, geleneksel anlamda derslerin oluşturduğu belirli programların aksine, öğrencilerin kendilerinin geliştirecekleri daha esnek programlar çerçevesindeki modüllere kaydolmalarıdır. Bu tasarım, mesleki eğitim kurumlarının türlerinin azaltılmasıyla birlikte farklı mesleklere yönelik programların aynı okul çatısı altında uygulanmasının yolunu açıyor (MEB, 2006).

MEGEP'İN görevleri ise aşağıdaki gibidir (WEB_43, 2007) :

- Pilot kurumların seçilmesi,
- Projenin yönetimi,
- Politika ve strateji grubunun kurulması ve desteklenmesi,
- Mesleki eğitimin finansmanının gözden geçirilmesi ve tavsiye sağlanması,
- İş piyasasına ilişkin bilgilerin edinimi ve yayımına ilişkin yöntemin tespit edilmesi,
- Altı bölgede nitel iş piyasası taramalarının tasarlanması ve pilot uygulamalarının yapılması,
- Tarama sonuçlarının yayımı,
- Mevcut meslek standartlarının mikro projelerde denenmesi,
- Sonuçların ilgili kurumlara rapor edilmesi,

- Yeni usullerin ve standartların geliştirilmesi ve uygulanmasında ilgili kurumlara destek sağlaması,
- Eğitim standartlarının tasarlanması ve öğretim programlarında kullanımının denenmesi,
- Mesleki yeterliliklerin değerlendirilmesi, derecelendirilmesi ve belgelendirilmesi için bir kurum oluşturulması, personelin eğitilmesi ve ulusal bir çerçevenin uygulanması,
- Modüler yeterliğe/çıktıya dayalı öğretim programlarının Ulusal Yeterlilik Sistemine uygun olarak tasarlanması, denenmesi ve izlenmesi,
- Genel ve mesleki eğitim arasındaki kavramsal bağların tanımlanması,
- Öğretme ve öğrenmede yer alan oyuncuların rol ve sorumluluklarının açıklığa kavuşturulması,
- Türkiye için alternatif Yasam Boyu Öğrenme sistemlerinin ve mevzuatının incelenmesi,
- Türk vatandaşları için örgün eğitim sisteminin değişik kademelerinin Yasam Boyu Öğrenme sistemiyle bütünleştirilmesi,
- Mesleki eğitim sisteminde uyumluluk ve şeffaflığı sağlayacak yeni bir kalite güvence sisteminin geliştirilmesi,
- Kalite mekanizmasının uygulanması sürecinde kilometre taşlarının tespit edilmesi ve denenmesi,
- Okul ve eğitim merkezi yöneticileri için yönetim tekniklerine ilişkin eğitimler düzenlenmesi,
- Her pilot kurumdan seçilen eğiticilerin, yeni öğretim programlarının ve eğitim yaklaşımının kullanımında önderlik etmeleri için eğitimler düzenlenmesi ve uygulanması,
- En iyi eğiticilerin, formatör olmak ve yaygınlaştırmayı sağlamak üzere eğitilmesi
- Seçilmiş eğiticilerin yerel düzeyde mesleki eğitim reformunun değişim önderleri olmak üzere eğitilmesi,
- Mesleki eğitimin değişik düzeylerinde toplumsal ortakların sorumluluklarının, danışma rollerinin ve karar verme güçlerinin çözümlenmesi ve belirlenmesi,
- Genel Proje hedeflerine ilişkin kamuoyuna dönük bilgi geliştirilmesi,

- Bilginin paydaşlara çeşitli yollarla ulaştırılması,
- Mesleki eğitimde yönetim reformu konusunda anahtar grubun oluşturulması,
- Eğitim planlarının yapılması,
- AB ülkelerindeki mesleki eğitim kurumlarıyla ve okullarıyla ortaklık ve eşleştirme düzenlemeleri oluşturulması,
- Bölgesel teknik yardım ekibi kapasitesi geliştirilmesi,
- MEB’de Ulusal Mesleki Eğitim Bilgi Merkezi’nin kurulması,
- Yönetici ve idarecilerin yerleşmiş kaynak tahsis sisteminde operasyonel özerklik konusunda eğitilmesi,
- Eğitimcilerin öğretim programı tasarımcıları olarak eğitimi,
- Yerleşmiş mesleki eğitim sisteminde eğitim yönetimi konusunda üst düzey MEB görevlilerinin eğitimi.

4.2.3. OÖP - Orta Öğretim Projesi

Değişen ve gelişen küresel yaklaşımlara uygun olarak, orta öğretimde ortak bir genel kültür verilmesini, esnek ve modüler program çeşitliliğine sahip, öğrencilere ilgi ve yetenekleri doğrultusunda etkin rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin sunulmasını, kurumsal ve teknolojik altyapısı güçlü ve daha çok talep edilebilen nitelikli orta öğretim yapısına ulaşmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda 81 ili kapsayan çeşitli faaliyetler yürütülmekte olup bu çalışmalar kısaca şöyle özetlenebilir (WEB_41, 2013):

1. Ders kitapları gibi eğitim materyallerini de içeren genel ve mesleki orta öğretim programlarının yeniden düzenlenmesi ve uygulanması; kurumsal alt yapıların güçlendirilmesi, teknik prosedürlerin ve yeni müfredata dayalı eğitim materyallerinin geliştirilmesi ve gerekli hizmet içi eğitimlerin verilmesi,

2. Öğrenim olanaklarına erişimin ve öğrenim ve idari süreçlerin daha iyi bir şekilde yürütülmesinin sağlanması amacıyla bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak öğretim ortamlarının geliştirilmesi,

3. Temel mesleki bilgilendirme ve rehberlik kaynaklarının geliştirilmesi, bunların eğitim ve iş kurumlarına aktarılması, mesleki rehberlik ve danışmanlığın ilk ve ortaöğretim programlarına entegre edilerek mevcut personelin eğitilmesi,

4. Ortaöğretimde geliştirilen müfredat paralelinde öğrencilerin değerlendirilmesine yönelik anketlerin hazırlanması ve pilot uygulamalarla geliştirilmesi, öğrencilerin öğrenme çıktılarının ve eğitim sisteminde yer alan personelin ve kurumların performanslarının bir arada değerlendirilmesi amacıyla bir sistem geliştirilmesi,

5. Plânlı Okul Gelişim Modeli uygulamaları ile sürekli gelişim ve öğrenen örgüt yaklaşımlarını benimseyen etkili okul anlayışını tüm ortaöğretim okullarında yaygınlaştırılması,

6. Yabancı dil öğretmenlerinin yeterliklerinin artırılması yönünde eğitim programlarının hazırlanması,

7. Mesleki eğitim kurumlarının kalitesinin artırılması amacıyla mesleki teknik eğitim programlarının kalitesinin artırılması ve bu okullarda görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin beceri ve yeterliklerinin geliştirilmesinin desteklenmesi,

8. Ekonomik krizden kötü etkilenmiş ve okullaşma oranı düşük olan il ve ilçelerdeki okulların her birine bireysel olarak belli başlı eğitim ihtiyaçlarını karşılamalarına yardımcı olacak bir fon sağlamak suretiyle eğitime kayıt oranlarının ve okulların eğitim kalitelerinin artırılması.

Ortaöğretim Projesi'nin bazı bileşenleri şunlardır (WEB_41, 2013) :

4.2.3.1. Ortaöğretim Programları

Bileşenin hedefi kurumsal yapıyı güçlendirerek değişen ve gelişen küresel yaklaşımlara uygun olarak genel, mesleki ve teknik orta öğretim için yeni müfredatlar geliştirip, uygulamak, bu programların uygulanabilirliğinin artırılmasına yönelik öğretim materyalleri hazırlamak ve öğrencilerin öğrenim kapasitelerini arttırmak, yönetici ve öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi için gerekli her türlü teknik yardım, ekipman ve materyal tedarikini finanse etmektir.

4.2.3.2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri

Bileşenin amacı, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmak suretiyle mevcut öğretim ortamlarını geliştirmek ve öğrenim kalitesinin artırılması, öğrenim olanaklarına erişimin sağlanması ve öğrenim ve idari süreçlerin daha iyi bir şekilde yürütülmesinin sağlanması amacıyla, BİT eğitiminin bilgi ekonomisine yönelik temel bir beceri olarak verilmesinin sağlanmasıdır.

4.2.3.3. Mesleki Rehberlik ve Danışmanlık

Bileşenin hedefi; öğrencilerin eğitim ve meslek seçimlerinde karar vermelerine yönelik mesleki ve rehberlik danışmanlık hizmetlerini güçlendirmektir.

4.2.3.4. Mesleki Eğitim Girişimleri (MEG)

Orta öğretim reform sürecinin uygulanmasına yerel mesleki eğitim kurumlarının da dahil edilmesi yoluyla sistemin yerelleşme sürecinin hızlandırılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, yurt içinde ve yurt dışında kurulacak ortaklıklar yoluyla mesleki eğitim kurumlarının eğitim hizmeti verdikleri alanlardaki yeterlilikleri geliştirilmesi, kalitesinin yükseltilmesi ve bununla birlikte Bakanlık birimlerinde görevli personelin uzmanlık alanlarının (program geliştirme vs.) güçlendirilmesi hedeflenmiştir.

Mesleki eğitim girişimleri bileşeni kapsamında ayrılan 3 Milyon Avro bütçe ile Ortaöğretim projesi kapsamındaki Bakanlık merkez birimlerinin ve mesleki eğitim kurumlarının kurumsal kapasitesini geliştirmeye yönelik olarak kurum yöneticileri ve meslek dersi öğretmenleri ve/veya bakanlık personeli tarafından sosyal ortaklar ile işbirliği içinde geliştirilen projelerin desteklenmesi amaçlanmıştır.

4.2.3.5. Okul Gelişim Programı (OGP)

Okul Gelişim Programının genel amacı; net kayıt oranları %90'nın altında olan ilçelerdeki tüm okullara fon sağlanarak ekonomik krizden en çok etkilenen ve kayıt oranları düşük ilçelerde bulunan okulların öğrencilerinin öğrenim koşullarının geliştirilmesidir.

4.2.4. İKMEP - İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi

Avrupa Birliği tarafından IPA 2006 (Instrumentfor Pre-Accession Assistance – Katılım Öncesi Mali Yardım) programı kapsamında finanse edilen İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi (İKMEP), Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Yüksek Öğretim Kurulu'na (YÖK) yönelik uygulanmakta olan 2 yıllık bir projedir. MEB Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı tarafından, YÖK ile birlikte koordineli

bir şekilde yürütülmekte olan projenin bütçesi; 10 milyon Avro donanım ve 5.4 milyon Avro hizmet alımına tahsis edilmiş olup toplam 15.4 milyon Avrodur (WEB_38, 2013).

İKMEP'in genel amacı nitelikli işgücünün katılımı ile Doğu ve Güneydoğu bölgelerindeki küçük ve orta ölçekli işletmelerin gelişimini ve rekabet edilebilirliğini teşvik etmektir. İKMEP aynı zamanda hayat boyu öğrenme perspektifinde, işgücü piyasası ile meslek yüksekokulları ve mesleki teknik ortaöğretim kurumları arasında istihdam amaçlı birlikteliğin sağlanması yoluyla, mesleki eğitimin modernizasyonu ve kalitesinin artırılmasına çalışmakta ve bu sayede de insan kaynaklarının gelişimine katkıda bulunmayı hedeflemektedir (WEB_39, 2013).

İKMEP, özellikle 2002 yılından bu yana sürdürülen mesleki eğitim reform çalışmalarına paralel olarak; öğrenci merkezli eğitimi esas alan ve yeterliliğe dayalı modüler müfredat geliştirilmesi konusunda çalışmalar yapıyor. Avrupa Yeterlilikler Çerçevesinin 2., 3., 4. ve 5. seviyelerine karşılık gelen bu çalışmalar İKMEP'in omurgası niteliğinde olup, yürütülen mesleki eğitim reform çalışmalarının ana eksenini olarak değerlendiriliyor. Yaptığı çalışmalar (WEB_40, 2013):

4.2.4.1. Mesleki Eğitim Konusunda Farkındalık Yaratmak

İKMEP'in mesleki eğitim konusunda faaliyet gösteriyor olması, projenin tanıtımı ve farkındalık oluşturma çalışmalarını daha bir önemli kılıyor. Zira Türkiye'de mesleki eğitimin toplumda algılanışı, akademik eğitimle karşılaştırmalı olarak yargılanması ve öğrencilerin başarı düzeyleri ile seçecekleri eğitim arasında paralellik kurulması gibi iyileştirilmeye ve netleştirilmeye ihtiyaç duyuyor. Dolayısıyla, doğrudan mesleki eğitimi kendisine ilgi alanı olarak seçen İKMEP; tanıtım, bilgilendirme, farkındalık oluşturma ve halkla ilişkiler konularına özel önem veriyor.

4.2.4.2. Mesleki Eğitim Ekipmanı Sağlamak

İş piyasasının taleplerini gözeterek, yeterliğe dayalı geliştirilen modüler müfredatların uygulanmasında uygun atölye ve laboratuvar donanımlarının gerekliliği açıktır. Bu amaçla İKMEP sadece yazılı eğitim öğretim materyallerinin geliştirilmesi ile kalmıyor; genel bütçesinin büyük bir bölümünü donanım satın almaya ayırarak geliştirilen müfredatları mesleki eğitim donanımları ile tamamlıyor. Bu anlamda 16'sı mesleki ve teknik orta öğretim kurumu ve 8'i de meslek yüksekokulu olmak üzere 24

pilot kurum toplam değeri 10 milyon Avro olan mesleki eğitim donanımı ile destekleniyor.

4.2.4.3. Öğretmen ve Okul Yöneticilerini Eğitme

İKMEP kapsamında 29 pilot kurumda toplam 174 öğretmen/yönetici eğitileceklerdir. Öğretmenlerimiz ulusal ve uluslararası uzmanlar nezaretinde yeni ve gelişmiş öğretim tekniklerinden haberdar olacaklar; okul yöneticilerimiz ise yönetim ve yönetişim konularındaki becerilerini geliştirme ve bu konudaki son yaklaşımları öğrenme fırsatına sahip olacaklardır.

4.2.4.4. Sosyal Ortakların Katılımını Sağlama

Mesleki eğitimin en önemli aktörlerinden olan iş dünyası temsilcilerinin de İKMEP ve benzeri çalışmalarda aktif olarak rol almaları istenmektedir. Bu noktada İKMEP, sosyal ortakları (DİSK, HAK-İŞ, İŞKUR, KOSGEB, MYK, TESK, TİSK, -, TÜRK-İŞ, TÜSİAD) ve il düzeyindeki temsilcilerini proje çalışmalarının tümüne dâhil ediyor.

4.2.5. METEK – Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi

METEK'İN amacı, iş dünyasının ve öğrencilerin ihtiyaç duyduğu kalitede; güncel, nitelikli, ölçülebilir ve sürdürülebilir bir mesleki ve teknik eğitime ulaşmak; Kalite, Eğitim ve İletişim üst başlıkları altında çok yönlü faaliyetler gerçekleştirmek ve Türkiye'de mesleki eğitimi bir ulusal kalite güvence sistemine kavuşturmadır. Yerel ve küresel ekonomi gittikçe daha rekabetçi hale geliyor. Bu rekabette nitelikli işgücüne olan ihtiyaç daha da artıyor. İşte genç işsizliğini gidermek, iş dünyasının gereksinimlerine uygun, nitelikli, bilgisi güncel bir işgücü potansiyeli oluşturmak, tüm toplumsal kesimlerin kazançlı çıkacağı, ulusal kalite güvencesine sahip bir mesleki ve teknik eğitim sistemine ulaşmak gerekli olduğu için METEK kurulmuştur.

Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi'nin öngöruları şöyledir (WEB_44, 2013) :

- İş dünyasının ve öğrencilerin ihtiyaç duyduğu kalitede; güncel, nitelikli, ölçülebilir ve sürdürülebilir bir mesleki ve teknik eğitime ulaşmak için; Kalite, Eğitim ve İletişim üst başlıkları altında çok yönlü faaliyetler

gerçekleştirmek. Türkiye’de mesleki eğitimi bir ulusal kalite güvence sistemine kavuşturmak.

- Yerel ve küresel ekonomi gittikçe daha rekabetçi hale geliyor. Bu rekabette nitelikli işgücüne olan ihtiyaç daha da artıyor. İşte genç işsizliğini gidermek, iş dünyasının gereksinimlerine uygun, nitelikli, bilgisi güncel bir işgücü potansiyeli oluşturmak, tüm toplumsal kesimlerin kazançlı çıkacağı, ulusal kalite güvencesine sahip bir mesleki ve teknik eğitim sistemine ulaşmak gerekli olduğu için.
- Tüm toplumsal kesimleri dinleyip, beklenti ve ihtiyaçlarını anlayarak. Mesleki eğitimdeki başarılı uygulamaları inceleyip, dersler çıkararak. Mesleki eğitimde bir ulusal kalite güvence stratejisi oluşturarak. Bu strateji çerçevesinde bir yaklaşım geliştirip, bunu pilot okullarda uygulayarak, uygulama sonuçlarını değerlendirip, bu sistemi Türkiye geneline yaygınlaştırarak. Bunu yaparken eğitmcileri eğiterek, müfredatı geliştirerek ve kamuoyunda, mesleki eğitimdeki gelişmelere ilişkin bir farkındalık oluşturarak,
- 21 pilot ilde ve seçilmiş uygulama okullarında. Pilot iller: Ağrı, Bingl, Bitlis, Çorum, Diyarbakır, Erzincan, Gaziantep, Hakkari, Iğdır, Kahramanmaraş, Kastamonu, Kilis, Mardin, Muş, Ordu, Rize, Sivas, Siirt, Trabzon, Van ve Yozgat.
- Mayıs 2012 ile Mayıs 2014 arasında okul yöneticilerine, öğretmenlere, öğrencilere, iş dünyasına, sosyal ortaklara, ailelere ve diğer tüm toplumsal aktörlere... uygulanacak.

4.3. AVRUPA BİRLİĞİ'NDE UYGULANAN EĞİTİM PROGRAMLARI VE PROJELERİNİN TÜRKİYE'YE YANSIMALARI

4.3.1. Ulusal Ajans

Üye ve aday ülkeler Lizbon kararları sonunda kendi ulusal çalışmalarını başlatmışlardır. Ülkemiz Lizbon kararlarının uygulanması ve başarılı olması amacıyla kendi ulusal, yasal ve kurum düzenlemelerini gerçekleştirmiştir (Uçum, 2011).

AB tarafından Türkiye için hazırlanan yıllık ilerleme raporlarında Türkiye'nin Sokrates, Leonardo da Vinci ve gençlik programları gibi AB eğitim programlarına katılımının sağlanması için bir Ulusal Ajans kurulması, Ajans'ın kuruluşu ve çalışmaları konusundan bahsedilmiştir. AB'nin üyeleri ve aday ülkeler arasında eğitimde işbirliğini geliştirmek amacıyla uyguladığı genel eğitim alanındaki Sokrates, mesleki eğitim alanındaki Leonardo da Vinci ve diğer eğitim ve gençlik programlarına Türkiye aktif olarak katılmaktadır (WEB_2, 2010b).

Ülkemizde, Ocak 2002 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı ile Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) bünyesinde Ulusal Ajans görevini yerine getirmek üzere bir daire başkanlığı kurulmuştur (AB Eğitim ve Gençlik Programları Dairesi - ABEGPDB). Diğer taraftan, Türkiye'nin AB programlarından yararlanmasını sağlayacak olan ve daha önce taraflarca 26 Şubat 2002 tarihinde imzalanmış bulunan Çerçeve Anlaşmayı onaylayan 4763 sayılı Kanun da TBMM tarafından görüşülerek uygun bulunmuş ve 28 Haziran 2002 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Ulusal Ajansın görevleri şunlardır (WEB_45, 2013) :

- Kamu kuruluşları, kamu ve özel eğitim kurumları, özel sektör, sivil toplum örgütleri, yerel yönetimler, meslek kuruluşları ve gençlik kuruluşları ile yakın işbirliği sağlanması,
- AB Eğitim ve Gençlik Programlarının Türkiye'deki ilgili tüm yararlanıcılara tanıtılması ve bu amaçla gerekli insan gücü, bilgi, fiziki ve hukuki alt yapının oluşturulması ve geliştirilmesi,

- Çeşitli alanlarda küçük çaplı pilot uygulamaların gerçekleştirilmesi,
- Programlara ilişkin belgelerin Türkçeye çevrilmesi,
- Katılım şartları, başvuru ve seçilebilirlik ile ilgili konularda bilgi sağlanması, başvuru işlemlerinin desteklenmesi, organize edilmesi ve kayıt altına alınması,
- Proje önerilerini hazırlama konusunda başvuru sahiplerine ve finanse edilmek üzere seçilen proje önerilerinin uygulanması konusunda katılımcılara tavsiyede bulunulması ve gerekli olduğu takdirde bunların eğitilmesi,
- Proje teklifleri ve diğer başvuruların kabul öncesi değerlendirilmesi ve görüş oluşturulması,
- Proje seçimi aşamasında ulusal karar organına ve AB Komisyonuna destek verilmesi,
- Türkiye'de programlardan yararlanacak kişilerle ve AB Komisyonu ile gerekli sözleşmelerin yapılması ve programlardan yararlanma hakkını kazananlara ödemedede bulunulması,
- Ayrılan fonların etkin yönetimi, Başkanlığa (Ulusal Ajans'a) tahsis edilen kaynakların muhasebesi ve izlenmesi için gerekli sistemin kurulması ve işletilmesi,
- Programlar çerçevesinde seçilerek finanse edilen projelerin gelişiminin izlenmesi, tahsis edilen kaynakların kullanımına ilişkin teknik denetim yapılması, rapor istenmesi ve değerlendirilmesi. (idari, mali ve hukuki işlemlerin yürütülmesi),
- Proje sonuçlarının ve özellikle beğeni kazanan iyi uygulamaların ülke içinde ve dışında yayımına katkı sağlanması,
- Programın genel değerlendirmesine, gelişimine ve farklı programlar arasında işbirliğinin artırılmasına katkıda bulunulması,
- AB Komisyonu, diğer ulusal ajanslar ve diğer ülke yararlanıcıları ile ilişkilerin kurulması, geliştirilmesi ve koordinasyon ve işbirliğinin sağlanması.

4.3.2. Hayat Boyu Öğrenme Programları

Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları, 2007 yılından 2013 yılına kadar sürecekteki yedi yıllık sürede Hayat Boyu Öğrenme Programı (LLP) oluşturarak mesleki ve genel eğitimin yanında diğer alt programları da içine alarak bütünleştirmiştir.

Hayat Boyu Öğrenme Programı, bir önceki dönem programları olan Socrates ve Leonardo da Vinci programlarının yerini alan bir çatı program niteliğindedir. Program, 2007-2013 döneminde uygulanmak üzere, hayat boyu öğrenme marifetiyle Birliği tam sosyal uyuma ve sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya sahip ileri bir bilgi toplumu haline getirmeye katkı sağlamak için oluşturulmuştur. Hayatboyu Öğrenme programının bünyesinde dört adet sektörel alt program (Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundtvig) ve bunlara ek olarak Ortak Konulu Program (Transversal) ve Jean Monnet programı bulunmaktadır (WEB_46, 2013).

Hayat boyu öğrenmenin genel hedefi, topluluk içindeki eğitim sistemleri arasında dünya kalitesinde bir referans olmaları için değişim, işbirliği ve hareketliliği güçlendirmektir (WEB_47, 2007).

Hayat boyu öğrenmenin özel hedefleri şunlardır (WEB_47, 2007).

- Kaliteli hayat boyu öğrenmenin gelişimine katkıda bulunmak, bu alandaki sistemlerde ve uygulamalarda yüksek performansı, yeniliği ve bir Avrupa boyutunu teşvik etmek,
- Hayat boyu öğrenme için bir Avrupa alanının gerçekleşmesini desteklemek,
- Üye Ülkeler içinde mevcut hayat boyu öğrenme fırsatlarının kalitesini, cazipliliğini ve erişilebilirliğinin iyileştirilmesine yardımcı olmak,
- Hayat boyu öğrenmenin sosyal uyuma, aktif vatandaşlığa, kültürler arası diyaloga, cinsiyet eşitliğine ve kişisel gerçekleştirmeye katkısını kuvvetlendirmek,
- Girişimciliğin gelişmesini, rekabet gücünü, istihdam edilebilirliği ve yaratıcılığı desteklemek,
- Sosyo – ekonomik özellikleri ne olursa olsun özel ihtiyaca sahip kişiler ve dezavantajlı gruplar dahil her yaşta insanlar tarafından hayat boyu öğrenmeye katılımının artmasına katkıda bulunmak,
- Dil öğrenimini ve dil çeşitliliğini desteklemek,

- Hayat Boyu Öğrenme için yenilikçi bilgi iletişim- tabanlı içerik, hizmetler, yöntemler ve uygulamaların gelişimini desteklemek,
- Anlayışa, insan hakları ve demokrasiye saygıya dayalı bir Avrupa vatandaşlığı duygusunun yaratılmasında ve insanlar ve kültürler için hoşgörü ve saygının teşvik edilmesinde Hayat Boyu Öğrenmenin rolünü güçlendirmek,
- Avrupa’da mesleki eğitim ve öğretimin (VET) tüm sektörlerinde kalitenin artırılması için işbirliğini desteklemek,
- Eğitimin kalitesini iyileştirmek amacıyla sonuçların, yeni ürünlerin ve süreçlerin kullanımını teşvik etmek, Hayat Boyu Öğrenme Programı tarafından kapsanan sahada iyi uygulama değişimi yapmaktır.

4.3.2.1. Comenius Okul Eğitimi Programı

Comenius Programı, genel olarak, okul eğitiminde kaliteyi artırmayı ve Avrupa boyutunu güçlendirmeyi hedefleyen bir “Hayat Boyu Öğrenim Programı”dır. Comenius Programı, öğrenciler ve eğitim personeli arasında Avrupa kültür ve dil çeşitliliği ile değerleri hakkında bilgi ve anlayış oluşturmaya imkan sağlayan, iş birliğini güçlendiren aktif bir Avrupa vatandaşı olma yolunda bireylerin kişisel gelişimleri için gerekli olan temel becerileri ve yeterlilikleri edinmelerine destek veren faaliyetler düzenlemektedir (WEB_48, 2013).

Comenius Programı, okullar ve öğretmen yetiştiren kurumlar arasında uluslararası iş birliğini, pedagojik metotlar ve materyaller geliştirmeyi, okulların idaresine yönelik iyi çalışmaların ve yeniliklerin uluslararası boyutta yaygınlaştırılmasını katkı sağlar. Hedefleri (WEB_48,2013) :

- Okullar ve öğretmen yetiştiren kurumlar arasında uluslararası işbirliği ve değişimi teşvik etmek,
- Pedagojik metotlar ve materyaller geliştirmek,
- Okulların idaresine yönelik güzel çalışmaların ve yeniliklerin uluslararası boyutta yaygınlaştırılmasını desteklemek,
- Eğitimde dışlanma ve okulda başarısızlıkla mücadelede, özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin entegrasyonu ve eğitimin bütün sektörlerinde fırsat eşitliğini teşvik eden yöntemlerin geliştirilmesini ve yaygınlaştırılmasını desteklemek,

- Yabancı dil olarak Avrupa dillerinin öğretiminde kaliteyi ve öğretilen yabancı dil çeşitliliğini artırmak,
- Gerek eğitim, gerekse sosyal, fiziksel, coğrafi, psikolojik, ekonomik açılardan belli dezavantajları olan kişilere öncelik vermek,
- Okul eğitiminde ve okul eğitiminde görev yapan personelin eğitiminde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin (BIT) kullanımını teşvik etmektir.

4.3.2.2. Erasmus-Yüksek Öğretim Programı

Erasmus programı, yükseköğretim kurumlarının birbirleri ile işbirliği yapmalarını teşvik etmeye yönelik bir Avrupa Birliği programıdır. Yükseköğretim kurumlarının birbirleri ile ortak projeler üretip hayata geçirmeleri; kısa süreli öğrenci ve personel değişimi yapabilmeleri için karşılıksız mali destek sağlamaktadır. Bunun yanı sıra yükseköğretim sistemini iş dünyasının gereksinimlerine uygun olarak geliştirmek ve üniversite mezunlarının iş dünyasında istihdam edilebilirliğini arttırmak amacıyla yükseköğretim kurumları ile çalışma çevreleri arasındaki ilişkilerin ve işbirliğinin artırılmasını da teşvik etmektedir (WEB_49, 2014).

Erasmus değişim programı aynı zamanda Türk yüksek öğretimine de ilham kaynağı olmuş, Avrupa üniversiteleri ile Türk üniversiteleri arasında gerçekleştirilen hareketlilik eyleminin ulusal düzeyde de uygulanmasına olanak veren ve kısaca İçErasmus olarak tanımlanan hareketliliğe olanak sağlayan bir düzenleme YÖK tarafından gerçekleştirilmiş bulunmaktadır. Konuya ilişkin yasal dayanak 31.03.2006 tarihinde 26125 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmıştır (YÖK, 2008).

Programın amacı Avrupa’da yükseköğretimin kalitesini artırmak ve Avrupa boyutunu güçlendirmektir. Erasmus programı, üniversiteler arasında ülkelerarası işbirliğini teşvik ederek; öğrencilerin ve eğitimcilerin Avrupa’da karşılıklı değişimini sağlayarak; programa katılan ülkelerdeki çalışmaların ve alınan derecelerin akademik olarak tanınması ve şeffaflığın gelişmesine katkıda bulunarak bu amacı gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Daha kaliteli yükseköğretim sunan Avrupa’da mezunlar daha donanımlı, iş dünyasının beklentilerine daha fazla cevap veren bireyler olacaklardır (WEB_49, 2014).

4.3.2.3. Erasmus+ Programı

Hayat boyu Öğrenme Programları bünyesinde yürütülmüş olan Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius ve Grundtvig programları ile Gençlik Programı'nı ve 5 uluslararası işbirliği programı da (Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink ve Sanayileşmiş Ülkelerle İşbirliği Programı) dahil edilerek *Erasmus+* başlığı altında toplanıyor. Yani bundan böyle önceki programların isimleri yerine, yalnızca Erasmus+ ismi kullanılacak. Böylece parçalı yapıdan vazgeçilmiş oluyor, programlar bütünleşik bir yapıya kavuşuyor. Bu programın getirdikleri şunlardır (WEB_31, 2013):

- Tek program ile daha basit başvuru kuralları ve prosedürler getiriliyor.
- Yüksek lisansını yapmış öğrencilerin eğitimlerine yurt dışında devam edebilmeleri ve bilgi-yoğun bir işte çalışabilmeleri için gereken becerileri kazanmalarını desteklemek amacıyla borç (kredi) garanti programı uygulanmaya başlanıyor.
- Yeni öğretim metotları sunarak yükseköğretim kurumları ve iş yerleri arasında yaratıcılık, yenilik ve girişimciliği arttırmaya yönelik büyük ölçekli ortaklıklar (bilgi birlikleri) kurulması sağlanıyor.
- Sektörlere yönelik yenilikçi mesleki eğitim - öğretim metotları yoluyla istihdam edilebilirliği arttırabilmek için eğitim ve öğretim kurum/kuruluşları arasında ortaklıklar (sektörel beceri birlikleri) oluşturulmasına imkan sağlanıyor.
- Hareketlilik ve ortaklık fırsatları yeni dönemde önemli ölçüde güçlendiriliyor ve özellikle yüksek öğrenim/mesleki eğitim öğrencileri, öğretmenler, eğiticiler ve gençlik çalışanları için fon imkanları arttırılıyor.
- Eğitim-öğretim kurumları ve gençlik organizasyonlarının iyi uygulamalarını paylaşmaları, iş dünyasının yenilik ve istihdam edilebilirliği teşvik etmesi, e-twinning gibi IT platformlarının desteklenmesi için daha fazla imkân sağlanıyor.

4.3.2.4. Grundtvig

Grundtvig Programı, mesleki eğitim dışında her çeşit yetişkin ve yaygın eğitim üzerine odaklanır. Yaygın eğitim içindeki öğrenci, öğretmen, eğitmen ve diğer personelle yetişkin eğitim alanındaki eğitim kurumları ve bu tür eğitim fırsatları sunan kuruluşları hedefler. Yaygın eğitim kurumları başta olmak üzere sivil toplum kuruluşları, araştırma merkezleri, danışmanlık ve bilgi/iletişim kuruluşları ile özel

kuruluşlar, yükseköğrenim kurumları, cezaevleri, müzeler, kütüphaneler gibi kuruluşlar ülkeler arası ortaklıklar, Avrupa projeleri ve ağlar kurarak birlikte çalışabilirler (WEB_31, 2013).

Ayrıca Türkiye’de de üniversiteler yaşam boyu öğrenme çalışmalarına önem vermeye başlamışlar ve sürekli eğitim merkezi, yaşam boyu öğrenme merkezi, akademik gelişim birimi, kişisel gelişim birimi gibi farklı adlarla tanımlanan birimler aracılığıyla hem kendi çalışanları hem de toplumun diğer kesimlerindeki kişiler için yaşam boyu öğrenme olanakları sunmaktadırlar (Sağlam, Çıray, Özüdoğru, 2011b).

4.3.2.5. Lingua

İlk iki programı desteklemek için oluşturulan Lingua programı ile dil öğreniminin desteklenmesi hedeflenmektedir.

4.3.2.6. Minerva

Minerva projesi yine eğitimin ticari bir nesneye dönüştürülmesi için atılmış önemli bir adımdır. Minerva projesi açık ve uzaktan eğitim, eğitim alanında bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılmasını kapsar. Bu yöntemler daha çok hizmetin sunulmasında ortaya çıkan ‘mekan’ sorununu çözmek amacıyla uygulanmaktadır. Sanal üniversiteler, CD ve DVD teknolojileri gibi yöntemlerle öğrencinin-müşterinin hareketliliği sorunu çözülebilmektedir. Minerva bu nedenle hem kısa hem de orta vadede uluslararası eğitim pazarını genişletecek bir olanak olarak algılanmaktadır.

4.3.3. Leonardo Da Vinci

Mesleki ve teknik beceri kazanımıyla doğrudan ilgili olan Leonardo da Vinci (LdV) Programı mesleki ve teknik eğitim alanındaki tüm bireylerin beceri ve yeterliliklerini artırmayı ve katılımcı ülkelerde sürekli gelişen ve değişen teknolojiye uyum kapasitesini artırmayı hedeflemektedir. LdV Programı, temel düzeyde mesleki ve teknik eğitim sisteminde olan ya da çıraklık eğitimi alan öğrencileri, işgücü piyasasındaki tüm bireyleri ve mesleki ve teknik eğitim alanında çalışanları (öğretmenler, usta eğitimciler, rehberlik danışmanları, işletmelerdeki insan kaynakları uzmanları vb.) kapsamaktadır (ERG, 2012).

Bu programda, yaşam boyu eğitim, emek piyasasında dezavantajlı durumda olabileceklere destek, yeni bilgi ve teknolojilerin kullanılması, toplumun tüm kesimlerinde ortaklık oluşturulması, eğitim kurumları ile işletmeler arası işbirliği, işsizliğin önüne geçilmesi, yeni yetenekler kazandırılması yoluyla işgücüne yatırımın gelişmesi öncelikleri söz konusudur. Program kapsamında bazı kazanımlar beklenmektedir. Bunlar (İKV, 2004):

- Katılan ülkelerde mesleki eğitim sistemlerinin ve uygulamalarının kalitesinin artırılması, yeniliklerin geliştirilmesi ve ulusal sistemlere katkı sağlanması,
- Mesleki eğitimin Avrupa boyutunu teşvik edilmesi,
- Sürekli mesleki eğitimin ve geleceğin mesleklerine hazırlanma ile teknolojik değişimlere uyumun özendirilmesi,
- Mesleki eğitim alanında dil yeterliliklerinin geliştirilmesi,
- Gençlerde temel mesleki eğitimin teşvik edilmesi,
- Mesleki eğitim alanında kadınlara fırsat eşitliği sağlanması,
- Mali, sosyal ve fiziksel nedenlerle eğitim alamamış kişiler için temel ve ileri düzeydeki mesleki eğitime erişimin sağlanması,
- Mesleki danışmanlık sistemlerinin kurulmasıdır.

4.4. AVRUPA BİRLİĞİ MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM POLİTİKALARINA UYUM İÇİN ALINAN KARARLAR

4.4.1. VIII. Kalkınma Planında Mesleki ve Teknik Eğitim (2001-2005)

VIII. Kalkınma Planında mesleki ve teknik eğitim alanında aşağıdaki kararlar alınmıştır (DPT, 2000):

- Örgün ve yaygın mesleki teknik eğitime ağırlık verilecek, ortaöğretimde mesleki teknik eğitimin payı artırılacak, üniversitelere giriş sınavlarında normal liseler ile meslek ve teknik lise mezunları arasındaki farklı değerlendirmeler kaldırılarak, mesleki ve teknik eğitimin yaygınlaşması teşvik edilecek, mesleki

teknik eğitim programlarının meslek standartlarına dayalı olarak yapılması sağlanacak ve çalışma hayatı ile işlevsel işbirliği geliştirilecektir.

- Meslek yüksekokulları ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları arasında program bütünlüğünü esas alan iş bölümü ve işbirliği kurulacak; nitelikli işgücünün yetiştirilmesinde önemli yeri olan meslek yüksekokullarında öğrencilerin uygulamalı eğitim almaları sağlanacaktır.
- Çıraklık, mesleki ve teknik eğitimin iş hayatının beklentilerine cevap verebilmesi, mesleki ve teknik eğitimle sanayi arasındaki ilişkinin artırılabilmesi ve uygulamada aksayan hususların giderilmesi amacıyla, 3308 sayılı Kanunda gerekli düzenlemeler yapılacaktır.
- Mesleki teknik eğitim, örgün ve yaygın eğitim sistemi içinde esnek, dinamik ve iş hayatı ile sıkı ilişki içinde geliştirilecektir.
- Mesleki ve teknik eğitimin daha etkin ve verimli olabilmesi için çalışma hayatı ile işlevsel işbirliğine imkân verecek yeni kurumlaşma modelleri geliştirilecektir.
- Kişilerin sahip oldukları mesleki yeterliklerin belirlenerek, güvenilir bir sınav ve belgelendirme sistemi ile değerlendirilmesi sağlanacaktır.

4.4.2. IX. Kalkınma Planında Mesleki ve Teknik Eğitim (2007-2013)

AB'ye üyelik sürecine katkı sağlayacak temel strateji dokümanı olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle plan dönemi AB mali takvimi dikkate alınarak, 2007–2013 yıllarını kapsayacak şekilde 7 yıllık olarak belirlenmiştir (DPT, 2006).

Türkiye’de mesleki ve teknik eğitim, T.C. Anayasası, 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu, 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ile desteklenen bir yapıya sahiptir.

Son yıllarda, mesleki ve teknik ortaöğretimin ağırlığının artması önemli bir politika hedefi olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda 9. Kalkınma Planı’nda (2007-2013) ekonominin ihtiyaç duyulan alanlarında nitelikli eleman bulmakta zorluklar

yaşanmasına rağmen, mesleki ve teknik eğitim mezunlarının işsizlik oranının halen yüksek olmasının altı çiziliyor (DPT, 2006).

Bilişsel yetenekleri yüksek öğrencilerin mesleki ve teknik eğitimi tercih etmemesi, söz konusu eğitim sisteminin işgücü piyasasının ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olmaması, mevcut programların ilgili tüm taraflarla işbirliği içinde güncellenmemesi, donanım eksikliği ve eğitim personelinin yetersiz olması bu durumun nedenleri arasında gösteriliyor.

Bu çerçevede, 9. Kalkınma Planı'nda aşağıdakiler öngörülüyor (ERG, 2012):

Mesleki ve teknik eğitimde modüler ve esnek bir sisteme geçilecek, yükseköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki mesleki eğitim, program bütünlüğünü esas alan tek bir yapıya dönüştürülecek, mesleki eğitimde, nitelikli işgücünün yetiştirilmesinde önemli yeri olan uygulamalı eğitime ağırlık verilecektir (9. Kalkınma Planı, Md. 573).

Mesleki eğitim sistemi, öğrencilere ekip halinde çalışabilme, karar verebilme ve sorun çözebilme, sorumluluk alabilme gibi işgücü piyasasının gerektirdiği temel becerilere sahip öğrenci yetiştirecektir (9.Kalkınma Planı, Md. 574).

Ekonominin ara eleman ihtiyacını karşılamak için mesleki eğitim faaliyetlerinin kümeleşme ortamı oluşturan OSB'lerde ilgili hizmet kurumları ve özel sektörle etkili işbirliği içinde yaygınlaşmasını sağlayan mekanizmalar güçlendirilecektir (9.Kalkınma Planı, Md. 575).

İşletmeler ve sivil toplum kuruluşlarının nitelikli işgücü yetiştirmeye yönelik faaliyetleri desteklenecektir (9.Kalkınma Planı, Md. 576).

Meslek standartlarına dayalı yeterliliklerin geliştirilmesi, belgelendirilmesi, belge ve eğitim veren kuruluşların akreditasyonu gibi temel işlevleri içeren Ulusal Mesleki Yeterlilik Sistemine ilişkin çalışmalar tamamlanacak ve bu sisteme duyarlı bir mesleki eğitim yapısı geliştirilecektir (9.Kalkınma Planı, Md. 577).

4.4.3. XVI. Milli Eğitim Şurası

Mesleki ve teknik eğitimin günün şartlarına ve Avrupa Birliğinin Eğitim Politikalarına uyumunun sağlanması için 1999 yılında, XVI. Milli Eğitim Şurası Mesleki ve Teknik Eğitim Şurası olarak toplanmıştır. Bu şurada, mesleki ve teknik eğitimin, orta öğretim sistemi bütünlüğü içinde ağırlıklı olarak yeniden yapılandırılması, okul ve işletmelerde meslek eğitimi ve istihdam, mesleki ve teknik eğitim alanına

öğretmen ve yönetici yetiştirme, mesleki ve teknik eğitimde sınavsız yükseköğretime geçiş ve mesleki ve teknik eğitimde finansman konuları görüşülmüştür.

XVI. Milli Eğitim Şurasında alınan kararlarda bazıları şunlardır:

1-Orta öğretim, bugünkü parçalı yapıdan kurtarılarak birlik içinde çeşitliliği yansıtan, kaynak kullanımında verimliliği getiren; yeterliğe dayalı, çok amaçlı ve demokratik bir yapılanmaya dönüştürülmeli; böylece genel ve mesleki liseler ve değişik sektörler için var olan okul türleri ve yaygın eğitim kurumları yerine, farklı amaçlara göre düzenlenmiş program çeşitliliğine yer veren kurumsallaşmaya geçilmelidir.

2-Sistemde programlar, diploma ve çeşitli sertifikalara götürülecek şekilde, geniş tabanlı ve modüler esasa göre düzenlenmeli; bu düzenlemelerde, gerekli koşulları karşılamak kaydı ile, yatay ve dikey geçişler, program bütünlüğü içinde, lisans üstü eğitimi de kapsayacak bir perspektifle ele alınmasıdır.

3- Mevcut kapasitenin tam gün- tam yıl kullanılması sağlanmalıdır.

4- Orta öğretimden yükseköğretime geçişle ilgili olarak, Millî Eğitim Bakanlığı ile YÖK'ün ortaklaşa yürüttükleri proje, yeni ilkeleri de yansıtacak şekilde düzenlenmeli; mesleki teknik eğitim programlarından mezun olanlardan, isteyenlere kendi alanları doğrultusunda, meslek yüksekokullarının diploma veya sertifika amaçlı programlarına sınavsız giriş imkânı verilmeli; bu okullardan diploma ile mezun olanlardan isteyenlere, alanlarında lisans programlarına dikey geçiş yapmaları sağlanmalı; ayrıca, yeni model bütünlüğünde, gerek MYO mezunu ve gerekse mesleki ve teknik orta öğretim programlarından mezun olan, fakat kendi alanlarında doğrudan lisans öğrenimine başlamak isteyenlerin yükseköğretime geçişlerinde başarı kriteri esas alınmalıdır.

5- Önerilen sistem, kavramsal düzeyde, yakın bir gelecekte gerçekleştirilmesi düşünülen 11-12 yıllık zorunlu eğitim uygulaması dikkate alınarak planlanmalıdır.

6- Meslek standartlarının hazırlanıp geliştirilmesi kurumsal bir temele oturtulmalıdır. Bu çerçevede, mesleki eğitimde niteliği geliştirici ve yönlendirici olmak üzere, ulusal meslek standartlarını geliştirme, uluslararası gelişmeleri gözleme, standart denetimlerini ve belgelendirme görevlerini yapmak üzere, Avrupa Topluluğu ve OECD ülkeleri başta olmak üzere gelişmiş ülkelerde de olduğu gibi, “Türk Meslek Standartları Kurumu” adıyla özerk yapılı bir kuruluş oluşturulmalı, eğitim kurumlarının görevi yetiştirme ile sınırlandırılmalıdır. Bu kurum doğrudan veya yetkili kılacağı (akredite edeceği)

kurumlar kanalıyla meslek standartları geliştirme, sınav ve belgelendirme işlemlerini yürütmeye yönlendirme görevlerini de üstlenmelidir.

7- İlköğretimin bütün sınıflarında meslek alanlarını tanıtıcı etkinliklere yer verilmelidir.

8- 3308 Sayılı Kanun gereğince; işverenlerin, çırakların %3'ü oranında engelli çırak almaları konusunda özel bir çaba gösterilmelidir.

9- Mesleki ve teknik eğitim kurumlarından mezun olanları, yetiştirildikleri alanlarda iye yerleştirmek ve işteki performanslarını değerlendirmek için mesleki ve teknik eğitim kurumlarında İşe Yerleştirme ve İzleme Birimi oluşturulmalıdır.

4.4.4. XVIII. Milli Eğitim Şura Kararlarında Mesleki ve Teknik Eğitim

Milli Eğitim Şurası, Türkiye'de eğitim yönetişimi sistemi içinde katılımcı mekanizmaların ne ölçüde çalıştırıldığı ve eğitim camiasının gündeminin ne olduğu konusunda çeşitli veriler sağlayabilecek önemli bir kurumsal düzenlemedir.

Kasım 2010'da toplanan Milli Eğitim Şurası'nın toplanmasını ve karar almasını düzenleyen yönetmelik, Mayıs 2010'da değiştirilmiştir.

XVIII. Milli Eğitim Şurasında aşağıdaki kararlar alınmıştır :

Mesleki ve teknik ortaöğretime erişimi artırmak amacıyla 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu gereği öğrencilere ödenmesi gereken ücretin, yurt genelinde (yaşına uygun asgari ücretin % 30'dan az olmamak üzere) kamu ve özel sektörde uygulanmasında karşılaşılan sorunlar giderilmeli, işletmelerde beceri eğitimi yapan öğrencilerin sosyal güvenlik hakları iyileştirilmelidir (XVIII. Milli Eğitim Şurası, Md.17).

Genel ortaöğretim ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarındaki dersler ve haftalık ders saati sayısı azaltılmalı, teneffüs süreleri artırılmalı, ayrıca mesleki ve teknik ortaöğretimde uygulama derslerine daha fazla ağırlık verilmelidir (XVIII. Milli Eğitim Şurası, Md.18).

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında; okul, alan ve bölümler işgücü piyasası, ihtiyaç analizi sonuçları ve bölgesel ihtiyaçlara göre sektöre yakın mekânlarda, mesleki eğitim kampüsleri şeklinde açılmalı, okulların yönetimi ayrı ayrı olmalı, yemekhane,

kantin, laboratuvar, atölye, sosyal tesisler, kütüphane vb. fiziki yapılar daha verimli ve etkili biçimde kullanılmalıdır (XVIII. Milli Eğitim Şurası, Md.19).

Mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencileri için ÖSS akademik ve mesleki alanda yapılmalı, öğrenciler alanı ile ilgili yükseköğretim kurumlarına yerleştirilirken sonuçlar birlikte değerlendirilmeli, mezunların kendi alanlarındaki yükseköğretim programları yeniden belirlenerek yükseköğretime geçişte ek puan verilmelidir (XVIII. Milli Eğitim Şurası, Md.20).

Mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencileri için ÖSS akademik ve mesleki alanda yapılmalı, öğrenciler alanı ile ilgili yükseköğretim kurumlarına yerleştirilirken sonuçlar birlikte değerlendirilmeli, mezunların kendi alanlarındaki yükseköğretim programları yeniden belirlenerek yükseköğretime geçişte ek puan verilmelidir (XVIII. Milli Eğitim Şurası, Md.21).

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu mezunlarına uzun vadeli faizsiz işletme kredisi verilmesi ile ilgili düzenlemeler yapılmalıdır (XVIII. Milli Eğitim Şurası, Md.22).

Mesleki ve teknik eğitim ile ilgili öğretim dairelerinin tek çatı altında birleştirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır (XVIII. Milli Eğitim Şurası, Md.23).

Örgün, yaygın ve açık öğretim sisteminde genel ortaöğretim ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları arasında bütün sınıflarda yatay ve dikey geçişlerin yapılmasına imkân sağlanmalıdır (XVIII. Milli Eğitim Şurası, Md.29).

4.4.5. Torba Yasada Mesleki ve Teknik Eğitime Yönelik Düzenlemeler

Torba Yasa 4 ayrı kanunda değişiklikleri içermektedir. Bu kanunlar; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunudur. Tasarıdaki düzenlemeler ve değerlendirilmesi konuları itibariyle aşağıya aktarılmıştır (Kenar, 2011):

1- Çıracak ve stajyerler genel sağlık sigortası kapsamına alınmıştır.

Mesleki ve Teknik Eğitim Kanunu kapsamındaki aday çıracak ve çıraklar ile işletmelerde mesleki eğitim gören meslek lisesi öğrencileri, iş kazası ve meslek hastalığı

ile hastalık sigortası kapsamındaydı. Tasarı ile 5510 sayılı Kanununun 24. maddesinde öngörülen değişiklikle aday çırak ve çıraklar ile işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler genel sağlık sigortası kapsamına alınmıştır. Sigorta primleri, Milli Eğitim Bakanlığı Bütçesinden karşılanmaya başlamıştır. Mevcut haliyle iş kazası sigortası, kazanın neden olduğu tedavi masraflarını karşılamamakta, sadece kaza nedeniyle iş göremezlik ödeneğini karşılamaktaydı. Bu durumda öğrencilerin sağlık giderleri 18 yaşından küçükse genel sağlık sigortası tarafından; 18 yaşından büyükse anne veya babalarının sigortası tarafından karşılanmaktaydı.

2- Yükseköğretim öğrencisi stajyerler iş kazası, meslek hastalığı ve genel sağlık sigortası kapsamına alınmıştır.

5510 sayılı Kanununun 24. maddesinde öngörülen değişiklikle yükseköğrenimleri sırasında staja tabi tutulan öğrenciler; iş kazası, meslek hastalığı ve genel sağlık sigortası kapsamına alınmıştır. Bazı işletmeler staj sırasında iş kazası ve meslek hastalığı riski nedeniyle MYO ve üniversite öğrencilerine staj imkânı sağlamıyordu. Bu düzenleme işletmelerin bu riskini ortadan kaldırmıştır. Primler üniversite bütçelerine konan ödeneklerden karşılanmaya başlamıştır.

3- İŞKUR kurslarına katılanlar da genel sağlık sigortası kapsamına alınmıştır.

Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerler hakkında da iş kazası ve meslek hastalığı sigortası ile ayrıca genel sağlık sigortası hükümleri uygulanmaya başlamıştır. Primler işsizlik sigortası fonundan karşılanmaktadır.

4- On ve daha fazla işçi çalıştıran işletmeler beceri eğitimi zorunluluğu kapsamına alınmıştır.

Mesleki ve Teknik Eğitim Kanununda öngörülen değişiklikle on ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler beceri eğitimi zorunluluğu kapsamına alınmaktadır. Değişiklikle maddenin ilk fıkrası şöyle olmuştur:

“On ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları personel sayısının yüzde beşinden az, yüzde onundan fazla olmamak üzere mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencilerine beceri eğitim yaptırır. Öğrenci sayısının tespitinde kesirler tama iblağ olunur.

Bu madde kapsamında on ve daha fazla öğrenciye beceri eğitimi yaptıracak işletmeler bu amaçla bir eğitim birimi kurar. Bu birimde, yapılan eğitim için alanında

ustalık yeterliğine sahip ve iş pedagojisi eğitimi almış usta öğretici veya eğitici personel görevlendirilir.”

Ayrıca söz konusu maddeye “Bu maddede belirtilen on personel sayısını beş personele kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.” ibaresi eklenmiştir.

Mesleki ve Teknik Eğitim Kanununda mevcut düzenlemeden önce, yirmiden fazla işçi çalıştıran işyerlerinde beceri eğitiminin zorunlu olması şeklindedir. 2001 öncesi 50 ve daha fazla işçi çalıştıran işletmelerde beceri eğitimi zorunluluğu söz konusu idi. 2001 yılında yürürlüğe giren 4702 sayılı Kanun ile 50 sayısı 20’ye indirildi ve “işçi” ibaresi “personel” olarak değiştirildi. Şimdi 10’a indirilmiş ve Bakanlar Kurulu’na bu sayıyı 5’e indirme yetkisi verilmiştir. (Tasarının ilk halinde çalışan sayısı 5 olarak Plan Bütçe Komisyonuna gelmiş, Komisyonda 10 olarak değiştirilmiştir.)

5- Halen kanun kapsamında staj görenlere brüt asgari ücret üzerinden ödenen ücret, net asgari ücret üzerinden ödenmeye başlamıştır.

Mevcut hükme göre, kanun kapsamında staj görenlere ödenen ücret, brüt asgari ücretin %30’undan az olamaz yerine, “net asgari ücretin %30’undan az ödenemez” şeklinde değiştirilmiştir.

6- Mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumları Mesleki ve Teknik Eğitim Kanunu kapsamına alınmıştır.

Meslekî ve Teknik Eğitim Kanununda “orta öğretim kurumları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumları” ibaresi eklenerek meslek yüksekokulları ve mesleki ve teknik eğitim yapan fakülteler Mesleki Eğitim Kanunu kapsamına alınmıştır. Bu düzenlemeyle yükseköğretimdeki öğrenciler, Mesleki ve Teknik Eğitim Kanun kapsamındaki haklardan (staj ücreti gibi) yararlanacaktır.

7- İŞKUR’un aktif istihdam politikaları bütçesi artırılmaktadır.

İşsizlik Sigortası Fonundan aktif istihdam programlarına ayrılan tutar daha önce hazinenin fona ödediği bir önceki yıl priminin %30’u iken, yeni düzenleme ile “Fonun bir önceki yıl prim gelirlerinin % 30’u” olarak belirlenmiştir. Mevcut hali ile 2011 yılında fondan aktartılacak tutar 352,8 milyon TL iken, Tasarı ile bu tutar 1.411,6 milyon TL’ye çıkarılmıştır. Bu oranı % 50’ye kadar çıkarmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

8- Uzman ve usta öğreticilere prim borçlanması hakkı getirilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı örgün ve yaygın eğitim kurumlarında ek ders ücreti karşılığında uzman ve usta öğretici olarak çalıştırılanlar, önceki çalışmalarından dolayı ay içinde 30 günden eksik kalan sürelerini kendileri veya hak sahipleri tarafından borçlanabileceklerdir.

9- Mesleki eğitim belgeli eleman istihdamına teşvik getirilmiştir

4447 sayılı Kanuna eklenen geçici madde ile 31/12/2015 tarihine kadar özel sektörde işe alınan sigortalıların mesleki eğitim belgesine göre belirlenen sürelerde, sigorta primlerinin işveren hisselerine ait tutarı, işe alındıkları tarihten itibaren İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacaktır.

Tablo 4.2. Tasarıya Göre İstihdamı Destek Unsurları

	18-29 yaş gençler	Kadınlar	29 yaş üstü erkek	Halen çalışanlar
Mesleki Yeterlik Belgesi Sahibi	48 ay	48 ay	24 ay	12 ay
İŞKUR Eğitimi Mezunu	36 ay	36 ay	24 ay	-
Mesleki Orta veya Yüksek Öğretim Mezunu	36 ay	36 ay	24 ay	12 ay
Belgesi Olmayan	24 ay	24 ay	-	-
İŞKUR'a Kayıtlı	ilave 6 ay	ilave 6 ay	ilave 6 ay	-

Kaynak: Kenar, 2011.

Bu destek unsurundan yararlanabilmek için sigortalıların sahip oldukları mesleki belgelerde belirtilen meslek ya da alanlarda işe alınmaları ve/veya çalışıyor olmaları gerekir. Bakanlar Kurulu, bu maddenin uygulanma süresini 2015 yılından itibaren beş yıla kadar uzatmaya yetkilidir. Tasarıya göre en büyük destek, mesleki yeterlik belgesi sahiplerine getirilmiştir. Mesleki yeterlik belgesine sahip, İŞKUR'a kayıtlı 18- 29 yaş

arası bir kişiyi veya 18 yaşından büyük bir kadını işe alan işveren, 54 ay süre ile bu destekten istifade edecektir.

10-Meslek Yüksekokullarındaki yıllık dönem sayısı 3'e çıkarılmaktadır.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 3 üncü maddesinde yapılan düzenleme ile meslek yüksekokulu tanımı ve ön lisans tanımı değiştirilmektedir. Yeni düzenlemede MYO'lar "nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan yılda iki veya üç dönem olmak üzere 2 yıllık eğitim-öğretim sürdüren, ön lisans derecesi veren bir yükseköğretim kurumu" olarak tanımlanmaktadır. Daha önceki toplam 4 dönem, böylelikle 6 döneme kadar çıkabilecektir. İlave iki dönemin işletmelerde staj-beceri eğitimi şeklinde yapılması planlanmıştır.

4.4.6. Öğretmen Yetiştirme Milli Komitesi

Bologna Deklarasyonu'nda dile getirilen bir diğer konu da AB öğretmen eğitiminde akreditasyondur. AB'de serbest dolaşım çerçevesinde öğretmenlerin ortak niteliklere sahip olması beklenmektedir. Öğretmenlerin çok farklı kültürel ve coğrafi ortamlarda görev yapabilmelerine ilişkin uluslararası hareketlilik fırsatları artırılmaktadır. Üye ülkelerdeki öğretmenlerin AB ülkelerinde etkin olarak çalışabilmeleri ve sürekli mesleki gelişimlerinin sağlanması için kaliteli hizmet öncesi eğitim şarttır (Terzi, 2005).

Türkiye'de de akreditasyon amaçlı Öğretmen Yetiştirme Milli Komitesi kurulmuştur. Eğitim fakültelerinin akreditasyonu kapsamında 1998-2002 yılları arasında pilot çalışmalar yapılmıştır. Bu konuda Anadolu, Çukurova, Dokuz Eylül Üniversitesi gibi çeşitli üniversitelerde çalışmalar yapılmış ve ulusal toplantılar düzenlenmiştir (WEB_2, 2010b).

BÖLÜM 5 BULGULAR

- Mesleki ve teknik eğitiminin yaygınlaştırılmaması ve toplum gözündeki itibarını kaybetmesi başta gelen sorundur. Mesleki eğitim kurumlarına öğrenci talebi de istenilen düzeyde olmadığından Türkiye’de eğitim genel eğitim ağırlıklı devam etmektedir. Meslek eğitimi için üniversiteler tercih edilmektedir. Bu nedenle, ihtiyaç duyulan ara işgücünden yoksun kalınmaktadır (Kenar, 2005).
- Eğitim ile istihdam arasında zayıf bir ilişki bulunmaktadır. Mesleki eğitimde teorik eğitimin yetersiz olması, okutulan müfredatın güncel olmaması işgücü piyasasının talep ettiği nitelikte, değişen bilgi ve beceriye sahip ara işgücü yetiştirilememesine neden olmaktadır (Koçel, 2004).
- Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında görev alan eğitimcilerin mesleki becerileri ve bilgileri zaman içerisinde sanayiden ve gelişen teknolojiye kopuk olmaları nedeniyle yetersiz kalmaktadır (Koçel, 2004).
- Mesleki ve teknik eğitim kurumları ile işletmeler arasında işbirliği eksikliği vardır.
- İşletmelerin önem vermemesi nedeniyle öğrenciler, aldıkları eğitimi pratiğe dökebilecekleri staj imkânı bulamamaktadır. Eğitim kurumları ile işletmeler arasında diyaloglarında eksiklik vardır (Kenar 2005).
- Çıraklık eğitimine 4702 sayılı Yasa ile getirilen yenilik ile on dokuz yaşından büyük kişilere çırak olma olanağı tanınmıştır. Bu düzenleme mesleki eğitim yaşını yükselterek niteliksiz işçilere mesleki eğitim kazandırmaya amaç edinmiştir. Ancak bu kişilerin çırak adı altında işçi olarak çalıştırılmasını neden olmuştur. işçi olarak çalışmalarına rağmen işçilerin sahip olduğu haklardan yararlanamamakta ve emeklilik sigortasına tabi olmadan çalışmaktadırlar (Yücesoy, 2006).

MEGEP ve MTEM projeleri çerçevesinde geliştirilen ve Avrupa Birliği'nin geliştirdiği çerçeveye paralel Ortak Referans seviyeleri ve Ulusal Yeterlilik Çerçevesi bizim için büyük bir fırsat anlamına gelmektedir. Avrupa Birliği hedefinden sapmadığımız sürece ilerleyecek gibi görünen akademik ve yasal süreç, devletin ve ilgili kurum ve kuruluşların samimi gayretleri ile birleşirse yalnızca kâğıt üzerinde değil, gerçekten kaliteli ve uygulamada da kendini kanıtlayacak bir sisteme dönüşebilir.

Türkiye'nin önünde önemli bir fırsat vardır. Avrupa Birliği eğitimin kalitesi açısından çok ilerlemiş olsa da, mobilite, ortak referanslar ve yeterlilikler açısından henüz farkı çok açmamış görünmektedir. Bu konuda göstereceğimiz ciddi çalışma ve samimi gayretlerle kısa süre içinde aradaki farkı kapatmak ve insanımıza hak ettiği eğitim standartlarını sunmak mümkündür. Her ne kadar Avrupa Birliği temelde siyasi bir topluluk olsa bile, insanlarına sunduğu imkânları bizim toplumumuzda fazlasıyla hak etmektedir.

BÖLÜM 6 SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. SONUÇ

Bu araştırmada elde edilen bulgular aşağıda belirtilmiştir:

- TES'nin AB eğitim politikalarına uyumunda öncelikle DTP bağlı Ulusal Ajansın kurulması ve bundan sonra MEB bünyesinde Danışma ve Araştırma Kurullarının oluşturulması önemli kilometre taşları olarak kabul edilebilir. Bu süreçten sonra konuyla ilgili uzmanların yetiştirilmesi de önemli bir gelişmedir.
- Mesleki ve teknik eğitimdeki merkezi yapı, bölgelerdeki ekonomik farklılıklardan ve teknolojiye yeniliklerden dolayı insan gücü ihtiyaçları ile o bölge ya da ilin eğitim ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır.
- Meslekî ve teknik eğitim faaliyetlerine yerel düzeyde katılım yeterli değildir. İşletmeler, eğitimle ilgili karar alma sürecinde yeterince yer almamaktadırlar.
- Eğitim ile iş hayatı arasında ve eğitim kurumlarının kendi içinde geleneksel sınırın bulunması; işbirliğinin ve işlerliğin yeterli olmaması, yerel düzeyde yetki devrinin olmaması; eğitimin yerel ihtiyaçlara göre düzenlenememesi sorununu gündeme getirmektedir.
- Mesleki seçeneklerin ve izlenecek yolların hem iş hayatına, hem de yükseköğretime götüreceği biçimde belirgin olmaması, gençlerin eğitime olan ilgisinin azalmasına neden olmaktadır. Çeşitli çıkış noktaları olan geniş ve esnek seçeneklerin bireylere sunulduğu ve bu seçenekler arasındaki geçişlerdeki zaman kaybının en aza indirildiği bir eğitim sisteminin olmaması, hem güçlü bir yapının oluşmasını engellemekte; hem de gençlerin ilgisini çekmemektedir.
- Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi çerçevesinde düzenlenen meslek kursları da, yaygın eğitimin AB politikalarına uyumu konusunda önemli katkılar sağlamıştır.

- İşgücü piyasalarının niteliksiz elemanlara rağbet etmediği, örgün ve yaygın eğitim sistemlerinin ihtiyaç duyulan vasıfta elemanları yetiştirebilmesi için gerekli düzenlemelerin sürekli olarak yapıldığı günümüzde Türkiye’de bu konuda arzu edilen noktada olduğunu söylemek oldukça güçtür.
- Türkiye’de öğretim programları günün teknolojik gelişmelerine uyum sağlayamamaktadır. Özellikle uygulamalı mesleki eğitime gereken önem verilememektedir.
- Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi çerçevesinde düzenlenen meslek kursları da, yaygın eğitimin AB politikalarına uyumu konusunda önemli katkılar olarak değerlendirilebilir.
- AB’nin ortak ve tek bir eğitim politikası olmamakla birlikte, Birliğin geleceği açısından ön gördüğü ve önem verdiği temel kriterlere uyum bakımından Türkiye’nin özellikle yasal düzenleme bakımından önemli bir sorunla karşılaşması beklenmemektedir. Çünkü ilgili yasa ve mevzuatın genel hatlarıyla AB eğitim politikaları ile örtüştüğü bilinmektedir. Sorun, büyük çapta uygulamada beklenmektedir. AB eğitim politikalarına uyum konusunda Türkiye’yi zorlaması beklenen konular: mali sıkıntılar, öğrenme ve öğretme kültürü, merkeziyetçi yapı, fiziki ve teknolojik donanım eksikliği gibi konulardır.
- Meslekî ve teknik eğitimdeki merkezî yapı, bölgelerdeki ekonomik farklılıklardan ve teknolojideki yeniliklerden dolayı insan gücü ihtiyaçları ile o bölge ya da ilin eğitim ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır.
- Millî Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatının, üst düzey politika, genel strateji, niteliğin korunması, vb. konularda kararlar vermesi; bu kararlar çerçevesinde, yerel ihtiyaçların belirlenmesi, okul-sanayi arasında ve okullar arasında etkili bir iletişim kurulması, bölgesel ve il düzeylerinde araştırmalar yapılması, mezunların titizlikle incelenmesi ve benzeri görevlerin yerel düzeyde yerine getirilmesi gerekirken istenilen etkinlikte yapılamamaktadır.
- Türkiye’de mevcut ve geleceğe ilişkin meslek alanları, istihdam oranları, ülke, bölge ve yerel düzeydeki ihtiyaç belirleme ve mezunları izleme çalışmaları yetersizdir. Bu durum meslekî teknik öğretim kurumları ile iş dünyası arasında işbirliğini, koordinasyonu ve eğitim planlamasını olumsuz yönde etkilemektedir.

Türkiye’de mesleki eğitim, üniversiteye yönelik genel eğitimden daha alt seviyede kabul edilmektedir. Bu nedenle mesleki eğitime öğrenci ve velilerin ilgisi daha az olmaktadır. Bu durum meslek eğitiminde hedeflenen okullaşma oranına ulaşılmasını ve mesleki teknik eğitime gereken önemin verilmesini engelleyen etmenlerden biri olmaktadır.

- Mesleki ve teknik eğitim kurumları ve programları ile işe yerleştirme hizmeti veren birimler ve işgücü piyasası arasında etkili bir koordinasyon ve işbirliği sağlanamadığı için, uygulanan programlar çevre ihtiyaçları ile tutarlı değildir. İstihdam olanağı sınırlı olan alanlarda gereğinden fazla eleman yetiştirilmektedir.
- TES’nin mesleki ve teknik eğitimde AB eğitim politikalarına uyumu konusundaki çabalarda MTEM ve MEGEP projeleri ön plana çıkmaktadır. Bunlardan MTEM projesinin, meslek okulları için çağdaş ve etkin bir öğretmen eğitimi sisteminin düzenlenmesi ve geliştirilmesine yönelik önemli katkılar sağladığı söylenebilir. Bu çalışmalarla pilot olarak seçilen TEF için modüler öğretim programları geliştirilmiş ve üç yıldan beri uygulamaya devam etmektedir. Yine proje çerçevesinde bu okullara önemli donanım desteği sağlanmıştır. Benzer şekilde MEGEP projesi kapsamında MEDA fonu kullanılarak Türk Mesleki Eğitim Sistemini geliştirmeye yönelik önemli çalışmalar yapılmıştır.

Türkiye 2001 yılında Eğitim Bakanları düzeyinde, Prag’da yapılan toplantıya katılmıştır. Böylece Bologna sürecine dahil olmuştur. 2001 yılından itibaren AB destekli proje ve programlara aktif olarak katılım sağlanmıştır. Mesleki ve teknik eğitim alanında MEGEP ve MTEM projeleri uygulamaya konulmuştur. Projeler kapsamında atölye ve derslikler, donanım ve teçhizat ihtiyacı yeniden gözden geçirilmiş ve maddi destek sağlanmıştır. Görev yapan eğitim personeli yurt içi ve yurt dışında yapılan programlar ile hizmet içi eğitime tabi tutulmuş, yeni dönem için hazırlanmıştır. OÖP kapsamında 370 dersin modüler programı, eğitim öğretim ortamı oluşturulmuştur.

Modüler sisteme giriş ile birlikte 42 geniş alanda 200 civarında yeni dal uygulamaya konmuştur. Eskiden az sayıda bölüm ve bu bölümlerin altında az sayıda kısımlar ile eğitim öğretime devam eden mesleki ve teknik eğitim, program çeşitliliğine kavurmuştur. Bu programların AB ülkelerinde karşılığının olması da diploma denkliği

gibi konularda mezunlara avantaj sağlamıştır. Mesleki ve teknik eğitim alanında modüler sisteme geçilmesi tüm orta öğretim sistemini etkilemiştir. Orta öğretimde ilk yılını okuyan tüm öğrenciler, mesleki ya da genel lisede olmasına bakılmaksızın ortak dersleri alacaktır. Modüler sistem öncesi dönemde öğrenciler daha ilk yıllarında, okula başlar bağlamaz bölümlere ayrılmakta; meslek derslerini ilk yıl dâhil olmak üzere üç yılda alarak mezun olmaktadır.

6.2. ÖNERİLER

- Ülkemizin hızla artan nüfusu da dikkate alındığında mesleki eğitimin getireceği faydalar ve yaşam şartlarını etkileyişi konusunda tanıtım yapılmalıdır. Küçük yaşlarda meslek sahibi olabilme imkânları özendirilmelidir. Türkiye'nin geleceğinde etkin rol oynayacağı, her kesim tarafından kabul edilen teknik ve mesleki konularda yetişmiş eleman açığının doldurulması yönündeki çalışmalar hız verilmelidir.
- Mesleki bilgi ve becerisi olmayan işsizlerin yurt ekonomisine kazandırılması, yeniden yapılacak teknik ve mesleki eğitim planlamasında yer almalıdır.
- Sanayi ve Ticaret Odaları sadece uygulayıcı değil mesleki eğitim sistemini yönlendirici fonksiyona sahip olmalıdır. Bütçelerinin belli bir oranını mesleki eğitime destek için kullanmalıdır.
- Mesleki Eğitimde ders geçme ve kredi sisteminin yeniden getirilmesi, kredisine göre yatay geçişler yapabilmeleri, kendini tanıdığına istediği bir meslekte tamamladığı modüler programlara göre belge sahibi hatta zamanla meslek sahibi olabilmeleri açısından yararlı olacaktır. Sistem yatay ve dikey geçişlere başarı oranı doğrultusunda açık olmalıdır.
- İşletmelerde meslek eğitiminin niteliğini yükseltici tedbirler okul-sanayi işbirliği ile belirlenmeli ve uygulanmalıdır.
- Meslekî eğitim gören öğrencilerin ilgi, istidat ve kabiliyetleri ile is hayatının ihtiyaçları doğrultusunda çeşitli meslekî eğitim programlarına yönlendirilmeleri için 9 Mart 2006 tarihinde İstanbul İlinde Mesleki Eğitim Bilgi Merkezi kurulmuştur. Diğer illerde de Meslek Danışma Birimleri kurulmalıdır.

- Kayıt dışı ıarak çalıştıran işletmelerin, kayıt altına alınmasını sağlayacak tedbirler alınmalıdır.
- İşletmelerde meslek eğitiminde mesleki bilgi ve beceri kazandırma ile birlikte takım halinde çalışma, kendini ise alıştırma, insan ilişkileri, sosyal, ekonomik haklar ve ödevler ile kendini tanıtma becerisi de kazandırılmalıdır.
- Meslekî ve teknik eğitimde verimliliğin, etkinliğin yükseltilmesi için kapsamlı bir şekilde lme ve değerlendirme sistemi geliştirilmeli ve uygulanmalıdır.
- Meslekî eğitimin karar, uygulama ve denetleme aşamalarında, ğrenci, veli, is yasamı, eğitim çalışanlarının yer aldığı yasal sendika, oda, dernek vb. Meslek kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının katılımı sağlanmalıdır.

Mesleki ve teknik eğitimin, gençlerin potansiyellerini gerçekleştirmelerine katkıda bulunacak, işletmelerin gereksinimini karşılayacak ve uluslararası rekabette genç nüfusu ile ön plana çıkmak isteyen Türkiye'ye avantaj yaratacak biçimde yapılandırılması gerekiyor. Meslek eğitiminin yeniden yapılandırılması sürecinde önemli olan, iş dünyası, emek dünyası ve eğitim dünyasının somut verilerin bilimsel analizinden hareketle, hem kendi alanlarının hem de Türkiye'nin geleceğine en uygun önerileri birlikte şekillendirmesi ve sahiplenmesidir. Bu doğrultuda yapılacak çalışmalarda, politika yapıcıların ve araştırmacıların özel sektörün ihtiyaçlarını dinlemesi ve anlaması, özel sektörün de çabalarını veri ve analizlere dayandırması başarı sağlayabilmek için elzemdir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- [1] Adam, S., (2008), “*Learning Outcomes Current Developments in Europe*”: Update on the Issues and Applications of Learning Outcomes Associated With the Bologna Process, Presentation at Bologna Seminar at Herriot-Watt University, Edinburgh, 13.
- [2] Akbaş, O., Özdemir, S. M., (2002), “*Avrupa Birliği’nde Yaşamboyu Öğrenme*”, Milli Eğitim Dergisi, 155-156.
- [3] Akkutay, Ü., (1991), “*Türkiye’de Çıracılık Eğitimi*”, Ankara: Erek Ofset.
- [4] Alkan, C., Doğan, H., Sezgin, İ., (1996), “*Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları*”, Gazi Büro Kitabevi, (3.baskı), Ankara.
- [5] Altın, R., (2010), “*Mesleki Eğitim Sisteminde Yeni Eğilimler ve Modüler Sistem*”, Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirmesi Projesi, 100.
- [6] Anapa, S., (2008), “*Avrupa Birliği’ne Uyum Sürecinde Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim*”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye, 64.
- [7] Arıman, F. E., (1996), “*Avrupa Topluluğunda Eğitim Kavramı, Ortak Mesleki Eğitim Politikası ve İlgili Programlar*”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Avrupa Topluluğu Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- [8] Atabay, S., (2003), “*AB Sürecinde Türkiye ve Eğitim-Okul Eğitimi*”, Comenius Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Sayı 35, Ocak.
- [9] Atabay, S., (2006), II. Panel: “*Avrupa Birliği Eğitim Programları*”, İ. Erdoğan (Editör): Avrupa Birliği Vizyonu, Türkiye’de Eğitim ve Özel Okullar Sempozyumu İstanbul: Neta Matbaacılık, Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği, 131-132.
- [10] Avrupa Komisyonu, (2003), “*Sokrates Eğitim Alanında Topluluk Faaliyet Programı Başvuru Rehberi*”, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi, Ankara, 6-39.
- [11] Bayrakçı, M., (2005), “*Avrupa Birliği ve Türkiye Eğitim Politikalarında Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve Mevcut Uygulamalar*”, Milli Eğitim Dergisi.
- [12] Burkart, S., (2002), “*European Trends in the Development of Occupations and Qualification*”, Volume III- Published by CEDEFEP.
- [13] Cansever, B.A., (2009), “*Avrupa Birliği Eğitim Politikaları ve Türkiye’nin Bu Politikalara Uyum Sürecinin Değerlendirilmesi*”, International Online Journal of Educational Sciences, 1(1), 222-232.
- [14] CEDEFOP, (2002), “*Early Identification of Skill Needs In Europe*”.
- [15] Çapanoğlu, S. G., (2010), “*Geçmişten Günümüze Lizbon Stratejisi ve 2020 İçin Yeni Bir Vizyon Işığında AB 2020 Stratejisi, İktisadi Kalkınma Vakfı Değerlendirme Notu*”, No: 12, (12 Eylül).
- [16] ÇELİK, S., (2003), *Ülkemiz Mesleki ve Teknik Eğitiminde Dış Kaynaklı Proje Uygulamaları*, Ankara Üniversitesi İVETA Bölgesel Konferansı 20-22 Ekim 2003, Ankara, 7-8.

- [17] Çelik, S., (2006), “*Türkiye’de Eğitim ve Özel Okullar Sempozyumu*”, II. Panel: Avrupa Birliği Eğitim Programları. İ. Erdoğan (Editör): Avrupa Birliği Vizyonu, Neta Matbaacılık, Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği, İstanbul, 123-130.
- [18] Demirezen, M., (2006), “*Ulusal Mesleki Eğitim Politikalarımız ve Gelecek Vizyonu*”, TİSK ve TURK-İŞ, “Eğitim ve İstihdamda Etkinlik Arttırma Projesi, İl Mesleki Eğitim Kurulu ve İl İstihdam Kurulu Temsilcilerine Yönelik Eğitim Seti”, Kapadokya, 2-19.
- [19] DPT, (2000), “*Uzun Vadeli ve Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı*”, Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.
- [20] DPT, (2006), “*Dokuzuncu Kalkınma Planı*”, Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.
- [21] Serdengeçti, E., (2006), “*Yürütülmekte olan Mesleki Eğitim Projelerinin Temel Çıktı ve Uygulamaları*”, TİSK İşveren Dergisi, Kasım.
- [22] ERG, (2012), “*Hayat Boyu Öğrenme Çerçevesinde Mesleki Beceri Kazanımı*”, Eğitim Reformu Girişimi, Şubat, 17-34.
- [23] Field, J., (1996b), “*Towards the Europeanisation of Continuing Education*”, Studies in the Education of Adults, 14-28, (Duman, A., Trans.), Mülkiye Dergisi, Cilt: XXVI, No. 233, (2002), 194.
- [24] Fontaine, P., (2007), “*AB nedir?*” Türkiye: Avrupa Birliği Bilgi ve İletişim Destek Programı.
- [25] Gedikoğlu, T., (2005), “*Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri*”, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1 (1), 66-80.
- [26] Gülcan, M.G., (2005), “*AB ve Eğitim Süreci- AB Ülkeleri Eğitim Sistemleri ve Politikaları- Yapısal Uyum Modeli*”, Anı Yayıncılık, Ankara.
- [27] Gülcan, M.G. (2010), “*Avrupa Birliği ve Eğitim*”, (2. Baskı), Ankara: Pegem Akademi.
- [28] İKV, (2004), “*Avrupa Birliği’nin Bilim, Araştırma ve Eğitim Politikaları ve Türkiye’nin Uyumunu*”, İktisadi Kalkınma Vakfı, Türkiye’nin Avrupa Birliğine Katılım Süreci: İKV Yayınları, kitap:19, İstanbul,
- [29] İslamoğlu, H., (1997), “*Türkiye’de Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılanması*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- [30] İşler, H., (2006), “*Avrupa Birliği’ne Uyum Sürecinde Türkiye’deki Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Sisteminin Avrupa Birliği’ne Uygunluğu*”, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir, Türkiye, 47.
- [31] Kadı, B., (1998), “*Türk Eğitim Sisteminin Genel Durumu ve Eğilimler*”, 16. Milli Eğitim Şurası Hazırlık Dokümanı, Ankara, 1-12.
- [32] Karaagaçlı, M., (1995), “*Avrupa Birliği Ülkelerinde Uygulanan Meslek Standartları ile Türkiye’deki Mesleki Yeterliklerin Karşılaştırılması*” (Ankara ili Örneği), Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim A.B.D. Ankara, 30.
- [33] Karaman, A., (1997), “*AB ve Türkiye’de Mesleki Teknik Eğitim (Karşılaştırmalı Bir İnceleme)*”, İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 164.
- [34] Karaman, A., (2000), “*Maastricht sonrası AB Eğitim ve Gençlik Politikaları*”, Çimento İşveren Dergisi.
- [35] Karluk, R., (2005), “*Avrupa Birliği ve Türkiye*”, Beta Basım Yayım, İstanbul, 84-183.

- [36] Kaptan, S., (1998), “*Bilimsel Arastırma ve İstatistik Teknikleri*”, (10. bs.), Ankara: Tekisık Yayınları.
- [37] Kenar, N., (2005), “*Ulusal Mesleki Yeterlik Sistemi*”, Mercek Dergisi , Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası, İstanbul, 60-95.
- [38] Kenar, N., (2011), “*Torba Yasada Eğitim-İstihdam İlişisine Yönelik Düzenlemeler*”,MESS Eğitim Vakfı, Nisan.
- [39] Kocatürk, F., (2006), AB “*Ülkelerinde Meslek Eğitimi Sistemlerine İlişkin Yaklaşımlar ve Türkiye İçin Uyum Analizi*”, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- [40] Koçel, T., (2004),“*Mesleki ve Teknik Eğitim Gerçeği, Sorunlar ve Öneriler*”, Mercek Dergisi , Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası, yıl:9, sayı:36, İstanbul, 102.
- [41] MEB, (2004), “*Proje Özeti*”, MTEM Bülteni, sayı:1, Aralık.
- [42] MEB, (2006), “*Öğretim Programları ve Modüler Eğitim Kılavuzu (Öğretmen Kılavuzu)*”, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- [43] MEB, (2007a), “*Ülkemiz ve Avrupa’daki Mesleki ve Teknik Eğitimde Gelişmeler ile Modüler Eğitim Uygulamaları*”, Özcan, Y.Z., Fırat, Z., Temin, Z., Yenidoğan, E., MEB Teftiş Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- [44] MEB, (2007b), “*Gelişmiş Ülkelerin Mesleki Eğitim Sistemleri ve Türkiye*”, Milli Eğitim Bakanlığı Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı, Ankara.
- [45] MEB, (2009), “*Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi*”, Ankara, 26.
- [46] MEB, (2012), “*Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı*”, Antalya.
- [47] MESS, (2013), “*Eğitim ve Kültür Hakkında AB Müktesebat Rehberi*”, Brüksel & İstanbul, 26-33.
- [48] Meydan, S.B., (2003), Dosya: “*AB Sürecinde Türkiye ve Eğitim-Avrupa Birliği*”, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Sayı 35, Yıl 3, Ocak 2003.
- [49] Öztürk, İ.H., (2008), “*Dünyanın En Dinamik ve Rekabetçi Bilgi Ekonomisi Olmak ya da Olamamak*”: Avrupa Birliği Lizbon Stratejisi ve Eğitim Boyutu, Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 7(2), 13-32.
- [50] Sağlam, M., (1999) “*Avrupa Birliği Ülkelerinin Eğitim Sistemleri*”, Anadolu 11. Üniversitesi, Eskişehir.
- [51] Sağlam, M., (2009), “*AB Sürecinde Türk Eğitim Sistemi ve İlköğretimdeki Değişmeler*”, A. Hakan. (Editör): Öğretmenlik Mesleki Bilgisi Alanındaki Gelişmeler Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- [52] Sağlam, M., Çıray, F., Özüdoğru, F., (2011a), “*Avrupa Birliği Eğitim Politikaları ve Türk Eğitim Sistemine Etkileri*”, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: VIII, Sayı.:1, Aralık, 87-109.
- [53] Sağlam, M., Çıray, F., Özüdoğru, F., (2011b), “*Türkiye’deki Üniversitelerin Sundukları Yaşam Boyu Öğrenme Uygulamaları ve Olanaklarının İncelenmesi*”, 3. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi’nde Sunulan Bildiri (22-25 Haziran 2011). Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazimağusa.
- [54] Sezgin, İ., (1987), “*Yeni Mesleki-Teknik Eğitim Sistemi ve Okul-Endüstri İlişkileri*”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2, 210-228.
- [55] Şahin, A., (2006), “*Eğitimde Avrupa Boyutu*”, Comenius Programı Koordinatörü, 32-33.
- [56] Şencan, H., (2008), “*Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim Sorunlar – Öneriler*”, MÜSİAD Araştırma Raporları, İstanbul.

- [57] Terzi, Ç., (2005), “Uyum Sürecinde Türkiye Eğitim Politikalarının Avrupa Birliği Eğitim Politikaları Doğrultusunda Değerlendirilmesi”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- [58] TİSK, (1997), “Türkiye’de ve Dünyada Mesleki Eğitim”, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Ankara.
- [59] Tosun, T., (2010), “Tanzimat’tan Günümüze Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim Politikaları”, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, Türkiye, 84.
- [60] Turan, S., (2005), “Öğrenen Toplumlara Doğru Avrupa Birliği Eğitim Politikalarında Yaşam Boyu Öğrenme”, Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 5 (1), 87-98.
- [61] Tuzcu, G., (2002), “Avrupa Birliğine Geçiş Sürecinde Türk Eğitiminin Planlanması”, Milli Eğitim Dergisi, 155-156.
- [62] TÜRKONFED, ERG, (2006), “Beceriler, Yeterlilikler ve Meslek Eğitimi: Politika Analizi ve Öneriler”, İstanbul.
- [63] Uçum, M., (2011), “AB Projelerinin Mesleki Eğitim Merkezlerinin Gelişimine Katkısının Değerlendirilmesi”, MEB, EARGED, Ankara.
- [64] Ulusoy, A., (2004), “Kalifiye İşgücünün Yetiştirilmesinde Eğitim Kurumu-İşletme İşbirliği ve Türkiye Uygulaması”, TİSK İşveren Dergisi, cilt:42, sayı:8, Mayıs.
- [65] Ünal C., (2006), “Bazı AB Ülkelerindeki halk Eğitim ve Mesleki Eğitim Uygulamaları ve Ülkemizin Halk Eğitim ve Mesleki Eğitim Uygulamaları Açısından AB’ye Uyumlulaştırılması”. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- [66] Van Damme, D., (2002), “Higher Education in the Age of Globalization. S. Uvalic Trumbic”, (Editör): Globalization and the Market in Higher Education, Paris: UNESCO Publishing, 21-33.
- [67] Vorkink, A., (2006), “Türkiye’nin Eğitim Sisteminin AB Üyeliği İçin Hazırlanması”, Avrupa Birliği Vizyonu, Türkiye’de Eğitim ve Özel Okullar Sempozyumu, İstanbul: Neta Matbaacılık, Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği, 21-41.
- [68] WEB_1, (2008), Kısakürek, M. A., “Avrupa Birliği Eğitim Politikaları ve Türk Eğitim Sistemi”, Web Site,
http://www.bologna.gov.tr/dokumanlar/8_Aralik_2006_AB_Egitim_Politikalari_Turk_Egitim_Sistemi_Mehmet_Ali_Kisakurek.ppt, (23.02.2008).
- [69] WEB_2, (2010b), Eurydice, “Türk Eğitim Sisteminin Örgütlenmesi 2008/09, Web Site,
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/TR_TR.pdf, 6/12/2010
- [70] WEB_3, (2009), “Sorbon Ortak Deklarasyonu”, Web Site,
<http://www.bologna.gov.tr/documents/files/TemelBelgeler/SorbonDeklarasyonu.doc> (19/01/2009).
- [71] WEB_4, (2014), “Bologna Süreci”, Web Site,
<https://bologna.yok.gov.tr/?page=yazi&c=1&i=3>, (08/03/2014).

- [72] WEB_5, (2011), “*Arı Hareketi, Gelişim ve Değişim Sürecinde AB ve Türkiye*”, Web Site, http://www.ari-tr.org/ab_kitap.htm, (Ekim, 2011).
- [73] WEB_6, (2002), DEÜ,” *Avrupa Birliği Eğitim Programları*”, Web Site, <http://www.deu.edu.tr/deu/icerik/displayer.jsp>, (Haziran, 2002).
- [74] WEB_7, (2002), Avrupa Birliği Konseyi, Detailed work programme on the follow-up of the objectives of education and training systems in Europe. Official Journal of European Communities, Web Site, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2002:142:0001:0022:EN:PDF1,15/09/2011>.
- [75] WEB_8, (2004), Avrupa Birliği Konseyi, Education and training 2010: The success of the Lisbon Strategy hinges on urgent reforms: Joint interim report of the Council and the Commission on the implementation of the detailed work programme on the follow-up of the objectives of education and training systems in Europe, Web Site, http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/jir_council_final.pdf, 15/09/2011.
- [76] WEB_9, (2004), Kok, W., Facing the challenge: The Lisbon strategy for growth and employment, Web Site, http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/fp6-evidence-base/evaluation_studies_and_reports/evaluation_studies_and_reports_2004/the_lisbon_strategy_for_growth_and_employment_report_from_the_high_level_group.pdf 15/09/2011.
- [77] WEB_10, (2005), Avrupa Komisyonu, Working together for growth and jobs: A new start for the Lisbon Strategy, Communication to the Spring European Council, Web Site, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2005:0024:FIN:EN:PDF,20/09/2011>.
- [78] WEB_11, (2002), Avrupa Komisyonu, Declaration of the European Ministers of Vocational Education and Training, and the European Commission, convened in Copenhagen on 29 and 30 November 2002, on enhanced European cooperation in vocational education and training The Copenhagen Declaration, Web Site, http://ec.europa.eu/education/pdf/doc125_en.pdf, 15/09/2011.
- [79] WEB_12, (2010e), Avrupa Komisyonu, “Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: A new impetus for European cooperation in vocational education and training to support the Europe 2020 strategy”, Web Site, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0296:FIN:EN:PDF,20/09/2011>.
- [80] WEB_13, (2004), Avrupa Komisyonu Maastricht Communiqué on the future priorities of enhanced European cooperation in vocational education and training (Review of the Copenhagen Declaration of 30 November 2002, Web Site, http://ec.europa.eu/education/news/ip/docs/maastricht_com_en.pdf, 15/09/2011.

- [81] WEB_14, (2006), Avrupa Komisyonu Communiqué of the European Ministers of Vocational Education and Training, the European Social Partners and the European Commission, convened in Helsinki on 5 December 2006 to review the priorities and strategies of the Copenhagen Process, Web Site, http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/vocational/helsinki_en.pdf, 20/09/2006.
- [82] WEB_15, (2008), Avrupa Komisyonu, “The Bordeaux Communiqué on enhanced European cooperation in vocational education and training. Communiqué of the European Ministers for vocational education and training, the European Social Partners and the European Commission, meeting in Bordeaux on 26 November 2008 to review the priorities and strategies of the Copenhagen Process”, Web Site, http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/vocational/bordeaux_en.pdf, 20/09/2011.
- [83] WEB_16, (2010a), Avrupa Komisyonu, “The Bruges Communiqué on enhanced European Cooperation in Vocational Education and Training for the period 2011-2020, Communiqué of the European Ministers for Vocational Education and Training, the European Social Partners and the European Commission, meeting in Bruges on 7 December 2010 to review the strategic approach and priorities of the Copenhagen process for 2011-2020”, Web Site, http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/vocational/bruges_en.pdf, 20/09/2011.
- [84] WEB_17, (2013), “*Avrupa Birliğinin Kurumları*”, Web Site, <http://www.ab.gov.tr/index.php?p=45641&l=1>, 13/11/2013.
- [85] WEB_18, (2013), “*Avrupa Parlamentosu*”, Web Site, <http://www.ab.gov.tr/index.php?p=45628&l=1>, 13/11/2013.
- [86] WEB_19, (2013), “*Avrupa Parlamentosu*”, Web Site, <http://www.ikv.org.tr/icerik.asp?konu=kurumlar&baslik=Kurumlar ve Karar Alma Mekanizması>, 13/11/2013.
- [87] WEB_20, (2013), “*Avrupa Komisyonu*”, Web Site, <http://www.ab.gov.tr/index.php?p=45629&l=1>, 13/11/2013
- [88] WEB_21, (2002), European Trade Union Confederation, The 25 Points of the European Commission’s Action Plan for Skills and Mobility, Web Site, <http://www.etuc.org/EUROCADRES/Flash%2024%20GB.pdf>, Mayıs, 2002.
- [89] WEB_22, (2013), “*Avrupa Birliği Konseyi*”, Web Site, <http://www.ab.gov.tr/index.php?p=45630&l=1>, 13/11/2013.
- [90] WEB_23, (2013), “*Avrupa Birliği Zirvesi*”, Web Site, <http://www.ab.gov.tr/index.php?p=45631&l=1>, 13/11/2013.
- [91] WEB_24, (2013), “*Avrupa Birliği Adalet Divanı*”, Web Site, <http://www.ab.gov.tr/index.php?p=45632&l=1>, 13/11/2013.
- [92] WEB_25, (2013), “*Avrupa Sayıştayı*”, Web Site, <http://www.ab.gov.tr/index.php?p=45633&l=1>, 13/11/2013.

- [93] WEB_26, (2013), “Avrupa Merkez Bankası”, Web Site,
<http://www.ab.gov.tr/index.php?p=45634&l=1>, 13/11/2013.
- [94] WEB_27, (2013), “Diğer Kurum, Organ ve Ajanslar”, Web Site,
<http://www.ab.gov.tr/index.php?p=45635&l=1>, 13/11/2013.
- [95] WEB_28, (2008), “Avrupa Beceri Politikalarının Desteklenmesi”, Web Site,
[http://metek.meb.gov.tr/dosyalar/CEDEF0B1%20TR .pdf](http://metek.meb.gov.tr/dosyalar/CEDEF0B1%20TR.pdf), 11/12/2008.
- [96] WEB_29, (2013), *Europass*, , Web Site,
http://www.europass.gov.tr/europass_detay.html, 11/12/2013.
- [97] WEB_30, (2013), “Avrupa Birliği Eğitim Politikası ve Programları”, Web Site,
http://www.teias.gov.tr/ebulten/makaleler/2010/avrupa_b%C4%B0rl%C4%B0%C4%9F%C4%B0_e%C4%9F%C4%B0t%C4%B0m_pol%C4%B0t%C4%B0kasi.htm,
11/12/2013.
- [98] WEB_31, (2013), “Hayat Boyu Öğrenme Programı”, Web Site,
<http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=46033&l=1>, 11/12/2013.
- [99] WEB_32, (2009), Göksan T.S., Uzundurukan S., Keskin S.N., “Yaşam Boyu Öğrenme ve Avrupa Birliği'nin Yaşam Boyu Öğrenme Programları”, Web Site,
http://www.imoantalya.org.tr/imo_antalya_semp2009/files/14.pdf, 9/02/2010.
- [100] WEB_33, (2013), “Hareketlilik Projeleri”, Web Site,
<http://www.ua.gov.tr/programlar/leonardo-da-vinci-programi/hareketlilik-projeleri>,
11/12/2013.
- [101] WEB_34, (2013), “Ortaklık Projeleri”, Web Site,
<http://www.ua.gov.tr/programlar/leonardo-da-vinci-programi/ortakl%C4%B1k-projeleri>, 11/12/2013.
- [102] WEB_35, (2013), “Yenilik Transferi Projeleri”, Web Site,
<http://www.ua.gov.tr/programlar/leonardo-da-vinci-programi/yenilik-transferi-projeleri>, 11/12/2013.
- [103] WEB_36, (2013), “Hazırlık Ziyaretleri ve İrtibat Seminerleri”, Web Site,
<http://www.ua.gov.tr/programlar/leonardo-da-vinci-programi/haz%C4%B1rl%C4%B1k-ziyaretleri-ve-irtibat-seminerleri>, 11/12/2013.
- [104] WEB_37, (2013), “Avrupa Dil Ödülü”, Web Site,
<http://www.ua.gov.tr/programlar/avrupa-dil-%C3%B6d%C3%BCI%C3%BC>,
11/12/2013.
- [105] WEB_38, (2013), “İKMEP Hakkında”, Web Site,
<http://ikmep.yok.gov.tr/?page=yazi&c=2&i=84>, 11/12/2013.
- [106] WEB_39, (2013), “İKMEP Amaçları”, Web Site,
<http://ikmep.yok.gov.tr/?page=yazi&c=2&i=85>, 11/12/2013.
- [107] WEB_40, (2013), “İKMEP Neler Yapıyor”, Web Site,
<http://ikmep.yok.gov.tr/?page=yazi&c=2&i=86>, 11/12/2013.
- [108] WEB_41, (2013), “Orta Öğretim Projesi”, Web Site,
http://oop.meb.gov.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=91&Itemid=200, 11/12/2013.

- [109] WEB_42, (2002), “*MEB-YÖK Meslek Yüksekokulları Program Geliştirme Projesi*”, Web Site, www.yok.gov.tr/index.php?option=com_docman&task=doc, 10/09/2002.
- [110] WEB_43, (2007), “*MEGEP’İN Görevleri*”, Web Site, <http://www.megep.meb.gov.tr/megep/genel/megep.htm>, 05/05/2007.
- [111] WEB_44, (2013), “*Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi’nin Öngörülleri*”, Web Site, <http://metek.meb.gov.tr/index.php/tr/basin-odasi/haberler?start=20>, 11/12/2013,
- [112] WEB_45, (2013), “*Ulusal Ajansın Görevleri*”, Web Site, <http://www.ua.gov.tr/kurumsal/ba%C5%9Fkanl%C4%B1k>, 11/12/2013.
- [113] WEB_46, (2013), “*Hayat Boyu Öğrenme Programı*”, Web Site, <http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=46033&l=1>, 11/12/2013.
- [114] WEB_47, (2007), “*Hayat Boyu Öğrenme Programı 2007-2013*”, Web Site, http://www.ua.gov.tr/docs/hayatboyu-%C3%B6%C4%9Frenme/llp_basvuru_kilavuzu1.pdf?sfvrsn=0.
- [115] WEB_48, (2013), “*Comenius (Örgün Eğitim) Programı*”, Web Site, http://www.ua.gov.tr/docs/magazine/comenius_son_16-01-2012.pdf?sfvrsn=0, 11/12/2013.
- [116] WEB_49, (2014), “*Erasmus*”, Web Site, <http://www.eu.yildiz.edu.tr/ab/category.php?id=2>, 31/03/2014.
- [117] Wollschlager, N., “Guggenheim, E.F., (2004), “A History of Vocational Education and Training in Europe”, From Divergence to Convergence, CEDEFOP, No:31, Mayıs-Ağustos , 15.
- [118] Yücesoy, Y., G., (2006), “*Çıracılık Sözleşmeleri ve Kötü Niyetli Uygulamaları*”, Sendikal Notlar, Türk Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası, Ağustos ,sayı:30, 82-83.
- [119] YÖK, (2008), “*Bologna Süreci’nin Türkiye’de Uygulanması, Bologna Uzmanları Ulusal Takımı Projesi*”, 2007-2008 Sonuç Raporu, (Editör, Edinsel, K.), Haziran.

ÖZGEÇMİŞ (CURRICULUM VITAE)

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Suat SELVİ

Doğum Yeri ve Tarihi : Uşak 10/07/1970

Eğitim Durumu

Lise Öğrenimi :Uşak Endüstri Meslek Lisesi Tesviye Bölümü

Lisans Öğrenimi : Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Makine Öğretmenliği Bölümü

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : 1996-2010 Trabzon Of Hacı Mehmet Bahattin Ulusoy
Endüstri Meslek Lisesi Makine Alan Şefi
2010-2014 Trabzon Sürmene Halis Çebi Mesleki Eğitim
Merkezi Müdür Yardımcısı

İletişim

E-Posta Adresi : suat.selvi@hotmail.com